

Právo a bezpečnost

OBSAH

PRÁVO A BEZPEČNOST, ČÍSLO 2, ROČNÍK 2017

Editorial: Ústavní soud - Ohrožení demokracie	5
<i>Miloslav Kala</i> Stát řádným hospodářem? Ne v roce 2017	8
<i>Zdeněk Koudelka</i> Nakládání s informacemi v Policii	16
<i>Petr Rožňák</i> Migrace v kontextu společné obranné a bezpečnostní politiky EU a ČR	29
<i>Karel Marek</i> Činnost - Dílo	51
<i>Miroslav Foret</i> Nebezpečí neuromarketingu	62
<i>Jaroslav Komárek</i> Manažerský princip 4E ve veřejné správě	67
Abstracts	80

EDITORIAL

ÚSTAVNÍ SOUD – OHROŽENÍ DEMOKRACIE

Nález Ústavního soudu z 29. 6. 2017, I.ÚS 3226/16, potvrdil revolucionářský charakter našeho Ústavního soudu. Ústavní soud se postavil proti Nejvyššímu soudu v otázce uznání rodičovství dvou otců. Nejvyšší soud odmítl uznat cizozemské rozhodnutí uznávající rodičovství dvou mužů vůči dítěti, které bylo narozeno za použití náhradní matky. Nejvyšší soud zde vyšel se zásady výhrady veřejného pořádku, která umožňuje odmítnout uznat cizozemská rozhodnutí pro rozpor se základy právního řádu. Ústavní soud však tento princip popřel a otevřel náš právní řád pronikání čehokoliv. Zasedá-li náš Ústavní soud, nemůže si být nikdo jist ničím, ani tím, že nepromění muže v ženu a místo tatínka a maminky nám vnutí označení rodič 1 a 2. Ovšem přístup, který užil Ústavní soud ve věci rodičovství dvou mužů, může užít i v legalizaci mnohoženství. Vždyť určitě začne někdo tvrdit, že právo na to, aby taťka měl čtyři ženy, je součástí lidského práva na rodinný život.

Ústavní soud se rozhodl mocensky zasáhnout do základů rodinného práva u nás. Již dříve zrušil zákonné omezení pro osoby žijící v registrovaném partnerství jako jedince osvojit dítě. Odůvodnil to tím, že musí přihlížet k společenským změnám a nemůže před nimi zavírat oči. Ovšem společenský vývoj ve věcech jako je rodina má reflektovat v parlamentní demokracii především zákonodárce a pokud tak neučinil, je to součástí jeho rozhodnutí nechat právo takové, jaké bylo dosud. Z hlediska demokracie založené na volbách, která je základem našeho státu, je nesprávné, že ti, kteří svou politickou bitvu prohrají v parlamentu, respektive ve volbách, využívají Ústavní soud, který je ochoten takové prohrané volební a parlamentní bitvy měnit svým rozhodnutím. To je příklad, z pohledu demokracie, nesprávného soudního aktivismu a soudcokracie. Soud uvedl: *„Ústavní soud samozřejmě nemůže přehlížet, že v současnosti dochází k zásadním změnám ve způsobu soužití osob, že na rozdíl od tradičnějšího pojetí rodin, předpokládajícího zpravidla společný život více generací, žije stále více osob samostatně (tzv. singles), počet nesezdaných párů (soužití druha a družky nebo jiné podoby kohabitace) se přibližuje počtu párů sezdaných a rozvod manželství je vnímán jako něco téměř přirozeného... Před těmito jevy Ústavní soud nemůže „zavírat oči“.* (Bod 37 odůvodnění nálezu Ústavního soudu z 14. 6. 2016, Pl. ÚS 7/15. Odsouzení tohoto nálezu obsahuje výstižně odlišné stanovisko ústavního soudce prof. Vladimíra Sládečka.)

Podstatou není, zda je správné, aby určitý okruh lidí mohl či nemohl osvojit dítě, ale to, že vyřešení této otázky má být v demokracii v rukou voleného parlamentu, nikoliv soudců. Ústavní soud může určitý zákon zrušit, je-li v rozporu s ústavní normou. Ovšem neústavnost musí být od prvopočátku vzniku zákonné normy, musí být zřejmá. Pokud Ústavní soud pracuje s tím, že neústavnost vznikla díky společenským změnám, pracuje s měkkými kritérii, které může použít vždy a proti všemu. Odrážet vývoj společnosti do právního řádu má prvotně zákonodárce.

Příkladem je zavádění stejnopohlavních manželství. Někde zastánci jejich uzákonění jdou cestou politického boje skrze parlamenty a referenda. Tato cesta vedla k úspěchu i v katolickém Irsku 22. 5. 2015, kdy referendum uznalo možnost manželství dvou lidí bez ohledu na pohlaví, anebo ve Finsku, kde byl tento požadavek uzákoněn v únoru 2015. Jinde jsou tyto snahy vedeny cestou soudního boje. Když zastánci tohoto chápání manželství prohráli svůj boj politickými prostředky, snaží se změnu vysoudit jako své ústavní právo. Soudy pak mění chápání právních pojmů. Nejvyšší soud USA v roce 2015 prohlásil zákaz homosexuálních sňatků praktikovaný některými státy americké unie za protiústavní. Tedy uznal těsnou většinou 5:4 nové pojetí manželství i jako svazek dvou žen nebo dvou mužů. Jsem přesvědčen, že tvůrci americké ústavy z 18. století by se divili, co jim to Nejvyšší soud v 21. století dává do úst. V tehdejší době bylo manželství jinak než jako svazek muže a ženy nemyslitelné. A je 5 lidí nadřazeno nad tisíce členů kongresů USA a jeho členských států, kteří jsou z ústavy oprávněni k ústavní změně? A zastaví se soudci jen zde? Určitě ne. Je jen otázkou času, kdy si někdo bude chtít vysoudit mnohoženství.

O základních otázkách života státu má v demokracii rozhodovat lid přímo nebo skrze volby. Dokonce i někteří soudci si to uvědomují. Předseda Nejvyššího soudu USA John G. Roberts jako příslušník nesouhlasící menšiny čtyř soudců k zastáncům změny uvedl: *„neoslavuji Ústavu. S ní to nemá nic společného. (...) Tento soud není zákonodárným sborem. To, jestli je homosexuální manželství dobrou myšlenkou, by nemělo být naším zájmem.“* Soudce Antonin Scalia napsal: *„Dnešní rozhodnutí znamená, že mým vládcem a vládcem 320 milionů Američanů od pobřeží k pobřeží, je většina z devíti právníků Nejvyššího soudu. Toto stanovisko rozšiřuje moc soudu takovým způsobem, na který Ústava ani dodatky nepomyslely. Praxe takové ústavní revize nevoleného výboru devíti, vždy doprovázená velkým velebením svobody, okrádá lidi o nejdůležitější svobodu,*

kterou prosadili v Deklaraci nezávislosti a vybojovali v revoluci v roce 1776 – svobodu vládnout si sami. “

Jde o spor mezi těmi, kteří právní pojmy vykládají tak, jak se chápali v právu při jejich vzniku podle jejich původní (originální) interpretace, a těmi, kteří prosazují změnu práva tak, že se při nezměněném textu právního předpisu, radikálně změní jeho interpretace podle toho, jak si přejí ti, kteří mají moc nad jeho výkladem. Zatímco originalisté uznávají možnost změny práva, ale cestou řádné novelizace původního textu podle ústavních pravidel o provádění změn právního řádu a ne skrze tajné porady nevolených soudních senátů.

Často se hovoří o ohrožení demokracie. Někdo má strach, co se stane, když vyhraje Andrej Babiš volby, co se stane v Polsku atd. Ohrožení demokracie je reálné, ale ze strany soudů a zvláště našeho Ústavního soudu. Pokud o tom, zda má být u nás mnohoženství, stejnopohlavní manželství či to, že dítě je výsledkem vztahu může a ženy, bude rozhodováno Ústavním soudem, pak se odsouvá volený Parlament na vedlejší kolej a tím se odsouvají na vedlejší kolej samotné volby, jelikož podstatné věci již nebudou rozhodovány v Parlamentu na základě volebních výsledku, ale na tajné poradě tří soudců nějakého senátu Ústavního soudu. Tomu je třeba se vzepřít.

Rozhodnutí Ústavního soudu se tváří, že jde jen o ojedinělé uznání kalifornského práva, který takové rodičovství dvou mužů a žádné ženy připouští. Nejsme však kalifornským protektorátem. Platí zde naše právo a cizinci, kteří k nám přijedou, musí naše právo respektovat. Ústavní soud v zásadě přiznal větší a zvláštní práva cizincům a je jen otázkou času, kdy někdo řekne, když tato práva mohou mít u nás Američané, proč ne i naši občané. A protože to nejde prosadit skrze volený Parlament, tak si to vysoudíme. A jistě se opět najde na Ústavním soudu nějaký ke všemu ochotný a všeho schopný senát. Vzpomeňme pokus Finky žijící v Itálii u Evropského soudu pro lidská práva zakázat italským občanům umístování křížů ve školách. Je přece logické, že budu-li chtít žít v Itálii, musím se přizpůsobit tamním pravidlům. Chtějí-li u nás žít Američané z Kalifornie, musí respektovat naše pravidla. Nejvyšší soud jednal jako soud nezávislého státu a zastal se pravidel naší většiny. Ústavní soud jednal jako protektorátní soud a nadřadil požadavky cizinců a kalifornské právo nad naše právní a kulturní základy.

*Zdeněk Koudelka
Předseda redakční rady*

STÁT ŘÁDNÝM HOSPODÁŘEM? NE V ROCE 2017

Ing. Miloslav Kala

miloslav.kala@nku.cz

Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu

Praha

ABSTRAKT

Autor se v článku formou úvahy zamýšlí nad tématem střetu ústavních svobod jedince s rostoucí mocí státu, které se poslední dobou objevovalo v médiích častěji než dříve a to zejména v souvislosti s přijímáním zákona o elektronické evidenci tržeb (EET), s kontrolním hlášením k DPH a nyní aktuálně i v souvislosti s odporem billboardové lobby vůči nařízení o odstranění billboardů od dálnic. Středem jeho úvahy je otázka, zda je tuzemská společnost dostatečně informována o případných krocích státu, které by mohly vést k ohrožení ústavních práv a svobod a zda je připravena je bránit. Toto téma se autor snaží konkretizovat poukazem na zdánlivě nesouvisející příklady nedávné minulosti – přijímání zákonné úpravy osobních údajů, včetně agendy CCTV, a přijímání zákonné úpravy, která mohla vést k vybudování moderního kontrolního systému evropského rázu. V závěru konstatuje, že stát může za určitých okolností selhat v informování občanů (např. v případě úspěšné implementace evropských předpisů), ale většinou jsou v současné době vzhledem k požadavkům na transparentnost veřejné správy k dispozici kvalitní informace, které může veřejnost používat právě k obraně svých ústavních práv a svobod.

Klíčová slova: řádný hospodář, přístup k informacím, veřejné finance, NKÚ.

Moc státu roste a je třeba nad tím být na pozoru. Toto téma, tedy střet ústavních svobod jedince s rostoucí mocí státu, se poslední dobou objevovalo v médiích častěji než dříve a to zejména v souvislosti s přijímáním zákona o elektronické evidenci tržeb (EET), s kontrolním hlášením k DPH a nyní aktuálně i vzhledem ke vzpouře billboardové lobby vůči nařízení o odstranění billboardů od dálnic. Jedinec se cítí být touto mocí utlačován a má pocit (často oprávněný), že když si stát zamane něco zregulovat, neohlídí se na to, že některé skupiny obyvatel budou dopadem plošné regulace nemilosrdně zvalcovány. Frustraci jedné skupiny válcovaných podnikavých občanů nahlas vyjádřil v květnu tohoto

roku i známý herec Tomáš Hanák, který v souvislosti s dopady EET v rozhovoru pro časopis Respekt „Zavírám, už mi dochází i humor“¹ řekl:

„Taky by se to mohlo jmenovat demokracie po našem. Někomu se slova plíživá ztráta svobody zdají být přehnaná. Stát mi ale nařizuje už prakticky všechno, netřeba vyjmenovávat. Proč se nám vlastně ještě říká soukromníci, když nám naše soukromé podnikání a pomalu i naše soukromí řídí stát? Velký bratr z odd. blahobytu je pořád větší. Ale to je v našich podmínkách koneckonců logické: jak chcete přimět lidi platit daně dobrovolně, když vidí či tuší, jak s jejich penězi hospodaří stát a jeho příbuzní?“

Nechci v této úvaze polemizovat o tom, jak moc stát dusí naše podnikavé spoluobčany v sektoru služeb a pohostinství. Ale jako prezident Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), tedy státního úřadu, který je z Ústavy oprávněn kontrolovat nakládání se státními prostředky jako externí auditor, se v této úvaze budu věnovat zejména poslední větě z citace T. Hanáka, tedy „jak chcete přimět lidi platit daně dobrovolně, když vidí či tuší, jak s jejich penězi hospodaří stát a jeho příbuzní?“.

Především je třeba říci, že i v České republice platí, že stát není tím nejlepším hospodářem pod sluncem. Přimět český stát hospodařit jako řádný hospodář je, stejně jako všude jinde ve světě, donkichotský úděl, charakteristický permanentním střetem mezi zákony budovanou fikcí dokonalého stavu a realitou nedokonalého všedního života. Je několik cest, jak přimět lidi platit daně – buď příkazem pod hrozbou drakonických sankcí anebo, což je ta lepší varianta, je utvrdit v tom, že jejich peníze opravdu slouží k utváření veřejného, tedy společného prostoru, a že jsou před těmi, kteří by na nich chtěli parazitovat, důsledně chráněny. Jedním z nástrojů, jak toho dosáhnout, je existence moderního a sofistikovaného kontrolního systému veřejné správy, který flexibilně reaguje na stále se měnící společenské prostředí, v poslední době například v souvislosti s digitalizací. Dalším, neméně důležitým nástrojem, je informovanost a aktivita občanů. Většina kvalitních informací o chodu státu je v současné době dostupná on-line, jako např. informace o hospodaření veřejného sektoru z ministerstva financí, výroční zprávy ministerstva vnitra o stavu veřejné správy nebo kontrolní závěry Nejvyššího kontrolního úřadu², takže platí úsloví o tom, „kdo hledá, najde“. Navíc, exekutiva, která má výkon kontroly veřejné správy na starosti, je z Ústavy odpovědná Parlamentu České republiky, takže mají-li občané pocit, že se s jejich penězi nezachází hospodárně, mohou dosáhnout

¹ <https://www.respekt.cz/politika/tomas-hanak-zaviram-uz-mi-dochazi-i-humor>.

² www.nku.cz, www.psp.cz, www.mfcr.cz, www.mvcr.cz.

změny prostřednictvím svých zvolených zástupců, tedy poslanců a senátorů (volební právo, petiční právo, podněty poslancům k interpelacím apod.).

I když jsem si vědom toho, že postesknutí T. Hanáka směřuje spíše vůči narůstající moci státu a jeho zásahům do svobody podnikání podle čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, rád bych se zaměřil spíše na úvahu nad zmíněnými předpoklady pro to, aby stát opravdu fungoval jako řádný hospodář – tedy zda je český občan dostatečně informovaný a aktivní v obraně svých ústavních práv a svobod (např. soukromí) a zda byl u nás vybudován moderní kontrolní systém evropského rázu.

Pokusím se na to odpovědět na dvou, zdánlivě nesouvisejících příkladech. Prvním je přijímání zákonné úpravy o ochraně osobních údajů, která se týkala i kamerových systémů, tedy CCTV.

1. CCTV

CCTV (Closed Circuit Television) je všeobecně používaná zkratka pro kamerové systémy, jejichž zavádění v západoevropských státech bylo na sklonku minulého století předmětem velkých diskusí mezi politiky, právníky a IT experty, ale také i ve veřejnosti. Veřejnost správně vycítila, že CCTV může představovat velký zásah do soukromí, a nechtěla jej prodat levně. Ve Velké Británii, která v Evropě byla průkopníkem používání kamerových systémů, probíhá již od 80. let do současnosti bouřlivá diskuse o tom, co zavádění kamerových systémů přináší a jestli je slibované snížení kriminality dostatečně vyváženo s možným ohrožením soukromí. Tento spor vyústil v přijetí několik speciálních zákonných úprav a v přestřelku s evropskými soudními institucemi, jako je Evropský soud pro lidská práva a Evropský soudní dvůr. Celá věc se významně naklonila ve prospěch užívání CCTV po teroristických útocích v USA v roce 2001 a v samotném Spojeném království v roce 2005. V současnosti tamní veřejný prostor hlídá několik milionů kamer a podle BBC v roce 2013 připadala jedna kamera na 11 obyvatel.³

Ještě citlivější než Britové jsou na svoje soukromí naši sousedé v Německu, kteří k použití dohlížecích systémů ve veřejně přístupných prostorech přijali speciální novelu zákona na ochranu osobních údajů Bundesdatenschutzgesetz (tzv. BDSG).⁴ To, že v Německu je používání kamerových systémů přísně regulováno potvrzuje ostatně i fakt, že při teroristickém útoku na vánoční trhy v Berlíně v prosinci 2016 pachatel z místa činu

---

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Mass_surveillance_in_the_United_Kingdom.

⁴ <https://en.wikipedia.org/wiki/Bundesdatenschutzgesetz>.

úspěšně utekl, neboť trhy na náměstí Breitscheidplatz nebyly kvůli odporu místních občanů monitorovány žádnou bezpečnostní kamerou. Útočník byl kamerou zachycen až na nádraží, ze kterého se mu sice podařilo odjet do Itálie, tam byl následně zneškodněn.

V České republice je zákonný podklad pro užívání kamerových systému dán zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Tento zákon byl sice za 16 let své existence 24x novelizován, nicméně základ regulace kamerových systémů platí již od roku 2000, tedy od samého začátku účinnosti právní normy. Proces přípravy a projednání tohoto zákona bylo poznamenáno úspěchaností, neboť ve hře bylo naplnění našich mezinárodních závazků a splnění podmínky pro harmonizaci českého právního řádu s právem Evropské unie (tzv. *acqui communautaire*). Pamětníci si vzpomenou, že tehdy probíhal proces tzv. screeningu, kdy odborné týmy Evropské komise a Evropské rady prověřovaly jednotlivé oblasti českého právního řádu a stanovovaly předvstupní požadavky, které musely být splněny, nejčastěji formou novelizace právních předpisů. Spěch a určitá těžká uchopitelnost této nové agendy vedly pravděpodobně i k tomu, že na podzim roku 1999 nedošlo skoro k žádné bouřlivější diskusi, a to ani ve vládě, která tuto tzv. euronovelu předkládala, ale, co je více zarážející, ani v Poslanecké sněmovně. Poslanci nebyli pod tlakem veřejnosti k tomu, aby poukazovali na možný konflikt zákona s ústavně garantovanými svobodami a předloha nebyla ani doporučena k projednání ústavně právnímu výboru, ale pouze výboru petičnímu, což nebývá u takového typu zákonů zvykem. Jediným poslancem, který na určitou senzitivitu návrhu s ohledem na právo na soukromí poukazoval, byl tehdejší poslanec F. Pejřil (ODS), který během I. čtení návrhu prohlásil, že: „*návrh zákona na ochranu osobních údajů obsahuje hodně zásahů do soukromí bez jasného vymezení, co bude vlastně upravovat.*”⁵

V podstatě jediná obsáhlejší diskuse, která se na půdě sněmovny vedla, byla o způsobu obsazování nového Úřadu na ochranu osobních údajů a o jeho sankčních pravomocích. Poněkud důslednější a obezřetnější způsob projednávání zvolil Senát, který na rozdíl od sněmovny projednal návrh ve čtyřech výborech, včetně ústavně právního, a který vrátil návrh zpět do sněmovny. Tam byl ovšem sněmovnou přehlasován a schválen. Ani při tomto opětovném projednání návrhu v Poslanecké sněmovně neproběhla žádná větší diskuse o možném konfliktu s čl. 10 Listiny základních práv a svobod, který „*každému dává právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného*

---

⁵ <https://www.psp.cz/eknih/1998ps/stenprot/017schuz/s017456.htm#r2>.

života a právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě“. Za vlašného zájmu novinářů, kteří si s málo srozumitelným jazykem relativně nové agendy osobních údajů nevěděli rady, vstoupil zákon, zakotvující právní základ rozšíření CCTV v České republice, v účinnost k 1. červnu 2000.

2. KONTROLA

Druhým, zdánlivě nesouvisejícím příkladem je vývoj kontrolního systému po roce 1989.

Vybudování moderního kontrolního systému státní správy a samosprávy v zemi, která prošla zkušeností totalitního státu jako Česká republika, je úkol bezesporu administrativně i realizačně velmi obtížný. Obtížný je ale i politicky, neboť vyžaduje „osvíceného politika“, který by se nepopulární agendy kontroly ujal a který by také měl dlouhodobou vizi jejího vybudování, přesahující volební období.

Ani jedno z toho se v oblasti kontroly po roce 1989 nestalo.

Kontrola totiž byla obecně vnímána jako pohrobek komunistické moci a možná i proto bylo pro rané porevoluční období charakteristické rušení kontrolních mechanismů. Byla zrušena právní úprava obávaných výborů lidové kontroly, posléze i ministerstvo státní kontroly, dále byl vypuštěn všeobecný dozor z působnosti nově zřízených státních zastupitelství a rovněž byla zrušena jednotná metodika výkonu státní kontroly, upravena podzákonnými předpisy⁶. Toto rušení kontrolních mechanismů, které mělo svou logiku poplatnou tehdejší době, však nebylo, kromě zřízení Nejvyššího kontrolního úřadu v roce 1993 (který je nezávislým externím auditorem se značně omezenou působností pouze na státní, nikoliv veřejné prostředky), nahrazeno budováním nového kontrolního systému, obvyklého v západoevropských demokratických zemích. To mělo na funkčnost veřejné správy silně destruktivní vliv⁷.

Ticho v této oblasti narušila až příprava země na vstup do EU a její důrazné upozornění v rámci negociačního vyjednávání ohledně Kapitoly 28 – Finanční kontrola, že bez nového kontrolního systému ve veřejné správě je náš vstup do EU ohrožen. Výsledkem byla urychlená příprava souboru zákonů v podobě zákona o rozpočtových pravidlech, zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, zákona o účetnictví a zákona o finanční

---

⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 320/2001 Sb., projednávaném ve 3. volební období jako tisk 835.

kontrole, které měly posílit hospodárnost, efektivnost a účelnost využívání veřejných zdrojů. Zejména zákon o finanční kontrole, tedy zákon č. 320/2001 Sb., který nabyl účinnosti v lednu 2002, byl klíčový. Schválení tohoto balíku zákonů parlamentem sice umožnilo uzavření zmíněné Kapitoly 28 – Finanční kontrola a Česká republika předvstupní podmínky úspěšně splnila a do EU v květnu 2004 vstoupila, nicméně nedůsledná aplikace těchto nových zákonů spolu s podceňováním kontrolních výstupů na úkor ekonomických výkonů vedlo k zneužívání veřejných prostředků ve prospěch privátních subjektů. A ještě větší problémy přinesla nepřipravenost zmíněných právních nástrojů na řádné čerpání evropských peněz (zejména v oblasti spolufinancování operačních programů EU, apod.) a to i navzdory tomu, že zákon o finanční kontrole byl za tímto účelem novelizován zákonem č. 298/2007 Sb.

Výsledkem souhrnu všech těchto okolností pak byly politické skandály velkého rozsahu, na které nebyla česká veřejnost zvyklá. Připomenu jen několik z nich: **Karlovarská losovačka, Opencard, Key Investment, Pandury, CASA a ProMoPro.**⁸ Skandály, které byly i silně medializované, měly za následek vzrůstající nevoli veřejnosti, která se oprávněně ptala po existenci a efektivitě kontroly veřejných prostředků a to včetně těch evropských, kde společenské rozhořčení podporovalo i rozladění zahraničních partnerů z EU nad způsobem, kterým se v ČR nakládalo s evropskými penězi.

Ono přehlížení společenské poptávky po pořádku v hospodaření státu a samosprávy, doprovázené politickými skandály, mělo za následek, že česká veřejnost poprvé po vstupu do EU opovrhla tradičními politickými stranami a své zástupce si po úřednických vládách vybrala v populistických politických hnutích, které svou volební kampaň postavily právě na heslech o zřízení pořádku ve věcech veřejných, včetně hospodaření – byly to Věci veřejné v roce 2010 a ANO v roce 2013.⁹

Jak jejich sliby dopadly? Věci veřejné založily svoje tažení za lepší hospodaření státu na propouštění státních zaměstnanců a to zejména na některých ministerstvech, které po roce 2010 ovládaly – Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj a Ministerstvo životního prostředí a na návrzích na spojování agendy některých ministerstev. V rezortu ministra dopravy V. Barty byl úbytek zaměstnanců až 17%. Tažení „věčkářů“ za lepší hospodaření státu ovšem nepřineslo zásadní výsledky v podobě úpravy klíčových

---

⁷ Radek Ondruš. „Korupce a vnější kontrola veřejné správy“, 1.6.2000, Edvard Outrata. „Destrukce české státní správy“ <http://www.ivysehrad.cz/userfiles/file/ukazky/7797eae.pdf>.

⁸ https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_politick%C3%BDch_af%C3%A9r_v_%C4%8Cesku.

⁹ <http://vaclavzeman.blog.respekt.cz/jak-se-dela-volebni-uspech-od-vv-2010-k-ano-2013/>.

zákonů v oblasti hospodaření s veřejnými prostředky, jako jsou zákon o finanční kontrole a zákon o NKÚ.

Ministerstvo financí, ovládané hnutím ANO, se v modernizaci kontrolního systému pustilo správným směrem a to zejména důrazem na implementaci evropských právních předpisů,¹⁰ které vedly k přípravě nového zákona o řízení a kontrole ve veřejné správě, a také podporou návrhu na rozšíření působnosti NKÚ. Oba tyto klíčové zákony se v průběhu právě končícího volebního období sešly v Poslanecké sněmovně, kde byly oba bez problémů projednány, schváleny a poslány do Senátu.

Tam však jejich legislativní proces skončil. Rozšíření působnosti NKÚ bylo Senátem v květnu 2016 zamítnuto a podobně v srpnu tohoto roku dopadl i návrh zákona o řízení a kontrole ve veřejné správě, který Senát vrátil do Poslanecké sněmovny. A poslanci jej pak v opakovaném projednání dne 5. září 2017 pod vlivem argumentace Senátu definitivně zamítli. Celá věc je zážející i díky tomu, že právě končící vláda má v Programovém prohlášení a také v aktuálním Akčním plánu boje s korupcí 2017, jako jednu ze čtyř základních priorit uvedeno i „**Hospodárné nakládání s majetkem státu**“, což oba zákony sledovaly jako svůj hlavní cíl. A pro zamítnutí zákonů hlasovali senátoři a posléze i poslanci z vládní koalice, kteří tak zjevně upřednostnili své lokální či regionální závazky nad zájmy celospolečenskými.¹¹ Stát v tomto případě vyslyšel signály veřejnosti po změně v oblasti nakládání s veřejnými prostředky a připravil pro reformu kontrolního systému právní základy, čímž naplnil ambice nakládat se svěřeným veřejným majetkem s péčí řádného hospodáře. Kontroverzní argumentací Senátu byla dlouholetá snaha po reformě kontroly veřejných financí, postavené právě na tomto principu, přerušena na několik dalších let.

ZÁVĚR

V úvodu jsem si kladl otázku, zda v České republice existují předpoklady pro to, aby se stát choval jako řádný hospodář, tedy zda je česká veřejnost dostatečně informovaná a připravená bránit svoje ústavní práva a svobody, a zda byl v České republice vybudován moderní kontrolní systém evropského rázu. Na prvním popisovaném příkladu CCTV bylo vidět, že i přesto, že nová právní úprava osobních údajů mohla vést k ohrožení práva na soukromí, veřejnost dostatek informací neměla. V druhém případě pak platí, že česká

---

¹⁰ Zejména směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států.

¹¹ http://www.senat.cz/zpravodajstvi/napsali_item.php?id=585&from=V.

veřejnost může být k obraně veřejných prostředků dostatečně informovaná. Občané totiž mohou, slovy T. Hanáka, „**vědět, jak s jejich penězi hospodaří stát a jeho příbuzní**“, neboť, díky tlaku na transparentnost a otevřenost úřadů, má možnost se s informacemi pohodlně seznámit na jejich webových stránkách.²⁾ Mít kvalitní, ověřené informace však nestačí. Posouzení, zda svěřený majetek je využíván hospodárně, účelně a efektivně, zda je postupováno v souladu s právními předpisy, či zda jsou formálně nebo věcně správné, je náročná činnost založená na vysoké odbornosti, erudici a je náročná finančně i časově. Veřejnost v kontaktu se svými zástupci v zákonodárném sboru může vyvíjet tlak na stát, aby fungoval jak má, tedy jako řádný hospodář, jen na základě spolehlivých výstupů z kontrolní činnosti. Bohužel k tomu zatím nemá adekvátní rámec v podobě moderního a sofistikovaného kontrolního systému. Nezbyvá než doufat, že i to se změní. Protože by to byla velká škoda, kdyby T. Hanákovi došel humor.

NAKLÁDÁNÍ S INFORMACEMI V POLICII

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

zdenek.koudelka@vske.cz

Rektor Vysoké školy Karla Engliše

Brno

ABSTRAKT

Text se zabývá problematikou oprávnění a možnosti získávat informace vedoucími příslušníky Policie především při vyšetřování trestních činů. Článek vychází z předpokladu, že i když práci policie v trestním řízení dozoruje státní zastupitelství, nepřestávají být policisté působící ve Službě kriminální policie a vyšetřování součástí Policie jako jednotného ozbrojeného bezpečnostního sboru s velitelským principem řízení na základě rozkazu. Vedoucí příslušník Policie (velitel) má právo získávat pro své potřeby informace o činnosti podřízených policistů a též mají takové právo různé analytické útvary, které mohou zpracováním informací získat další poznatky, jež by z nepropojených dílčích informací nebyly známy.

Klíčová slova: policie, státní zastupitelství, nakládání s informacemi, trestní řád.

ÚVOD

1. PRÁVNÍ CHARAKTERISTIKA STÁTU

Stát je mocenskou organizací lidské společnosti na určitém území. Jeho cílem je efektivně uspokojovat určité potřeby obyvatel daného území, mezi které patří i vnější a vnitřní bezpečnost. Stát navenek vystupuje prostřednictvím různých složek státního mechanismu, k nimž patří i státní orgány a bezpečnostní sbory. Pakliže má stát být funkční, je při rozdílu a mnohosti různých složek státního mechanismu v rámci výkonné moci státu nutné vycházet z principu vzájemné spolupráce různých složek výkonné moci téhož státu. Není a nemůže být funkční stát, jehož výkonné orgány a jiné složky spolu vzájemně bojují, nespolupracují a svou vlastní existenci nadřazují nad existenci státu. Tato situace je typická pro stát ve stádiu rozkladu.

1.1 MOC VÝKONNÁ – HLAVA TŘETÍ ÚSTAVY Č. 1/1993 SB.

V rámci státního mechanismu působí v trestním řízení Policie České republiky (dále Policie) a státní zastupitelství, kteréžto subjekty jsou součástí výkonné moci státu a konkrétně její vládní složky. Výkonná moc je dělena ústavně mezi prezidenta na jedné straně a vládu a jí podřazené složky na straně druhé.

Policie jako taková ústavně upravena není a její zařazení do vládní složky výkonné moci státu plyne z jejího fungování v rámci rezortu Ministerstva vnitra. Státní zastupitelství upravené v čl. 80 Ústavy je výslovně systematicky řazeno do hlavy třetí Moc výkonná její druhé části – Vláda.

2. PRÁVNÍ CHARAKTERISTIKA POLICIE

Policie je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor.¹ Tato zákonná definice se projevuje v tom, že Policii jako celek řídí Policejní prezidium.² Policie je tradičně budována na zásadě podřízenosti a nadřízenosti, kde vyšší složky a funkcionáři (vedoucí příslušníci) rozhodují formou rozkazu. I když v Policii fungují různé útvary, nelze jejich organizaci stavět nad zákonnou zásadu jednotnosti tohoto sboru. Organizační, řídicí i ekonomické fungování jakéhokoliv policejního útvaru není vůči Policii samostatné či nezávislé, ale při různé míře působnosti jsou vždy podřízeny zákonné zásadě jednotnosti Policie jako sboru.

Jednotnost sboru se projevuje v soustředění řídicí působnosti v Policejním prezidiu v čele s policejním prezidentem. Všechny útvary v Policii jsou Policejnímu prezidiu přímo či nepřímo podřízeny. Jeho řídicí pravomoci jsou omezeny oprávněními ministra vnitra a Ministerstva vnitra, kterému je Policie podřízena³ a které je ústředním správním úřadem pro oblast veřejného pořádku a dalších věcí vnitřního pořádku a bezpečnosti.⁴

Pro postavení Policie je typická její jednotnost. Samotný zákon o Policii upravuje oprávnění Policie jako takové s tím, že oprávnění přímo jednotlivých útvarů Policie je výjimkou. Takové výjimky jsou přímo vyjmenovány – např. postavení krajského ředitelství Policie jako organizační složky státu a účetní jednotky⁵ nebo širší oprávnění

¹ § 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

² § 6 odst. 3 zákona o Policii.

³ § 5 zákona o Policii.

⁴ § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR.

⁵ Takové postavení, které má v hospodaření s majetkem státu krajské ředitelství, nemá ani Policejní prezidium a jiné celostátní útvary, které jsou hospodářsky součástí Ministerstva vnitra. § 8 odst. 1 zákona o Policii.

útvary určeného k boji s terorismem.⁶ Tyto výjimky se však netýkají vnitřního předávání informací v rámci Policie. Policie je jednotný sbor a ne souhrn vzájemně si konkurujících, nespolupracujících či mezi sebou bojujících útvarů. Respektive to, že je jednotný sbor, je stav odpovídající zákonu. To, že je souhrn nespolupracujících útvarů, může být skutečnost, jde však o nezákonný a pro existenci státu nežádoucí stav.

2.1 NAKLÁDÁNÍ S INFORMACEMI

Zákon o Policii upravuje nakládání s některými informacemi vně Policie. Jde například o vztahy k

- a) hromadným sdělovacím prostředkům – povinnost uveřejnit policejní informace o závažném ohrožení života, zdraví nebo veřejného pořádku,⁷
- b) provozovatelům elektronických komunikací⁸ – informace o rušení provozu,
- c) lidem dotčeným policejním rozhodnutím – např. o vykázání,⁹ podání vysvětlení,¹⁰
- d) předávání informací jiným orgánům našeho státu a národnímu členu Eurojustu.¹¹
- e) předávání informací přímo jiným orgánům mimo náš stát – např. Evropskému policejnímu úřadu (Europol) nebo do Schengenského informačního systému.¹²

Pro toto oprávnění je typické, že zákon spojuje právo nakládat s informacemi s Policií jako celkem. Nejde o právo jednotlivých útvarů. To je projev zásady existence a organizace Policie jako jednotného sboru. Výjimkou potvrzující pravidlo je to, že zákon spojuje některé úkoly Policie přímo s jedním útvarům, a to s Policejním prezidiem (provoz Schengenského informačního systému),¹³ což je potvrzení role Policejního prezidia jako řídicího útvaru Policie.

Zákon o Policii rovněž upravuje povinnost ministra vnitra dvakrát ročně předkládat kontrolnímu orgánu Poslanecké sněmovny zprávu o použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací. Obdobně pak vládě, příslušnému výboru a kontrolnímu orgánu Poslanecké

---

⁶ § 71 a případně § 71a zákona o Policii.

⁷ § 23 zákona o Policii.

⁸ § 39 zákona o Policii.

⁹ § 45 odst. 3 zákona o Policii.

¹⁰ § 61 zákona o Policii.

¹¹ § 78 zákona o Policii.

¹² § 80 odst. 2 zákona o Policii.

¹³ § 84 odst. 2 a 3 zákona o Policii.

sněmovny analýzu této činnosti.¹⁴ I když zákon hovoří o zprávě a analýze pro orgány Poslanecké sněmovny a vlády jako o povinnosti ministra vnitra, je logické, že Ministerstvo vnitra si tyto informace může opatřovat od Policie a to především prostřednictvím policejního prezidia.

Zákon však primárně upravuje práva a povinnosti v oblasti informací vně Policie. Zákon výslovně neřeší předávání informací získaných v rámci různých útvarů mezi sebou navzájem. To je otázkou vnitřního řízení Policie s tím, že i na nakládání s informacemi uvnitř Policie dopadají zákonná ustanovení o Policii jako jednotném sboru a řídicí působnosti Policejního prezidia. Nakládání s informacemi uvnitř Policie je tedy součástí řízení Policie jako sboru s tím, že nadřízený útvar tuto oblast může upravit pro podřízené útvary a Policejní prezidium pro celý sbor například formou rozkazu či služebního předpisu.¹⁵

3. PRÁVNÍ CHARAKTERISTIKA STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

Vedle Policie v trestní oblasti státu v rámci výkonné moci působí i státní zastupitelství. Je proto možné porovnání a srovnání s nakládáním informacemi zde. Státní zastupitelství není na rozdíl od Policie jednotná složka státního mechanismu (sbor), ale soustava úřadů státu¹⁶ – tvořená různými státními zastupitelstvími na čtyřech stupních – okresní, krajská, vrchní a Nejvyšší. Každý z těchto stupňů plní zákonné úkoly. Ústředním správním úřadem pro státní zastupitelství je Ministerstvo spravedlnosti.¹⁷

Nejvyšší státní zastupitelství nemá zákonnou působnost řídit státní zastupitelství jako celek, ale platí primárně zásada, že vyšší státní zastupitelství má dohledová práva vůči bezprostředně nižšímu státnímu zastupitelství a jemu může v rámci dohledu ukládat pokyny.¹⁸ Takové rozvolnění vztahů uvnitř státního zastupitelství bylo reakcí nového

---

¹⁴ § 98 zákona o Policii.

¹⁵ § 5 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

¹⁶ § 1 odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství. ZDENĚK KOUDELKA, MIROSLAV RŮŽIČKA, FRANTIŠEK VONDRUŠKA. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. Praha 2010, ISBN 978-80-87212-25-7, s. 9-11.

¹⁷ § 11 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR

¹⁸ § 3 odst. 3, § 12-12h zákona o státním zastupitelství. ZDENĚK KOUDELKA, MIROSLAV RŮŽIČKA, FRANTIŠEK VONDRUŠKA. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. Praha 2010, ISBN 978-80-87212-25-7, s. 54-114. KAREL ŠABATA. Samostatnost státního zástupce a institut dohledu v soustavě státního zastupitelství. *Státní zastupitelství* 4/2007 s. 5. MIROSLAV RŮŽIČKA. Kontrola a dohled v soustavě státního zastupitelství. *Právní rádce* 1 a 2/2008.

demokratického režimu v roce 1993 na bývalé velké a nekontrolované soustředění moci u generálního prokurátora v bývalé prokuratuře budované podle sovětského vzoru.¹⁹

Při srovnání Policie a státního zastupitelství platí, že policejní prezident a Policejní prezidium má v rámci Policie významnější řídicí úlohu než nejvyšší státní zástupce a Nejvyšší státní zastupitelství v rámci státního zastupitelství. K realizaci řízení jsou nutné informace o činnosti řízených subjektů. Pokud tedy si vyhrazuje získávání informací z činnosti jiných státních zastupitelství Nejvyšší státní zastupitelství, tím spíše je legitimní a legální získávání informací z činnosti jiných policejních útvarů Policejním prezidiem.

3.1 INFORMAČNÍ POVINNOST UVNITŘ STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ

Přestože Nejvyšší státní zastupitelství obecně neřídí soustavu úřadů státního zastupitelství, chce mít informace o různých věcech v oblasti působnosti státního zastupitelství jako celku a proto bez výslovného zákonného podkladu Nejvyšší státní zastupitelství zavedlo pokynem obecné povahy povinnost nižších složek informovat o určitých věcech. Informace vedou k posílení moci. Zavedení této informační povinnosti je mimozákonným zdrojem moci Nejvyššího státního zastupitelství. Zákon zná institut zvláštních zpráv, které může vyžadovat Nejvyšší státní zastupitelství.²⁰ Po nástupu Pavla Zemana do funkce nejvyššího státního zástupce byla tato informační povinnost rozšířena jeho pokynem obecné povahy o informacích z 31. 10. 2011 a jeho novelami.²¹

Dnes musí nižší státní zastupitelství informovat odbory Nejvyššího státního zastupitelství o nápadu a vyžádají-li si další informování, i o způsobu vyřízení věci, konají-li řízení v prvním stupni, a to

- Odbor trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství o trestných činech, nejde-li o věci v působnosti Odboru závažné hospodářské a finanční kriminality:

¹⁹ Prokuratura je typická i pro Francii a jiné země. Nicméně mezi postavením, působností a centralismem francouzské prokuratury a sovětské prokuratury, která u nás působila od 1. 1. 1953, byl značný rozdíl. Zákon č. 65/1952 Sb., o prokuratuře. Zákon č. 65/1956 Sb., o prokuratuře. Zákon č. 60/1965 Sb., o prokuratuře. ZDENĚK KOUDELKA. Postavení státního zastupitelství. *Trestní právo* 4/2012, ISSN 1211-2860, s. 14-24.

²⁰ § 12 g odst. 1 zákona o státním zastupitelství. Vedle zvláštních zpráv je zhotovována pro vládu i výroční zpráva o činnosti státního zastupitelství pro vládu, která však obsahuje informace zobecněné – § 12 odst. 6 zákona o státním zastupitelství (do novely zákonem č. 303/2011 Sb. odstavec 7). ZDENĚK KOUDELKA, MIROSLAV RŮŽIČKA, FRANTIŠEK VONDRUŠKA. Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou. Praha 2010, ISBN 978-80-87212-25-7, s. 67-68, 108-111. MIROSLAV RŮŽIČKA. K fenoménu zpráv o činnosti státního zastupitelství za uplynulý rok. *Státní zastupitelství* č. 6/2004.

²¹ Pokyn obecné povahy nejvyššího státního zástupce č. 10/2011 o informacích z 31. 10. 2011 ve znění pokynů obecné povahy č. 4/2012, 5/2013, 12/2013 a 3/2015.

1. spáchaných z národnostní, rasové, náboženské nebo politické nebo jiné nenávistné pohnutky,
  2. maření přípravy a průběhu voleb a referenda,
  3. souvisejících s korupcí,
  4. spáchaných úředními osobami,
  5. souvisejících s veřejnou soutěží nebo veřejnou zakázkou,
  6. souvisejících s terorismem, či směřujících proti základům nebo bezpečnosti České republiky, cizího státu a mezinárodní organizace,
  7. které se nepromlčují,
  8. spáchaných právníky osobami,
  9. spáchaných v souvislosti s podporou výroby elektřiny ze slunečního záření podle jiného právního předpisu,
  10. souvisejících se zkrácením daně, poplatku nebo podobné povinné platby v případech, ve kterých správce daně využil některého ze sankčních oprávnění podle § 250 až 252 daňového řádu (pokuta, penále, úrok z prodlení)²² a tato skutečnost je důvodem nebo byla zvažována jako důvod nepřipustnosti trestního stíhání,
- Odbor závažné hospodářské a finanční kriminality Nejvyššího státního zastupitelství o trestných činech
1. k jejichž projednání jsou v prvním stupni příslušná vrchní státní zastupitelství,
  2. jimiž byla způsobena škoda nejméně 10.000 EUR, a byly spáchány proti měně euro nebo jimi byly dotčeny finanční nebo ekonomické zájmy Evropské unie,
- Odbor veřejné žaloby Nejvyššího státního zastupitelství v netrestních věcech o:
1. podání návrhů státního zastupitelství na nezákonnost stávky nebo výluky,
  2. vstupech do řízení ve věcech, v nichž se řeší dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek, včetně incidenčních sporů, a moratoria,
  3. podání návrhu na zrušení obchodní korporace,

²² § 250-252 daňového řádu č. 280/2009 Sb. Uplatnění správní sankce správcem daně může vyloučit trestní sankci podle zásady ne dvě stíhání (veřejnoprávní sankce) za tentýž čin.

4. podání návrhů ve věcech ochrany proti domácímu násilí, svéprávnosti, prohlášení za mrtvého, nepřipustnosti držení v zařízení sociálních služeb a neplatnosti smlouvy o převodu vlastnictví v případech, kdy při jejím uzavírání nebyla respektována ustanovení omezující volnost jejich účastníků,

- Analytický a legislativní odbor Nejvyššího státního zastupitelství o nálezů Ústavního soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí soudu ve věci, v níž byl činný státní zástupce.

Vedoucí státní zástupce musí neprodleně oznámit nejvyššímu státnímu zástupci údaje o trestných činech, u kterých to považuje pro jejich závažnost a celospolečenský význam za vhodné. Je-li to nezbytné k výkonu vlastní působnosti nejbližší vyššího státního zastupitelství, jeho vedoucí státní zástupce může stanovit, že nižší státní zastupitelství v jeho územní působnosti jej bude rovněž informovat, a to i o jiných věcech. Vedoucí státní zástupce o takovém opatření vyrozumí odbor Nejvyššího státního zastupitelství, do jehož působnosti informace náleží.

4. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE TRESTNÍHO ŘÁDU

Úprava poskytování informací v trestním řádu je zaměřena na poskytování informací vně – veřejnosti²³ nebo určitým osobám (svědkům, poškozeným). Obsahuje i informační ochranu poškozených (např. sexuálního násilí) či mladistvých a obecná pravidla pro nakládání s informacemi z trestního řízení, pokud jsou poskytovány veřejnosti či konkrétním osobám.²⁴ Při zúženém výkladu pojmu orgán činný v trestním řízení, kterým je v rámci výkonné moci policejní orgán jako konkrétní policejní útvar či konkrétní státní zástupce, by se mohl uplatnit výklad, že tato ustanovení trestního řádu regulují i poskytování informací ostatním útvarům Policie či ostatním státním zástupcům. Takový zúžený výklad se však dlouhodobě v praxi neuplatňuje. Znamenal by například, že by státní zástupce jako orgán činný v trestním řízení v konkrétní trestní věci mohl daná ustanovení trestního řádu aplikovat při informování či neinformování svého nadřízeného vedoucího státního zástupce. To je stav zcela mimo stávající praxi i postavení vedoucích státních zástupců, kteří mají právo dohledu nad prací svých podřízených, byť nevystupují v konkrétní věci

²³FRANTIŠEK KORBEL. Spory v justici o svobodný přístup k informacím. *Trestní právo* 5-6/2013, ISSN 1211-2860, s. 18-21. ZDENĚK KOUDELKA. Novinářská svoboda a trestní řízení. *Bulletin advokacie* č. 3/1997, ISSN 1210-6348, s. 24-28. PAVEL VANTUCH. Zveřejňování odposlechlů v médiích. *Právní rádce* 5/2008, s. 5 a následující. RENATA VESECKÁ, JAKUB CHROMÝ. *Kriminalita, veřejnost a média – problémy, o nichž se příliš (ne)mluví*. Praha 2009.

²⁴ § 8a-8d trestního řádu č. 141/1961 Sb. ve znění zákona č. 52/2009 Sb. a 207/2011 Sb.

přímo jako orgán činný v trestním řízení. Trestní řád nemá tedy prvotně význam pro regulaci poskytování informací uvnitř Policie či uvnitř státního zastupitelství – mezi útvary Policie či mezi různými úřady státního zastupitelství i různými státními zástupci téhož státního zastupitelství.²⁵

Státní zástupce může dávat podle trestního řádu pokyny policejnímu orgánu.²⁶ Tyto pokyny se vztahují na vedení trestního řízení (vyšetřování trestných činů), nemohou měnit zákonné vztahy uvnitř Policie včetně služební kázně policistů vůči nadřízeným vedoucím příslušníkům a zákonné povinnosti poslechnutí rozkazu. Pokynem tedy může upravit postup při poskytování informací veřejnosti dle trestního řádu, ne uvnitř Policie či státního zastupitelství. Pokud má státní zástupce pochybnosti o vedení trestního řízení určitým policejním útvarem, může věc odejmout tomuto útvaru a přikázat jinému. Může o svých poznacích informovat nadřízené vedoucí příslušníky, ale sám nemůže činit žádná nápravná (sankční) opatření v Policii. Naopak, pokud by se Policii zdála činnost či nečinnost dozorového státního zástupce nesprávná, může jako kdokoliv jiný podat podnět k provedení dohledu vyššího státního zastupitelství (vnější dohled) nebo vedoucího státního zástupce (vnitřní dohled) vůči činnosti dozorového státního zástupce.²⁷ Nemá však právní nárok na jeho provedení.

Při řešení střetu, jak nakládat s informacemi z trestního řízení mezi Policií a státním zastupitelstvím, je možné, že by věc řešila vláda jako vrcholný orgán výkonné moci,²⁸ kam Policie i státní zastupitelství spadají. Přičemž by si ministr vnitra vyžádal informace od Policie a ministr spravedlnosti od státního zastupitelství. Státní zastupitelství je povinno poskytovat ministru spravedlnosti jako členu vlády informaci z jakékoliv věci, ve které je činné.²⁹ Součástí postavení vlády jako vrcholného orgánu výkonné moci je koordinační funkce vůči orgánům patřícím do vládní složky moci výkonné, k čemuž jsou nutné i příslušné informace.³⁰

---

²⁵ § 12g zákona o státním zastupitelství.

²⁶ § 157 odst. 2 a § 174 trestního řádu.

²⁷ § 12c-12e zákona o státním zastupitelství.

²⁸ Čl. 67 odst. 1 Ústavy.

²⁹ § 13 odst. 1 zákona o státním zastupitelství. ZDENĚK KOUDELKA, MIROSLAV RŮŽIČKA, FRANTIŠEK VONDRUŠKA. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. Praha 2010, ISBN 978-80-87212-25-7, s. 155-156.

³⁰ JAN SVATOŇ: *Vládní orgán moderního státu*. Brno 1997, ISBN 80-85765-89-6, s. 126-128.

Policisté i státní zástupci jsou vázáni mlčenlivostí.³¹ Tedy vzájemné poskytování informací uvnitř Policie, uvnitř státního zastupitelství nebo mezi Policií a státním zastupitelstvím není zveřejněním takových informací.

5. SLUŽEBNÍ POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ V RÁMCI POLICIE, STÁTNÍHO ZASTUPITELSTVÍ A JINÝCH ORGÁNŮ

Informace z trestního řízení si poskytují jednotlivé útvary Policie i státního zastupitelství průběžně podle potřeby. Je běžné, že při objasňování trestné činnosti určitého podezřelého či obviněného vyjde najevo i jeho jiná trestná činnost, která je vyšetřována jiným útvarem a stala se i na jiném území státu (v jiném okrese, jiném kraji).

Například obviněný z vraždy v Jihomoravském kraji přizná či se jinak stane podezřelým i z násilné činnosti na severu Čech, která je zatím tamními policejními orgány objasňována, aniž by byl ztotožněn případný pachatel. Je logické, že si danou informaci různé policejní orgány předají. Vzájemné předávání informací je významné pro analytickou činnost, kterou provádí zpravidla vyšší policejní útvary a která právě napomáhá z jednotlivých dílčích informací vytvořit možný celkový obraz zvláště u velmi závažné organizované trestné činnosti. Takové předávání informací je důležité i pro mezinárodní bezpečnostní spolupráci, ať již na úrovni policejních orgánů či na úrovních jiných státních orgánů. Zákon o státním zastupitelství poskytování informací mezi státními zastupitelstvími výslovně upravuje³² na rozdíl od Policie, což je dáno tím, že státní zastupitelství není jednotný celek s jednotným řídicím centrem, které by mohlo věc direktivně upravit, ale soustava úřadů státu.

Zvláště v době mezinárodního terorismu je prospěšné vzájemné předávání informací mezi státy, a to i mezi státy, které nemají tuto oblast upravenou mezinárodními dohodami a není mezi nimi obvyklý přímý styk policejních či jiných orgánů. Pak přichází možnost předání informací běžnou diplomatickou cestu, kde významnou roli hraje Ministerstvo zahraničních věcí, které je zákonem nadáno postavením ústředního správního úřadu pro zahraniční styky.³³ Rovněž takovou roli může sehrát hlava státu, která z ústavy a z mezinárodního práva zastupuje stát navenek.³⁴ Nebo tak může činit předseda vlády

³¹ § 155 zákona o Policii. § 18 odst. 3 a § 25 zákona o státním zastupitelství. PAVEL ŠÁMAL a kol. *Trestní řád. Komentář*. Díl I. 6. vydání Praha 2008, s. 862-880.

³² § 12g zákona o státním zastupitelství.

³³ § 6 zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy.

³⁴ Čl. 63 odst. 1 písm. a) Ústavy č. 1/1993 Sb. Čl. 7 ods. 2 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu č. 15/1988 Sb. IGNAZ SEIDL-HOHENVELDERN. *Mezinárodní právo veřejné*. Reedice 1. vydání Praha

a ministr zahraničních věcí, kteří podle mezinárodního práva mohou zastupovat stát navenek bez zvláštní plné moci. Předávání bezpečnostních informací, jejichž původ je v trestním řízení, může být vnímáno i jako součást mezinárodní politiky. Je věcí politického rozhodnutí, které informace a v jakém rozsahu se předají cizím státům, pokud jsou důležité pro jejich bezpečnost. Na druhé straně zde vzniká i mezinárodněpolitická a mezinárodněprávní odpovědnost. Pokud by například vyšlo najevo, že náš stát disponoval informacemi o přípravě teroristického útoku v jiném státě a tyto informace nepředal, vystavuje se nepřátelské reakci tohoto jiného státu a možná i širšího mezinárodního společenství. Přitom odůvodnění, že informacemi disponoval nějaký konkrétní policejní orgán či státní zastupitelství, které je odmítly předat, je z hlediska mezinárodního práva i politiky nicotné. Proto stát musí mít mechanismy, aby jednal tak, že zabrání vzniku své mezinárodní odpovědnosti.

Rovněž je běžným mezinárodním obyčejem, že při cestách hlavy státu, předsedy vlády, ministra zahraničí či jiných vrcholných státních představitelů nebo i v činnosti diplomatických zastoupení dochází k dotazům na situaci v trestním řízení, které se dotýká cizích státních občanů – občanů daného státu. Ať již protože jsou ve vazbě či vězení anebo protože jsou poškozenými trestnou činností. Je součástí mezinárodního obyčeje a též mezinárodní zdvořilosti vzájemně se informovat o trestních řízeních, kde má zájem o informace cizí stát, jehož občanů se dané trestní řízení dotýká.

Je nutné mít na zřeteli, že mezinárodní vztahy pracují se zásadou vzájemnosti. Pokud nebudeme poskytovat bezpečnostní informace pocházející z trestního řízení jiným státům, nebudou je oni poskytovat ani nám. Jak by náš stát reagoval, kdyby o teroristickém útoku u nás měl předem informaci jiný stát, ale nesdělil ji státu našemu, protože ji odmítl předat policejní útvar cizího státu?

Předávání informací jiným státům je součástí mezinárodní politiky, k níž je příslušný prezident a vláda, ne policejní útvary či jednotlivá státní zastupitelství, nestanoví-li přímo určitý postup mezinárodní smlouva. Aby však tuto politiku mohli realizovat, musí mít možnost seznámit se s příslušnými informacemi a posoudit, zda je možné a vhodné je předat jinému státu či nikoliv. K tomu slouží i analytická činnost Policejního prezidia a Nejvyššího státního zastupitelství a oprávnění ministra vnitra vůči Policii a ministra spravedlnosti vůči státnímu zastupitelství.

2001, ISBN 80-85963-82-5, s. 50 (marg.č. 208), s. 59 (marg.č. 247), 177 (marg.č. 962), 275 (marg.č. 1540-1542). Zdeněk Koudelka. Prezident republiky. Praha 2011, ISBN 978-80-87212-95-0, s. 64-83.

Právo na informace je též významným prvkem kontroly práce podřízených. Kdyby podřízení tvrdili nadřízenému, že na něčem pracují, ale neřeknou mu na čem, nemuseli by pracovat vůbec na ničem, protože by jejich nadřízený nemohl mít informace pro ověření jejich pracovního zatížení a jeho efektivitu. To je absurdní důsledek možného omezování informací vůči nadřízeným složkám.

Podle zákona o Policii mohou policisté při získávání operativních informací o kriminální činnosti použít zvláštní finanční prostředky.³⁵ Jde mimo jiné o placení informátorů, kteří za peníze udají lidi ze svého okolí. Pokud by nadřízení neměli možnost kontrolovat činnosti podřízených policistů, neměli by ani možnost ověřit účelnost a efektivitu využití těchto financí. Přitom jde o finance státu, které musí být vynakládány hospodárně a účelně, ne svévolně. Nesmí být zneužity, byť se na tyto finance nevztahují obecné předpisy o hospodaření s penězi státu.

Služební zákon výslovně umožňuje vedoucím příslušníkům Policie hodnotit výkon služby podřízených příslušníků.³⁶ K takovému hodnocení je nutná znalost informací o jejich služební činnosti. Nebezpečí toho, že nadřízení nevědí, co dělají jejich podřízení v bezpečnostních sborech a silách, v historii občas v extrémním případě skončilo tím, že část bezpečnostních sil provedla převrat, aniž by o jeho přípravě věděli jejich nadřízení a legální vláda.

Pro oblast informací se uplatní služební kázeň podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, kdy policista je povinen splnit rozkaz vedoucího příslušníka Policie.³⁷ Odmítnout může jen rozkaz, kterým by spáchal trestný čin. I když je rozkaz podle názoru policisty protiprávní, musí jej splnit s tím, že o věci informuje vedoucího příslušníka policisty, který rozkaz vydal. V případě policejního prezidenta je jeho nadřízeným ministr vnitra. Obdobný postup je analogicky možný, pokud rozkaz sice nebude podřízený policista považovat za protiprávní, ale zásadně věcně nesprávný.

Upravit nakládání s informacemi lze služebním předpisem v rámci Policie, který je závazný pro policisty,³⁸ či pokynem obecné povahy nejvyššího státního zástupce v rámci státního zastupitelství, který je závazný pro státního zástupce.³⁹

---

³⁵ § 77 zákona o Policii. JAN MUSIL. Policejní provokace v teorii, literatuře a judikatuře. *Státní zastupitelství* 3/2014, s. 10 a následující.

³⁶ § 45 odst. 2 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

³⁷ § 45 odst. 1 písm. a) a § 46 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

³⁸ § 5 zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

6. ŘEŠENÍ POCHYBNOSTÍ PŘI NAKLÁDÁNÍ S INFORMACEMI

Informace jsou zdrojem moci. Moc je vždy spojena se státem. Proto při případných pochybnostech, kdo má právo na určité informace, je nutné vyjít ze základních ústavních definic státu. Jednou z těchto definic je, že zdrojem veškeré státní moci je lid a jde o stát demokratický.⁴⁰ Proto v pochybnostech, kdo disponuje určitým oprávněním, je správné v rámci výkonné moci dát přednost orgánu, který má blíže k lidu jako ke zdroji státní moci. V rámci výkonné moci má mezi množinou velkého počtu orgánů, sborů a složek přímou demokratickou legitimitu prezident republiky a dále vláda, která má odvozenou demokratickou legitimitu od přímo voleného prezidenta, který ji jmenuje, a od přímo volené Poslanecké sněmovny, která jí vyslovuje důvěru.

Zákon v rámci Policie přiznává plnou řídicí působnost Policejnímu prezidiu, které má tedy i právo na informace. Porovnáno to může být i s Nejvyšším státním zastupitelstvím, které má mnohem slabší postavení vůči okresním a krajským státním zastupitelstvím než Policejní prezidium k ostatním útvarům Policie. U státního zastupitelství nelze hovořit o jednotném sboru orgánů řízených Nejvyšším státním zastupitelstvím. Přesto si též Nejvyšší státní zastupitelství vyhradilo právo získávat jím stanovený rozsah informací. Jestliže tedy má právo získávat informace z trestního řízení Nejvyšší státní zastupitelství od nižších státních zastupitelství, tím spíše je má Policejní prezidium od jiných policejních útvarů.

Protože znalost určitých informací může být zdrojem moci, lze vždy namítnout jejich zneužití. Zneužít informace může kdokoliv – nejvyšší státní zástupce, policejní prezident, ministr či kterýkoliv policejní důstojník či jiný policista. Argument možného zneužití nemůže být sám o sobě důvodem pro odmítnutí plnění povinností, kam patří i plnění rozkazů a pokynů nadřízeného. Lze namítnout, že lze kritizovat rozkaz pro jeho nezákonnost. To však není případ vnitřního předávání informací v rámci Policie, neboť tuto oblast zákony neupravují. Pokud má policista podezření na nekalou činnost svého nadřízeného, musí to řešit informováním vyšších funkcionářů a Generální inspekce bezpečnostních sborů. Pokud se takové podezření týká policejního prezidenta, může se obrátit i na ministra vnitra.

---

³⁹ § 12 odst. 1 zákona o státním zastupitelství. PAVEL ŠÁMAL, FRANTIŠEK NOVOTNÝ, MIROSLAV RŮŽIČKA, FRANTIŠEK VONDRUŠKA, JAROSLAVA NOVOTNÁ. *Přípravné řízení trestní*. 2. vydání Praha 2003, s. 571-581, 626-627.

Subjektivní podezření však samo o sobě nemůže být důvodem pro odmítnutí informací o vlastní činnosti vůči nadřízeným. Jinak se popře zákonné zakotvení Policie jako jednotného sboru řízeného Policejním prezidiem v čele s policejním prezidentem a podřízení Policie Ministerstvu vnitra. Z hlediska demokratického principu našeho státu je příslušným subjektem v pochybnostech o činnosti policejního prezidenta ministr vnitra jako člen vlády jmenované voleným prezidentem republiky a odpovědné volené Poslanecké sněmovně. V opačném případě by se moc přesunula z demokratických orgánů na některé policejní důstojníky. Stát by přestal být státem demokratickým a stal se státem policejním. To je možné ovšem jen řádnou změnou ústavy. A takovou nikdo nenavrhl.

7. ZÁVĚR

Vedoucí příslušníci Policie mají oprávnění získávat informace o služební činnosti podřízených příslušníků v působnostech, ve kterých jsou služebně činní. Tuto oblast může policejní prezident upravit služebním předpisem či rozkazem. Každý příslušník, který získá určitou služební informaci, je vázán mlčenlivostí. Pro efektivní činnost státu a vlády si může informace opatřit od Policie i ministr vnitra a od státního zastupitelství ministr spravedlnosti. Příslušník, který určitý rozkaz vedoucího příslušníka považuje za protiprávní, jej musí splnit. Může však informovat vedoucího příslušníka toho, kdo rozkaz vydal, aby zjednal nápravu. V případě policejního prezidenta je jeho nadřízeným ministr vnitra.

---

⁴⁰ Čl. 1 odst. 1 a čl. 2 odst. 1 Ústavy č. 1/1993 Sb.

MIGRACE V KONTEXTU SPOLEČNÉ OBRANNÉ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY EVROPSKÉ UNIE A ČESKÉ REPUBLIKY

RSDr. Petr Rožňák, CSc., dr. h. c.

petr.roznak@vssr.cz
Katedra bezpečnosti a práva
Vysoká škola regionálního rozvoje
Praha

ABSTRAKT

Podnětem k napsání stati „*Migrace v kontextu společné obranné a bezpečnostní politiky Evropské unie a České republiky*“ bylo několik závažných okolností. Těmi je především nejenom zhoršující se mezinárodní bezpečnostní situace, ale i narůstání institucionální krize Eurozóny a stále větší vyprázdněnost elit. Pokračuje, s největší pravděpodobností organizovaná, migrační vlna valící se přes prostupné hranice Schengenu, která ukázala jak je Evropská unie křehká a bezzubá. Tato skutečnost rozděluje členské státy EU na patriarchální a patrimonialní a mezi státy společenství narůstá nedůvěra. Kromě toho se mezi jednotlivými regiony Evropy rozevírají nůžky v nahlížení na zajištění vlastní bezpečnosti. Stabilita, svoboda a demokracie jednotlivých regionů Evropy je ohrožena také tím, že se odklánějí od osvědčeného vertikálního způsobu řízení společnosti: stát – region – okres – obec; a kloní se k horizontálnímu nesystémovému a chaotickému řízení společnosti. V některých evropských regionech (Francie, Belgie, SRN, Švédsko, Velká Británie) již dokonce existují uzavřené komunity, v nichž neplatí právo většinové společnosti. Ostentativní humanisté, zneužívají situace, hovoří o soucitu a solidaritě. Fakticky však torpédují demokratické principy a podminovávají křesťanské základy, na nichž dosud stojí evropské národní státy. Jestli tak činí vědomě anebo nevědomě, z vychytralosti anebo hlouposti je pro Evropany, Čechy a Slováky v celku jedno. Vypouštějí tak z láhve džina Luciferova efektu. Náš blahobyt a bezpečnost ohrožuje nejen terorismus, radikální islamismus, masová migrace ať již globálního či regionálního charakteru, ale stále více a zřetelněji strukturálně vybuzená hloupost elit. Předkládaný text koresponduje s IGA_Z4_02_2015 na němž spolupracují v rámci České republiky badatelé

i studenti Vysoké školy regionálního rozvoje v Praze a Mendelovy univerzity v Brně, jakož i badatelé Univerzity Mikuláše Koperníka v polské Toruni.

Klíčová slova: migranti, Evropská unie, bezpečnostní riziko, hybridní chování.

ÚVOD

Cílem autora je ukázat, že stejné zájmy ještě neznamenají automatický existenci společné bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie. Pouhá vize EU coby velmoci a posilování iluze o její síle, stejně jako permanentní pokusy USA o otevřené či skryté vyvážení demokracie na bodácích, úsilí o předsunutí vojsk NATO a posunutí strategické vojenské linie „dvou světů“ nejsou zárukou bezpečnosti Evropy. Evropské elity opilé úspěchy, tváří v tvář britskému exitu,¹ tsunami uprchlíků valící se do edenu Evropy, problémům s tím spojených v největších zakládajících zemích EU (bývalých koloniálních), pomaličku střízlivější. Tato stať přináší argumenty o tom, že dnešní bezpečnostní hrozby a rizika světa i Evropy mají hluboké příčiny, vycházející z často neuvážených rozhodnutí a flagrantních ústupků politických (ne)autorit. Autor se pokouší podat zprávu o probíhající proměně bezpečnostních rizik pro evropský superstrát a jeho satelity. Ukázat, jak je to s kvótami, imigrací a nerozhodností Evropské unie. Jak v globalizovaném, avšak permanentně zmenšujícím se a soupeřícím světě, je nebezpečný i hloupý verbální projev politika. Příkladů takových výroků ohrožujících bezpečnost a blahobyt občanů lokálně, regionálně i globálně je bezpočet. Autor této stati pro ně nemusí chodit daleko. Postačuje zůstat v české kotlině. Pisatel vnímá, že přes odstranění reálné hrozby války mezi Východem a Západem, se svět – bohužel – nestal bezpečnějším. Bohužel, však vládnoucí západoevropské elity, stavějící na odív politickou korektnost a „profesionální dobrodružství“ nejsou problémy s migrací nejen řešit, ale i pojmenovat.

1. IMIGRANTI NEUTÍKAJÍ PŘED NĚČÍM, ALE ZA NĚČÍM

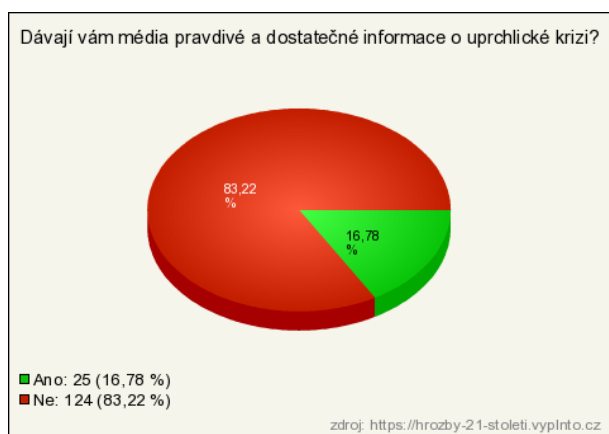
Mezi „starými“ a „novými“ zeměmi Evropské unie se nesvírají nůžky a hospodářské rozdíly členských států Evropské unie jsou markantní². Více rychlostní Evropská unie prostě existuje. Zdá se, že sen o prosperující Evropě bez válek se rozplynul. Stačí nezavírat oči před faktickou neexistencí společné obranné a bezpečnostní politiky evropského neexpandoval bez nedomyšlené Bushovy invaze do Iráku, nově pak Trumpovy, do Sýrie

¹ ZHRADIL, Jan. *Skeptický Evropan*. Brusel: ECR, 2016.

² ROŽŇÁK, Petr. *Mechanismy fungování Evropské unie.: In quorum gratiam?*. První. Ostrava: KEY Publishing, 2015, s. 171-183, 184-194, ISBN 978-80-7418-237-2.

a možná v krátkém horizontu i do KLDK.³ Bushova expanze přinesla masovou tsunami superstátu a „de jure“ existujícími závěry Dublinské smlouvy⁴. Mince, koneckonců jako vždy, má dvě strany. Hlavu, na níž pozorný sběratel nalezne: Islámský chalífát, který by z ohrožených regionů do evropského edenu. Bez destabilizace arabských států severu Afriky a podpory „arabských jar“ by se migranti z hlouby Afriky do Evropy nedostávali. Orla pak též mince představuje Evropský sociální stát. Svou iracionální sociální politikou k nám migranty lákáme. Jsem názoru, že to jsou hlavní příčiny valící se tsunami imigrantů na prostupné jihovýchodní křídlo hranic EU z Afriky, Sýrie, Iráku, Pakistánu, Afganistánu, Somálska či Bagladéže. Tvrdím, na rozdíl od kancléřky Merkelové, že imigrace není záchranou, ale zkázou Evropy. V této souvislosti se zcela logicky vynořují otázky, na něž je třeba hledat odpovědi:

1. Čím byla tato migrační krize způsobena?
2. Potřebuje vůbec Evropa migranty z jiných světů a proč je jejich zvaní k nám hluboce amorální?
3. Proč se vrcholným byrokratům z EU tato krize vlastně hodí?
4. A co by se mělo stát, aby nedošlo na nejhroší?

Graf 1 Dávají Vám média pravdivé a dostatečné informace o uprchlické krizi? Zdroj: Vlastní tazatelský průzkum autora stati.

³ USA vyslaly k břehům KLDK vojenské loďstvo a jadernou ponorku. Japonský premiér Šinzó Abe v pondělí vyzval Severní Koreu, aby se podřídila rezolucím OSN a zastavila vývoj svých jaderných zbraní. Ve svém projevu také prohlásil, že vláda připravuje plány na evakuaci svých občanů z Jižní Koreje pro případ, že by se krize vyostřila. Na americkou vojenskou přítomnost reagoval také ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov. Ten doufá, že Spojené státy nesáhnou po jednostranných akcích jako nedávno v Sýrii. Podle japonských médií navíc Rusko společně s Čínou vyslalo svá plavidla, aby sledovala činnost americké letadlové loď USS Carl Vinson. Více na http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-svet/463229/svet-desi-mozna-valka-usa-s-kldr-japonsko-ma-plan-evakuace-rusko-posila-lode.html?utm_source=blesk.cz&utm_medium=copy

⁴ D U B L I N S K Á K O N V E N C E týkající se určení státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl podané v jednom z členských států Evropských společenství, která byla přijata dne 15.6.1990 v dánském Dublinu, následně v Římě dne 7. 12. 1990 a v Lucembursku dne 13. 6. 1991, v jediném exempláři, v jazyce německém, anglickém, dánském, španělském, francouzském, řeckém, irském, italském, holandském a portugalském. Testy vyhotovené v každém z těchto jazyků jsou stejně hodnověrné a jsou uloženy v archivu vlády Irska. Ani slovo zde nenajdete o povinných kvótách, tak jak se dnes často dává k věření vládám národních států EU a jejím občanům.

Nesouhlasím s „mainstreamovými“ médii (MSM), s tím, jak nám předkládají tu něco k uvěření, a tu něco mlží. Tři příklady za všechny, o nichž jsme se z MSM nedozvěděli. První, Islámský chalífát (ISIS) reprezentující radikální politický Islám povýšil genocidu křesťanů v roce 2014 v muslimském světě na 100 000 ročně. Druhý, návštěva al-Sisiho (egyptský generál a prezident) v koptské katedrále a jeho reformátorský projev k učencům univerzity Al-Alzhar. *„Modifikujte soubor textů, které jsme si za ta léta zposvátnili tak, že jsme si zneprátelili celý svět. Nemůžeme v této mentalitě setrvávat. Musíme se na ni podívat zvenčí z osvícenější perspektivy. Naše náboženství potřebuje provést revoluci a rozvinout debatu, jaká odpovídá naší době. Problémem nikdy nebyla naše víra, ale ideologie., kterou jsme si zposvátnili tak, že s ní nelze polemizovat. Není možné, aby tato ideologie udělala z celého islámského národa, zdroj obav, hrozeb, vraždění a destrukce na celém světě. Není přece možné hlásat, že by 1,6 miliardy mělo pozabít šestimiliardový zbytek lidstva. Nedokážete vidět věci jasně, dokud jste v této ideologii zamčení.“* Al- Sisi vyzval imámy *„k náboženské revoluci, kterou vy imámové dlužíte Alláhovi.“* Nejen proto, že *„na Váš další krok čeká celý svět“*, ale taky proto, že *„islámské společenství je trháno a ničeno našima vlastními rukama“*.⁵ A konečně třetí. Ve Velké Británii se v rámci „politické korektnosti“ je přejmenována klasická detektivka Agathy Christie „Deset malých černoušků“ a v současnosti je vydávána pod názvem: *„A nezbyl ani jeden“*. Smutnou skutečností je, že velký podíl na vzniku a trvání této migrační vlny má dosavadní politika Západu založená na ideologii násilného vývozu demokracie a západních hodnot. Sice se podařilo zlikvidovat místní tradiční diktátorské režimy, ale bohužel, nenastal očekávaný (?) triumf demokracie, ale naopak rozklad, chaos, občanské války, násilí a humanitární katastrofy. Do pohybu se dostaly statisíce až miliony běženců, snažících se migrovat do Evropy. Jiří Weigel na serveru Echo24 dne 27. června 2015 uvádí, že současná vlna migrace je výsledkem a) jak neúspěšné zahraniční politiky západních velmocí v blízkovýchodním regionu, tak b) atraktivity „nesnesitelné lehkosti bytí“ západoevropské azylové a sociální politiky⁶. Musíme přiznat, že na vině jsou také neponaučitelní ostentativní pseudohumanisté ohlupující, manipulující a regulující za pomoci médií (MSM) masy.⁷ Integrovaná část Evropy je prolezlá pokryteckým

⁵ Abd-All-Fattah-Al-Sisi, In: Chanel 1(Egypt), 28.12.2014. MEMRI TV.

⁶ JANÁČKOVÁ, Stanislava, Jan SKOPEČEK, Martin SLANÝ, et al. *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?*. Praha: Institut Václava Klause, 2016. Publikace (Institut Václava Klause). s. 69-79, 107-109, 111-116, ISBN 978-80-7542-007-7.

⁷ ZEMAN, Miloš: Zpověď informovaného optimisty. Rozhovor s Petrem Žantovským. Řitka 2012, Nakladatelství ČAS, s. 137-140, ISBN: 978-80-87470-85-5. Bohužel, zejména čeští novináři se nevyznačují potřebnou mírou profesionality. Většina se vyznačuje kombinací nevzdělanosti a enormního sebevědomí.

a překrouceným humanismem, sebevražednou ideologií multikulturalismu a „humanrightismu“.⁸ Tito lidsko-právní fanatici, kolem sebe šíří „politicky korektní názory“, že migraci je třeba považovat za lidské právo a tudíž nikoho nelze zbavit údajného nároku na život v bezpečí a dostatku. Přitom současně navádějí milióny lidí k rezignaci na domov, vlast, národ a stát a absolutizaci názoru, že migrovat je proti lidským právem, že na migraci je nárok a že z tohoto nároku plynou nároky další, včetně sociálních. A tak poptávka s nálepkou „Willkommen im Hotel Europe all inklusive“ vyslaná nedvojmyslně německými politickými špičkami kancléřskou Angelou Merkelovou a Joachimem Gauckem, kteří jasně vyslovenou poptávkou vyvolali masy k pochodu do Německa, resp. Evropy. Konkrétním adresátem express pozvánky do „evropského ráje“ se stal vlastně každý, člověk, který je na tom hůře než Evropan. K úžasu odesílatele poptávky dnes „ante portas“ měst zemí: Francie, Německa, Itálie, Řecka, Velké Británie, ale i Švédska a Bulharska, stojí armáda organizovaných, převážně ekonomických migrantů s požadavkem „tak mě tady máte vážení, a starejte se o mne!“ Nejde o individuální migraci „člověka v tísní“. Pouze soudobí pseudohumanisté věří tomu, že musíme pomoci a na tuto pomoc všem máme. Jak upozorňují Václav Klaus a Jiří Weigl dnešní migrační vlna se podobá organizovanému stěhování národů, jehož příčiny je třeba hledat v cílové destinaci, tj. Evropě samé, než v rozháraných poměrech na Blízkém, či ne zcela blízkém východě (a jihu). Další příčinou nepochybně je fakt, že převádění ekonomických migrantů do Evropy je velký byznys. A konečně, vlivná část evropských – přesněji, „bruselských globalistů“ (ne)elit - novodobé stěhování národů vítá a je připravena využít ho ve svůj prospěch. Přitom flagrantně ignorují primární právo Evropské unie,⁹ kde je jasná kodifikace, že bezpečnostní politika je výhradně v kompetenci jednotlivých členských zemí Unie (!). Obhájci masové migrace, pro její ospravedlnění používají dva údajné

Jaksi nechápou, že novinářská profesionalita spočívá ve dvou věcech: Za prvé, v odfiltrování osobní sympatie nebo antipatie, jež se nepromítne do komentářů. Za druhé, v tom, že píšící (komentující) věci rozumí. Tady mám skutečně podezření, že řada novinářů (moderátorů) není profesionální. Naopak jsou schopni spíše „rektálního alpinismu“ ať již je k tomuto „výkonu“ vede cokoli (kromě peněz, vlastního zviditelnění, je to „vděčnost“ tomu, kým jsou placeni). V českém mediálním prostoru, ke škodě kultivace společenského prostředí, žádný investigativní novinář jako je Michael Moore, neexistuje. A tak, v konečném důsledku se podílejí na vytváření n e b e z p e č n é h o prostředí, postupně se podílejí na rozkladu základních hodnotových pilířů, na nichž spočívá nejen demokracie, ale a to především: bezpečnost státu. Z hlídajícího psa demokracie se stávají „líní kocouři“ pomalu rozleptávající politický systém a jeho bezpečnost.

⁸ KLAUS, Václav a Jiří WEIGL. *Stěhování národů s.r.o.: Stručný manuál k pochopení současné migrační krize*. Přílepy: Olympia, 2015, 88 s. ISBN 978-80-7376-422-7.

⁹ *ÚZ číslo 1025: Evropské právo základní dokumenty ve znění Lisabonské smlouvy*. Ostrava: Sagit, 2014. 27776971. ISBN 978-80-7488-051-3.

racionální argumenty. První, Evropa má nedostatek pracovních sil ¹⁰ a druhý, Evropa vymírá a má demografický problém. Jak to je? ad1) EU vykazuje v současnosti nadprůměrnou nezaměstnanost cca 23 Mi0 lidí, tj. cca 10% rezervoáru pracovních sil. Je jasné, že vlastních disponibilních pracovních sil je v EU dost. Jaký je aktuální stav zaměstnanosti, nezaměstnanosti a potřeby pracovních sil v České republice názorně dokládají statistická data o zaměstnanosti a nezaměstnanosti. ČSÚ. [Tabulka č.1]

Ukazatel	4. čtvrtletí 2015	1. čtvrtletí 2016	2. čtvrtletí 2016	3. čtvrtletí 2016	4. čtvrtletí 2016
Míra zaměstnanosti (%)	56,8	57,0	57,4	57,7	58,1 ¹
Obecná míra nezaměstnanosti (%)	4,5	4,3	3,9	4,0	3,6 ¹
Míra ekonomické aktivity (%)	59,5	59,6	59,8	60,1	60,2 ¹

Tabulka 1 Statistická data o zaměstnanosti a nezaměstnanosti. ČSÚ. ¹ Předběžná hodnota.

ad2) Fakt, že evropská populace stárne, nikdo rozumný zpochybňovat nemůže. Jestliže na přelomu devatenáctého a dvacátého století Evropané představovali 25% světové populace, pak ve druhé dekádě století dvacátého prvního je to již pouhých 7-8% (!). Je však rovněž faktem, že v těchto stárnoucích populacích existuje více než 20 % trvalá nezaměstnanost a že práci na jihu Evropy nemá dlouhodobě šanci sehnat cca 50 % mladých lidí. Toto ovšem obhájci „přistěhovalectví“ slyšet nechtějí. Jde vyloženě o současné demografické proměnné trendy, které řešit migrací je nejen krátkozraké, ale též není žádoucí. Podívejme se na jeden z prvních modelů (Chicagská sociologická škola) 11

¹⁰ Malý příklad z České republiky. Ke konci roku 2013 bylo na úřadu práce zaevidováno 4 191 českých dětí ve věku od 15 do 18 let, o rok později 3 923 a poslední dostupná statistika z konce roku 2015 hovoří o 3 822 dětech. In ČSÚ.

¹¹ CHICAGSKÁ SOCIOLOGICKÁ ŠKOLA směr v americké sociologii, jehož stoupence, působící ve 20. letech 20. století na fakultě sociologie chicagské univerzity (R.R. Park, E. Burgess, N. Anderson, E. Maurer a další), spojovala společenská teoreticko-metodologická hlediska i badatelské zájmy. Chápali sociologii jako nauku o kolektivním chování, jako studium procesů, jež podceňují jednotlivce ke spolupráci a soutěžení ve společnosti. Tento dynamický přístup zakládal Park (ovlivněný německý sociology G. Simmelem a L. von Wiesem) na čtyřech formách vzájemného působení: soutěživosti, konfliktu, adaptaci a asimilaci. Tyto typy interakce mají zároveň představovat čtyři stádia vývoje každého sociálního jevu. Z těchto hledisek pak

který se zabývá z časového hlediska, začleňováním imigrantů do většinové společnosti. V jejím pojetí tzv. etnického cyklu nalezneme odpovědi na aktuální otázky, a na to, co bezpochyby čeká i společnost českou, pokud imigrační vlnu nezastavíme. Její hlavní představitelé, Park a Burgess, vycházeli z pojetí imigračních cyklů, jež formují člověka. Lidská podstata není člověku dána od prvopočátku, ale vzniká interakcí s ostatními členy společnosti. Interakční cyklus, složený ze sociálních kontaktů, soutěže, konfliktů a přizpůsobení, který je završený asimilací, nazvali Park a Burgess etnickým cyklem. Asimilaci chápali jako proces vzájemného pronikání a splyvání, v němž osoby získávají paměť, pocity a postoje jiných lidí a skupin, a přijetím nových zkušeností a dějin¹² a tak jsou začleňováni do nové společnosti a kultury.

E. Borgard upozorňuje, že problémy s asimilací mají již příslušníci druhé generace přistěhovalců. Především má na mysli:

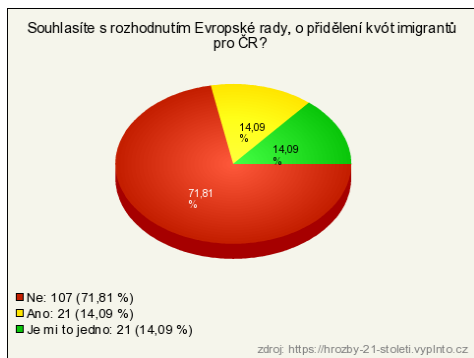
- a) dlouhodobou nezaměstnanost,
- b) pracovní kariéru a její fragmentizovanost,
- c) trvalé uplatnění na sekundárním trhu práce,
- d) závislost na sociálních státních dávkách.

Právě problém veliké různorodosti imigrantů a nestejných podmínky v hostitelské společnosti zabraňují asimilaci. Připočteme-li míru (ne)ochoty se do nové společnosti a kultury začlenit, pak stát se pro Araba, Turka, Pakistánce... Francouzem, Němcem, Britem, Čechem anebo Slovákem není vůbec snadné. Miloš Zeman, ve svém Vánočním poselství ohlížející se za rokem 2014 komentuje aktuální dění kolem Islámského státu, přistěhovalectví z odlišných kulturních sfér následujícím způsobem.

---

zkoumali problémy vztahů mezi různými rasovými skupinami, sociální stratifikaci, vývoj rodiny, způsob života a další. Zvláštní pozornost věnovali otázkám sociální ekologie, zejména ekologie amerických velkoměst, neboť právě tam viděli arénu „boje o život“. Studovali přitom zvláště kriminalitu, tuláctví, zločinnost mládeže a další protispolečenské jevy. Jednotlivé sociální skupiny zkoumali jak z hlediska prostorové struktury bydlení, tak podle specifických normativních „kódů“ a soustav hodnot každé skupiny. Položili však základy takových směrů jako sociální ekologie a sociální patologie, přispěli k prohloubení sociologických metod (metoda vzorků a dotazníků). Ve vývoji americké sociologie představují chicagská škola přechod od spekulativně filozofickému stadiu ke stadiu empirickému.

¹² SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*. Vydání první. Ostrava: KEY Publishing, 2016. ISBN 978-80-7418-238-9.

Graf 2 Souhlasíte s rozhodnutím Evropské rady o přidělení kvót migrantů pro ČR? Zdroj: Vlastní tazatelský průzkum autora stati.

„Podle mého názoru bychom měli těm, kdo trpí v Sýrii, Iráku nebo jiných zemích, pomáhat v jejich domovských zemích a nikoliv je sem zvat, kde by se většinou cítili nešťastní, protože jsou to lidé s odlišnou kulturou. Budiž nám příkladem muslimská imigrace ve Francii nebo v Německu, kde se tyto lidé nedokázali asimilovat a kde vytvořili svoje vlastní ghetta.“¹³ Imigrantská ghetta bohužel nejsou oázami pohody, jsou spíše semeništěm bídy a zločinu. Lidé v nich se neobohacují ve vytoužené společnosti o novou kulturu, a také této společnosti zhora nic nepřinášejí. Neasimilovaní jedinci se stávají, řečeno spolu s Riesmanem „osamělým davem“ v zemi, kde se necítí doma. Hledají vlastní identitu a nacházejí ji v radikálních interpretacích islámu. Za nejdůležitější vlivy, které způsobují rozdílné začleňování imigrantů do společnosti, považují:

1. důvody migrace (především z hlediska dobrovolnosti),
2. složení imigračního toku (podle pohlaví, věku a odbornosti),
3. kontext přijetí (postoj hostitelské společnosti),
4. legislativní podmínky,
5. prostorové rozmístění imigrantů.

Komu nestačí tyto jasné teoretické závěry, ke kterým dospěli představitelé Chicagské sociologické školy, již ve dvacátých letech minulého století, a k nimž se autor této stati kloní, tak snad ho konečně proberou teroristické útoky a desítky mrtvých a stovky zraněných Evropanů. Připomeňme z celé dlouhé řady teroristických útoků: Masakr v koncertní hale Bataclan v Paříži v listopadu 2015, Brusel v březnu 2016, teroristický útok v Nice roku 2016, který se uskutečnil 14. července 2016 u příležitosti svátku Dobytí Bastily anebo Ansbach v červenci 2016, Paříž či Petrohrad 2017 atd. A tomu, komu to stále nestačí, tak ať se podívá do ulic našich měst, kde v nervových centrech Prahy, Brna,

¹³ ZEMAN, Miloš, Radim PANENKA a Jiří OVČÁČEK. *Tato země je naše: dvacet pět rozhovorů s prezidentem Milošem Zemanem*. Velké Přílepy: Olympia, 2016. ISBN 978-80-7376-442-5.

Ostravy, Plzně a jinde, procházejí patroly policistů a vojáků s ostře nabitými samopaly, na letištích se rozřezávají namátkově zavazadla (co kdyby tam byla teroristická bomba), na Pražském Hradě je „rám“ prověřující každého návštěvníka vstupujícího do hradního areálu atd. atp. Je možné, že toto jen onen sen o svobodě většinové společnosti „humanistů“, „halíkovců“ a „dientsbierovců“ o podobě našeho života? Podíl na tomto stavu mají bezesporu média (MSM) a lidé na nejrůznějších manažerských pozicích postižených zaslepeností. Kvóty 14, které Evropská komise navrhuje (např. 1200 pro Českou republiku), zneklidnily veřejnost v zemích, jejichž občané se s nadšením zbavovali centrálního dirigismu, a mají ho v živé paměti. Také proto, že Evropané pochopili, tyto „ER-kvóty“ jako další nabídku a pozvánku, pro migranty. Kvóty, totiž nic neřeší a nezabrání dalšímu přílivu migrantů do zemí Evropy. Jediným účinným řešením ze strany EC by bylo: *„Každého, kdo se nelegálně dostane do Evropy, vrátíme okamžitě zpět.“* Tečka. Je však zřejmé, že kvóty nejsou podstatou problému. Problémem především je, že o přijetí do „luxusního hotelu Evropa“ hlásí nikoliv jeho zaměstnanci, ale ti, kteří chtějí žít z jeho sociálního komfortu, a když to nepůjde, pak jej zbourat. Výčet poskytovaných benefitů ve vybraných zemích Evropské unie, viz [Tabulka č. 2], která je dokladem toho, že drtivá většina migrantů nejsou „hledací práce“, ale sociálních dávek, a blahobytu bohatých sociálních států. *Nejde totiž o uprchlíky, kteří před něčím utíkají, oni utíkají za něčím.*

---

¹⁴ Stanovené kvóty na uprchlíky se velké části politiků ani veřejnosti nelíbí. Letos do Evropy dorazí k milionu žadatelů o azyl, za rok 2014 to bylo 626 000 žádostí, jen čtvrtina azyl dostala. Jde o obrovský nápor. Ten se bude zvyšovat – v těsném evropském sousedství je k 25 milionům lidí v pohybu. Afrika bude mít díky demografické křivce brzy dvě miliardy obyvatel, a protože jejich životní podmínky nebudou dobré, budou směřovat do Evropy. „To není debata o tom, jak moc jsme solidární s uprchlíky či o islamismu, ale o obrovských číslech, Samozřejmě, že neplatí teze o potřebě pracovních sil, když jde většinou o chudé, nevzdělané lidi bez znalosti jazyků, naprosto pochopitelně hledající lepší budoucnost. Stačí se podívat na čísla nezaměstnanosti a případně konkrétně na nezaměstnanost mladých v některých státech EU.“ Více na: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/eu/122750-kdo-muze-za-problem-s-uprchliky-schengen-bude-tezko-udrzitelny-varuje-anylytik/>

ZEMĚ	VÝČET BENEFITŮ, KTERÉ OBDRŽÍ AZYLANT
SRN	<p>Hlavní cílová země běženců ze severní Afriky a Blízkého východu. V přijímacích střediscích dostávají čekatelé na azyl zdarma jídlo a k tomu 143 eur (přibližně 3800 korun) měsíčně na „základní potřeby“. Po třech měsících se tato částka zvyšuje na 216 eur (přibližně 5900 korun). Po 15 měsících pobytu (nebo v případě, že je schválena uchazečova žádost o azyl) se částka znovu zvyšuje, tentokrát na 400 euro (zhruba 10 800 korun) měsíčně. Kromě toho mají běženci proplácené ještě náklady na ubytování a topení. Další 92 euro pak můžou dostat jako příspěvek na dítě. V současné době jsou příspěvky v Německu vypláceny v hotovosti, vláda je však chce co nejdříve začít vyplácet v naturáliích.</p>
ŠVÉDSKO	<p>Dospělí lidé, kteří zde čekají na azyl ve státem provozovaných zařízeních, kde dostávají jídlo, mají nárok na 24 švédských (přibližně 69 českých) korun denně. Ti, kteří si musejí jídlo platit sami, pak denně dostávají 71 švédských korun (zhruba 206 Kč). Po schválení žádosti se azylanti mohou začlenit do dvouletého integračního programu, který zahrnuje lekce švédštiny a pomůže jim najít práci nebo potřebné zkušenosti nezbytné na trhu práce. Účastníci programu potom měsíčně dostávají částku kolem 6700 korun (přibližně 19 500 Kč). Další peníze pak mohou dostat, pokud mají děti nebo pokud potřebují příspěvek na bydlení.</p>
VELKÁ BRITÁNIE	<p>Čekatelé na azyl zde většinou žijí v soukromých domech a bytech, přičemž nájemné za ně platí stát. Týdně si podle agentury Reuters jeden imigrant přijde na 36,95 liber, což v přepočtu činí necelých 1400 korun. Měsíčně se potom jedná o něco přes pět tisíc. O zvláštní přídatky pak mohou požádat těhotné ženy nebo rodiče miminek a malých dětí. Pokud běženci uspějí a Velká Británie jim udělí azyl, mají právo na stejné příspěvky jako rodilí Britové.</p>
NIZOZEMSKO	<p>V zemi se nachází početná komunita islámských věřících, která nově příchozím pomáhá vytvořit domácí prostředí. Čekatelé na azyl bývají ubytováni ve státem provozovaných přijímacích centrech, přičemž</p>

	<p>každý dospělý imigrant dostává částku v rozmezí 20–45 euro (zhruba 550–1200 korun), aby měl na jídlo. Kromě toho si můžou běženci vydělat až 14 euro (380 Kč) týdně prací uvnitř azylových středisek. Rovněž mohou 24 týdnů ročně pracovat i mimo středisko. Zde mají šanci dosáhnout na vyšší výdělků, část mzdy ale musí odevzdat středisku, které jim poskytuje ubytování.</p>
RAKOUSKO	<p>Ani zde se žadatelé o azyl nemají úplně špatně. Ti, kteří pobývají ve státem provozovaných střediscích, mají nárok na stravu a částku 50 euro (zhruba 1350 Kč) měsíčně. V případě, že se stravují sami, dostávají denně 5 euro. Měsíčně tak na jídlo můžou dostat až 155 eur (přibližně 4200 Kč). Když utečenci bydlí v soukromých domech a bytech, mohou dostat 120 eur (přibližně 3250 korun) na osobu nebo 240 eur (zhruba 6500 Kč) na rodinu. Na jídlo pak dostávají příspěvek 210 eur (5700 korun). Pokud mají děti, zvyšuje se příspěvek na jídlo o dalších sto eur (2700 Kč). Zároveň si ročně můžou přijít na příspěvek 150 eur (přes 4000 korun) na oblečení a 200 eur (necelých 5500 Kč) na výdaje spojené se vzděláním.</p>
ČESKÁ REPUBLIKA	<p>V případě, že čekatel na azyl pobývá v přijímacím zařízení se stravou, může dostat 30 korun denně. V opačném případě dostává existenční minimum ve výši 3410 korun. Pokud žadatel uspěje a úřady se mu rozhodnou udělit azyl, získá právo na podporu v nezaměstnanosti, příspěvky na rekvalifikační kurzy a na bydlení a další výhody sociálního státu. Pokud je uprchlík zadržen na českém území a nezažádá o azyl (například proto, že chce pokračovat do Německa), je umístěn do jednoho z detenčních zařízení, kde si musí sám platit za ubytování a stravu. Konkrétně se jedná o částku 250 korun na osobu a den.</p>
SLOVENSKO	<p>V přijímacích střediscích, kde uprchlíci čekají na (ne)udělení azylu, dostávají kapesné ve výši 40 centů na den (necelých 11 korun). Měsíčně si tak můžou přijít až na 12,4 eur, což je jen o něco málo víc než 300 korun. Pokud běženci uspějí a stát jim přizná právo na azyl, dostanou právo pracovat nebo požadovat podporu v nezaměstnanosti.</p>

	Zároveň mohou zažádat o jednorázový příspěvek, který se pohybuje kolem tří set eur, tedy přibližně 7300 korun.
MAĎARSKO	Od druhého měsíce pobytu v zemi zde utečenci dostávají částku 7125 forintů (přibližně 550 korun) v hotovosti na měsíc. Jedná se přibližně o jednu desetinu podpory v nezaměstnanosti. Ti, kteří v žádosti o azyl uspějí, v zemi mohou zůstat další dva měsíce v přijímacím táboře. Po podpisu takzvané integrační smlouvy jim vznikne nárok na částku 90 000 maďarských forintů (necelých 8000 tisíc korun) měsíčně po dobu půl roku.

2. MIGRACE HÝBE EVROPOU A MY SE SVLÉKÁME SE DO NAHA

Nevadí „nám“, že třetí straně“ rozkrýváme dříve nemyslitelné skutečnosti, svlékající se do naha. Apelující Andor Šandor,¹⁵ upozorňující na mnohá profesní pochybení, připomíná volání beduína ztraceného na poušti. Svět kolem nás se proměňuje. Bohužel však byrokraté Evropy zahánějí občany do začarovaného kruhu svých nových ideologií a bezstarostnosti materialismu.¹⁶ Povinností demokraticky zvolených politiků je hájit zájmy občanů. Politika je o zájmech, ekonomice a moci. Ne o citech a emocích. Evropští politici hrají „pimprlíkové divadlo“, přitom, čím a jaké vlastně sledují cíle je nejisté. Juncker a Merkelová tvrdí, že migrace je nezastavitelná, jde o běh na dlouhou trať a další globalisté totéž papouškují před kamerami masám televizních diváků, neboť přeci azylová technologie slouží k tomu, aby uprchlíci byli neselektováni a posléze přerozdělováni po Evropě. Těmito byrokratickými mechanismy však vůbec není možné agendu zpravovat a bezpečnost Evropanům zajistit. Současná masová migrace má naprosto negativní dopady na regionální rozvoj Evropy.¹⁷ Experiment s usazování statisíců až milionů většinou zcela

¹⁵ ŠANDOR, Andor. (Brigádní generál ve výslužbě). Špičkový český odborník se zkušenostmi z výkonu státní správy, s činností v mezirezortním krizovém štábu ČR, krizového managementu, řízení velkých organizací, práce v mezinárodních organizacích v zahraničí. Nebývale obdařen schopností analyzovat mezinárodně bezpečnostní problematiku. Dokáže pregnančně vyhodnocovat vojenské a bezpečnostní situace ve světě se zaměřením na krizové oblasti vojenské konflikty.

¹⁶ ROŽŇÁK, Petr. *Mechanismy fungování Evropské unie.: In quorum gratiam?*. První. Ostrava: KEY Publishing, 2015, s. 171-183, 184-194, ISBN 978-80-7418-237-2.

¹⁷ Vize „Evropy regionů“ vychází z předpokladu postupného slábnutí národního státu (které často vznikly a dodnes přetrvávají v umělých bariérách) a zesilování regionů, jako autonomní útvarů vzniklých na základě přirozené logiky, nezkrusované válečnými a mocenskými aspekty. Jedním z hlavních cílů regionální politiky EU je tak „harmonický a hospodářsky vyvážený rozvoj regionů a jejich vzájemné kontakty“. Hierarchie stupňů státní správy se historii Evropy neustále vyvíjela a měnila. Všeobecně je však možno konstatovat, že

neznámých lidí je nejenže v rozporu s dublinskou úmluvou, ale také zdravým selským rozumem. Lidé přicházející z absolutně odlišného kulturního a civilizačního prostředí nejsou, a nebudou ochotni asimilace. I nadále budou kočovat po Evropě z jednoho národního státu do druhého, hledat vysněný ráj a s nataženou rukou čekat na finanční prostředky, nikoliv na práci. Důkazem jsou již existující ghetta neasimilovaných imigrantů z Afriky, Středního východu a Asie v řadě evropských měst. Obrovské tábory převážně ekonomických migrantů uvnitř Řecka a na hranicích Makedonie, nejsou, ba ani nemohou být, oázami vysněné multikulturní společnosti. Vztahy mezi těmito paralelními společenstvími nejsou harmonické a vzájemně se obohacující, ale stále více nepřátelské a antagonistické. Migrace hýbe Evropou, Německem, Francií, a rovněž prezidentskými volbami ve Francii, České republice aj. Útěcha, že se nás migrace netýká, je mylná. Hrozí, že vznikne evropský průměrný standard pro migranty (uprchlíky), který povede k tomu, že se migranti přestěhují také dříve anebo později do ČR, Polska a na Slovensko. Tato masová migrace spolu se všemi jejími průvodními vyjmenovanými negativními jevy, dříve anebo později, díky hloupé politice „přidělování kvót určitého počtu imigrantů“ všem členským státům EU, dopadnou vši svou destrující vahou také do našich regionů (České republiky a Slovenské republiky).¹⁸ V případě většího počtu uprchlíků (nájedníků?) na naše území, což nelze naprosto vyloučit, budeme nuceni řešit stejné problémy, které má dnes SRN, Francie, Švédsko. Faktem je, že prostě nejsme (přes veškeré ujišťování českých mocenských elit a ministrem vnitra Chovancem zvláště) na řešení těchto abnormálních bezpečnostních rizik připraveni. Masová migrace, pokud se jí Česká republika nevyhne, a to lze vyloučit jen stěží, dopadne plnou svou vahou do regionů kraje Jihomoravského, Jihočeského, ale také Západočeského (Východoslovenského, Jižních oblastí Slovenska a Západoslovenského kraje). V této souvislosti je nedvojmyslně vyložitelný propad demokracie v posledních krajských parlamentních a evropských volbách v ČR. Kdy se krajských voleb nezúčastnilo 65,43 voličů¹⁹ [Více: Příloha č. 1]. Krajské volby 2016 přesvědčují, že českou společnost charakterizuje neaktivní, ale radikalizující se nespokojený občan, který zase dominuje u piva, z čehož paradoxně profituje aktivní tzv. nepolitická menšina. Politické strany v Česku si nepřipouští vlastní krizi. Nikterak jim

---

organizace státní správy a samosprávy se postupně stabilizuje v čtyřstupňových (někde třístupňových, či naopak v pětistupňových) modelech: obec – okres – region – stát. Pro správní „uchopení těchto úrovní byla vytvořena i hierarchie EU v NUTS I. – V. řádu (NUTS – nomenklaturní územně statistické jednotky). Více: ROŽŇÁK, Petr: Regionální geografie Evropské unie. In: Mechanismy fungování Evropské unie.: In quorum gratiam?. První. Ostrava: KEY publishing, 2015, s. 27 – 51, s. 236 – 237, ISBN 978-80-7418-237-2.

¹⁸ ROŽŇÁK, Petr: *Koupit si loajalitu není řešení*. In: deník PRÁVO, 24. dubna 2016, s. 7

¹⁹ Volby do krajských zastupitelstev ČR 2016. Příloha č. 1

nevadí, že dnes spíše připomínají politické diskusní kluby. Postačuje se blíže podívat na jejich členskou základnu ²⁰ a na to, jak si tito straníci s uvedenými počty svých členů uzurpují právo rozhodovat o blahobytu a bezpečnosti většinové české společnosti. Nastupující „(ne)politická hnutí“ s jednoduchými hesly na řešení neřešitelné situace napříč Evropou dovedně za pomoci médií „vyplachují hlavy Evropanů“. Podivná hnutí, jejichž členové „makají“ a ví „jak na to“ začínají mít na dálnicích Evropy zelenou. Petr Fiala trefně ve své eseji pod názvem „Na konci bezstarostnosti“ uvádí: „*Jedná se o zdánlivý paradox. Na jedné straně tvrdím, že Evropská unie se vyvíjí špatným směrem, nemá dobré odpovědi ani na ekonomicko-sociální problémy, ani na bezpečnostní otázky a Západ jako celek realizuje málo důslednou obrannou politiku pro obhájení svých zájmu. Současně ale tvrdím, že Česká republika musí pevněji, jasněji a aktivněji být součástí tohoto „problematického“ západního společenství.*“²¹ Navzdory vytrvalému přesvědčování ze strany „věřících“ v evropský moderní a nadnárodní ráj platí, že suverenita a legitimita národního státu se pozvolna spolu s jejich bezpečností rozpouští v nadnárodních strukturách.

PS	Počet členů
ČSSD	21 356
ODS	14 123
KDU-ČSL a NEZÁVISLÍ	28 000
KLUB STAROSTOVÉ A NEZÁVISLÍ	106
ANO + SEVEROČEŠI.CZ	ANO - 2777
NEZAŘAZENÍ	-

Tabulka 2 Politické strany a počty jejich členů za rok 2015/2016. Vytvořil a upravil autor.

²⁰ Politické strany a jejich počet členů za rok 2015/2016. Příloha č. 2

²¹ FIALA, Petr. Na konci bezstarostnosti: co nechceme slyšet o Evropě, národních zájmech a zahraniční politice. 1. vyd. Brno: Barrister, 2015, s. 8, ISBN 978-807-4850-387.

O pozici na žebříčku blahobytu a bezpečnosti společnosti rozhoduje také vzdělání obyvatelstva. Dnes a denně můžeme pozorovat a být účastníky „agresivní války“ o kvalifikované pracovní síly a „mozky“. „Brain drain“ je nekrvavým bojem o dnešní i budoucí blahobyt a bezpečnost nás všech. Při tomto „odlivu mozků“ sehrávají svou roli jako vždy a ve všem: (1) peníze, ale také (2) stále více „quality of life“ (kvalita života)

3. KDO JE DNES ODPOVĚDNÝ ZA HRANICE EVROPSKÉ UNIE A NAŠI BEZPEČNOST

Dříve fragmentovaná Evropa se proměnila v superstát, na který v tichosti, plíživě avšak nezadržitelně postupně přecházejí dříve nezcizitelné bezpečnostní a obranné kompetence národních států. Jsme svědky europeizace a zásadních proměn vnímání (ne)bezpečí, ale také proměňující se vztahů mezi státy. Sen Evropanů o volném příhraničním pohybu osob bez potupných celních kontrol a osobních prohlídek se naplnil vytvořením tzv. Schengenu.²² Zahrnuje území většiny evropských států, na kterém mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou. Totéž platí i pro cizince mající tzv. schengenské vízum. Tato bezpochyby velká přednost se stala největší slabinou Evropanů. Důsledkem bezzubé obranné politiky EU, *neschopnosti* spíše však *neochoty* ochránit hranice EU a bezprostředním následkem je: *faktické otevření se Evropy vlně migrantů*. Atraktivita Evropy, vysoká životní úroveň Evropanů žijících v silných sociálních státech jsou vysněným rájem, do kterého se zcela logicky valí migrační vlny lidí, kteří natahují ruce po evropském bohatství. Díky oportunistické, pokrytecké a nezodpovědné politice „Bruselu“ se dostává Schengen do obrovské krize. Proč? Jednoduchá odpověď. Ačkoliv v Schengenské dohodě se píše, že za hranice Evropské unie je odpovědná tzv. „hraniční země“, tyto země se spíše za EU schovávají než, aby hranice Schengenu chránili. Jinak řečeno například Itálie či Řecko – nemá co na své území migranty vpouštět – a na území České republiky, cestou kvót je dále distribuovat. Pokud se v krátkém časovém horizontu nepřijmou zásadní a tvrdá ochranná opatření (po nichž oprávněně volá například kandidátka na Elysejský palác LePenová a d.)

---

²² Prostor se označuje podle vesnice Schengen v Lucembursku, u níž byla 14.června 1985 podepsána Schengenská dohoda a 19. Června 1990 podepsána prováděcí úmluva. V současné době zahrnuje schengenský prostor členské státy EU, kromě: Irsko a Velké Británie. O odklad plného členství požádal Kypr. Není zde dosud Bulharsko a Rumunsko. Naopak zahrnuje Island a Norsko (2001), od 2008 zrušilo letištní kontroly Švýcarsko, v roce 2011 je členským státem Schengenu Lichtenštejnsko od roku 2007 Česká republika a Slovenská republika a dalších sedm nových zemí EU. Patří sem také Azory, Madeira a Kanárské ostrovy. Naopak sem nepatří všechna zámořská území Francie, norské Špicberky, španělská Ceuta a Melilla v Africe, dánské Grónsko a Faerské ostrovy, nizozemská Aruba Curacao, Svatý Martin, Bonaire, Saba a Svatý Eustach, britská korunní závislá území.

přijdeme v relativně krátkém čase nejen o svobodu pohybu napříč členskými státy EU. Je více než jisté, že pokud evropský superstát nebude sto ochránit svou suverenitu, přes sedmdesát let budovaný mírový antický chrám skončí v rozvalinách. Kolo dějin se otočí a konstrukce prostoru svobody a volného pohybu se zřítí jako domeček z karet. Následovat bude chaos a diktát chalífátu.²³ Politici by měli zcela vážně a se vší rázností reagovat na informace médií, sociálních sítí ba i hospod, které jsou plny debat nejen o nich samotných, imigrantech, ale také pocitu nejistot a obav z budoucnosti. Jedním z mála českých politiků, který těmto obavám českých občanů pozorně naslouchá je Miloš Zeman, a stále zřetelněji také Petr Fiala. Někteří čeští politici hovoří o nezbytné solidaritě, další poukazují na ekonomické a sociální dopady, které by mohly být katastrofální. A tak se mocenské těžiště k velké nevoli Francouzů (vítězů poslední velké války) přesouvá z Paříže do Berlína (k poraženým). Faktem je, že se ve druhé dekádě 21. století ocitáme „na konci bezstarostnosti“, na což soustavně upozorňuje předseda ODS, profesor Petr Fiala. Odpovědní za zachování celistvosti EU, jejich hranic a naši bezpečnost se chovají neodpovědně. Řešení současných hrozeb a bezpečnostních rizik vyžaduje odvahu, rozhodnost, rezoltnost.

4. MOC PLODÍ BLÁZNOVSTVÍ A PŘINÁŠÍ NESCHOPNOST MYSLET

Vrcholem umění vládnout je podle nositelky Pulitzerovy ceny Barbary W. Tauchmanové krotit vlastní ctižádost a ponechat si hlavu otevřenou. Bohužel, si stále ještě dostatečně neuvědomujeme, že moc plodí bláznovství a přináší neschopnost myslet. Strukturálně vybuzená hloupost (structurally iduced stupidity) charakterizuje chování odtažitých vládnoucích vrstev. Bohužel, je vysoce aktuální a všudypřítomnou. Elity, které ztrácejí spojení s většinou těch, jímž vládnou, chtějí řídit (a řídí) společnost, aniž by doopravdy věděly, co se v ní odehrává. Společnost (často) tvoří na straně jedné malá elita, a na straně druhé většina obyvatelstva. Obě skupiny se od sebe ostře liší jak bohatstvím, životním stylem, tak myšlením a zájmy. Málokdo si uvědomuje, že jde také, v konečném důsledku, o rozkolísání křehce vybalancovanou bezpečnost státu. Jaké dopady může mít hloupé chování politiků a elit pro bezpečnost vnější, raději nedomyšlet. Vzpomeňme jeden příklad za všechny – francouzské prezidentské volby 2017. Zde, pro jednoho z favoritů

---

²³ **Chalífát** znamená vládu chalífy, hlavy ummy, muslimské obce. Původně to byla nejen náboženská instituce, ale i státní útvar zahrnující prakticky veškerá území ovládaná muslimy. Vznikl 9. června 632, když se Abú Bakr stal prvním chalífou.

prezidentských voleb Emmanuela Macrona, agituje islámský pařížský umma²⁴ (!) A kdo má vlastně „tichou“ podporu v EU (Jean-Claude Juncker, Michel Barnier, Federica Mogheriniová) Německu (Angela Merkel) a České republice (Bohuslav Sobotka)? Kdo je Emmanuel Macron? Člověk, který francouzům slibuje, že umožní mládeži snadnější přístup ke kultuře, nechce zvyšovat věk odchodu do důchodu, i když současný stav není udržitelný, navrhuje balíček ve výši 50 miliard eur, který by šel mimo jiné na obnovitelné zdroje energie. A jahůdka návrh – *usiluje o větší integraci s EU, podporuje migraci*. Je to prostě klasický socialista EU stříhu.

Politik – státník, je zodpovědný za prospěch svého národa, musí jednat podle jiných pravidel než intelektuál v kavárně. Bohužel, nejruznější hráči na českém politickém poli hrají hry falešně a jejich chování je bezprostředním bezpečnostním rizikem pro všechny. Někteří ministři, mnozí mladí poradci, političtí náměstci ministrů rezortů, problémy rezortu a lidí v něm neznají, nerozumí širším souvislostem a tomu, že „politika je ve své podstatě koncentrovaná ekonomika. Tito lidé nemají ponětí o tom, jak jsou propojeny vnitřní a zahraniční politika s obchodními smlouvami a co je vlastně podstatou diplomacie. Pozorují a posuzují svěřený jim úsek jako cestující mizící obraz krajiny v kupé vlaku maglev. Postrádají totiž maličkost – praktickou znalost svěřeného jim úseku, zkušenosti z praxe a schopnost empatie. Nejsou s to, ba možná ještě hůře, nechtějí dohlédnout dopady toho, jaký kraken za pomoci MSM byl vypuštěn na svobodný lid. Klidně, bez mrknutí oka, svými neuváženými činy (například setkáním s Dalajlámou, (ne)vyznamenáním strýcem Brady, truc podnikem u příležitosti oslav vzniku české státnosti dne 28. října) zmuchlají těžce dojednané a oficiálně uzavřené obchodní dohody a vhodí je na dno Macochy. Pak se „podivují“ zahraničnímu obchodnímu partnerovi, že tato super velmoc s nimi nechce mít nic společného. Naproti tomu názory občanů, které jsou odlišné od názorů těchto „elit“, ve veřejnoprávní televizi nevidíte, v rozhlase neuslyšíte a tisku si nepřčtete. Až na výjimky, oni totiž nedělají to, zač jsou placeni a k čemu byli vybaveni voliči delegovanou mocí. Tito „vysoce postavení hadi v oblecích“, jak je výstižně charakterizují Robert Hare a Paul Babiak, podřizující veškeré své konání „Luciferovu efektu“. Jsou politickými psychopaty a parazitujícími predátory. Hlavním zdrojem jejich zisku je nepoměr mezi jeho výkonem a odměnou, kterou od voličů obdrží.

---

²⁴ V kontextu islámu termín umma bývá používán k označení obce věřících, tedy všech muslimů ve světě, včetně těch, kteří žijí v diasporách. **Diaspora** (starořecky διασπορά – „setí semena“) označuje lidi nebo etnickou populaci, kteří dobrovolně, nebo z donucení emigrují ze své domoviny, a přitom si zachovávají vazby na původní kulturu. Příčinou emigrace může být vypuknutí války, přetrvávající ozbrojené konflikty, chudoba, hlad, nepříznivé klimatické podmínky či snaha zlepšit ekonomickou situaci.

5. HUBRIDNÍ CHOVÁNÍ = BEZPEČNOSTNÍ RIZIKO

Typickým rysem hubridního (hybristického) chování je neschopnost včas odejít. Pokora souvisí se schopností pojetí pravdy.²⁵ Tam, kde je pýcha bezbřehou a omezení pýchy opadne, kráčí takový jedinec nezadržitelně po cestě k opojení mocí. Zdá se, že nic není nemožné a nebezpečí jsou pomíjivá. Z uvedených příkladů lze vyvodit, že hybristické chování²⁶ představující bezpečnostní hrozbu probíhá podle určitého pravidelně se opakujícího schématu: A. Jedinec získá slávu a obdiv a navzdory předpokladům dosáhne nečekaného úspěchu. → B. Tato zkušenost mu stoupne do hlavy → C. K ostatním se začíná chovat pohrdavě a záštiplně. → D. Získává víru ve své schopnosti, začíná si myslet, že dokáže cokoli. → E. Toto přílišné sebevědomí jej dovede ke špatnému vnímání reality a chybování. → F. Nakonec se potká se svou bohyní odplaty (Nemesis), které ho zničí.²⁷ Syndrom hybris zasahuje lidí u moci. Tento syndrom je něco, co se u člověka objeví, je projevem přírodních dějů, rysů, známek či příznaků chování s působením ve funkci. Člověk páchající hybristický čin si často představuje, že je nadřazená bytost obdařená a pověřená Prozřetelností disponující mocí podobnou mocí boží.

Mezi vnější klíčové faktory ovlivňující chování člověka jednoznačně patří:

- Převažující úspěch při získávání moci a jejím udržení,
- Politická prostředí, kde existují jen minimální omezení osobní autority vůdce,
- Doba, po kterou zůstane u moci.

6. PĚT ZÁSAD PRO ÚSPĚŠNÝ BOJ S MIGRAČNÍ KRIZÍ

Migrační krizi lze z dlouhodobého hlediska řešit jen na úrovni EU. Vzhledem ke skutečnosti, že je zde zřejmá vzájemná souvislost mezi životní úrovní a úrovní bezpečnosti ve zdrojových zemích měly by procesy rozvojové spolupráce podporovat regionální rozvoj a sílu státnosti ve všech oblastech. Mělo by dojít definování kritických hran, které predikují možný vznik migračních nálad. Krizové hrany vycházejí z rapidních změn v oblasti bezpečnosti, které mohou být prezentovány změnami v oblasti ekonomické,

²⁵ Bible

²⁶ OWEN, David: Choroby vrcholných politiků a jejich vliv na dějiny naší doby. PASEKA, PRAHA – LITOMYŠL 2011, s.9, ISBN: 978-80-7432-124-5

²⁷ JUŘÍČEK, Ludvík a Petr ROŽŇÁK. Bezpečnost, hrozby a rizika v 21. století. Ostrava: KEY Publishing, 2014 s. 35, ISBN 978-80-7418-201-3.

měřené kompozitními indikátory ²⁸, vývojem celkové svobody, prostřednictvím indexu Freedom in the World a síly státosti. Obecně lze konstatovat, že státy Evropské unie, nejsou připraveny v rámci humanitární pomoci poskytnout účinnou pomoc hraničním státům EU, zejména ve třech základních komoditách pro řešení humanitární krize – ubytování, potraviny a lékařské péče. Chceme-li správně pochopit tento proces, musíme jednoznačně definovat humanitární logistiku a fáze procesu při odstraňování následků. Současně s tím, musí být ujasněny podmínky a požadavky logistiky, společně s přesným definováním katastrof.

Musí být rozlišena:

- a) okamžitá pomoc,
- b) fáze časná rehabilitace,
- c) fáze obnovy (a rozvoje). ²⁹

Zkušenosti členských států EU prokázaly strukturální nepřípravenost ozbrojených sil pro asistenci při řešení humanitární krize a možnou formu analýzy kapacit a schopností se jeví „Controlling in the area of the state administration can be defined as a system, tool or method of constant observation of relation between input and output in the management process“. ³⁰ Je tedy zřejmé, že důsledky migrace se projevují nejen v zemích hostitelských, ale rovněž ve zdrojových zemích, které jsou jak pozitivního, tak negativního charakteru. Pozitivně lze hodnotit pro zdrojovou zemi možnost substituovat mezery na trhu práce a je zřejmé, že zahraniční pracovníci přispívají k vyšší agregátní nabídce a zároveň k ekonomickému růstu. ³¹ Současně lze při predikci krizové hrany působit na vzdělávací instituce, aby při přípravě příslušníků mezinárodních subjektů, působících v rozvojových zemích, nebo zemích zasažených mimořádnou událostí, byli připraveni k řešení problematiky distribuce základních komodit a následně byli schopni při řešení problematiky humanitární pomoci, řešit rovněž rozvojové programy, které vyžadují zvýšenou úroveň znalostí a kompetencí navazující na potřeby změn vzdělávacích programů a kurikula předmětů tak, aby umožnily v krátké době realizovat definované cíle

---

²⁸ CABICAROVÁ, Monika. Creating a composite indicator and its interpretation for selected countries in the region of East Africa. Economics a Management, 2014, vol. 1, no. 11/2014, p. 16-21. ISSN 1802-3975

²⁹ KORECKI...[et al.] :. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektu v humanitární operaci*, [1. vyd.]. – Ostrava: KEY Publishing s.r.o., 2015, s. 13. ISBN 978-80-7418-244-0.

³⁰ KUNEŠOVÁ, H.: *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 85-90. ISBN 80-7179-455-4

³¹ KUNEŠOVÁ, H.: *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. 2. dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 85-90. ISBN 80-7179-455-4

pomoci při využití všech dostupných procesů a technologií tak, aby nezatěžovaly lokální omezené zdroje. ³² Negativní dopady pro hostitelkou zemi z pohledu bezpečnosti a síly státnosti lze spatřovat ve snížení požadavku na kvalifikaci pracovníků a především zvýšený příliv migrantů může vést k negativním společenským střetům vyvolaný rozdílnou mentalitou, náboženstvím, kulturou a tradicemi. ³³ Zdrojové země oproti tomu mohou profitovat z migračních nálad zvýšeným impulsem k investicím do lidského kapitálu a současně mladá generace odcházející do zahraničí za studiem, může zvýšit uplatnění při hledání práce po návratu, ovšem pokud se asimilují, vystudují a do zdrojové země se vrátí. Jsme svědky: a) „permanentní války“ (z níž by, ani Lev Davidovič Bronšťejn – Trockij, neměl radost), b) kvalitativních změn regionů Evropy národních států, do Evropy zglajšaltované a beztvaré s rozmazanými kompetencemi, c) posunu ideologickému (opuštění tradičních evropských hodnot ve prospěch multikulturalismu) a d) ambicí nových Evropanů vytvářet novou Evropu. Merkelovské pozvání (vítací kultura) byla poslední kapkou v tomto procesu. Arabský svět vytvořil migrační potenciál. Ekonomové však dobře vědí, že nabídka sama o sobě nestačí. Po migrantech, aby mohli migrovat, musí být i poptávka. Poptávku dnes – ačkoli to její představitelé úporně popírají – zajišťuje Evropská unie a její „kormidelníci“, kteří nám předkládají k uvěření, že „na to máme“.

7. CO S MIGRACÍ, NAŠÍ BEZPEČNOSTÍ A PŘEŽITÍM?

Pokračující přijímání migrantů bez ověření jejich totožnosti a motivace a jejich dezorganizované rozptýlení po Evropě je rdoušení evropské civilizace, která to nemůže přežít. ³⁴ Zachránit by se snad dala zavedením následujících opatření:

1. Vrátit obranné rozpočty na povinná 2 procenta podle stanov NATO a obnovit vojenský a domobranný výcvik povinně všech zdravých mužů minimálně do 40 let a dobrovolně u žen.
2. Poskytnout pomoc těm, kteří trpí v Sýrii, Iráku nebo v jiných zemích, pomáhat v těchto domovských zemích migrantů a nikoliv je zvat do Evropy.

---

³² KORECKI, Z, CABICAROVÁ, M. Intercultural and Multicultural Challenges and Opportunities for Students of the Faculty of Regional Development and International Studies. In: Redefining Community in Intercultural Context : Brasov, 21 – 23 May 2015. - Brasov : Nicolae Balcescu Land Forces Academy, 2015. - ISSN 2285-2689. - S. 301

³³ KURAS, Benjamin. *Jak zabít civilizaci*. Nové rozšířené vydání. Praha: Eminent, 2015. s. 232, ISBN 978-80-7281-500-5.

3. Přijmout zákon na ochranu Evropské unie. Tvrdě postihovat v souladu s tímto zákonem evropské politiky a byrokraty odmítající zastavení nekontrolovatelné migrace (Nezaměňovat s islamofobií).
4. Každého, kdo se nelegálně dostane do Evropy, vrátit okamžitě zpět.
5. Založit uprchlické tábory na středomořských ostrovech Řecka a Itálie.
6. Snížit sociální benefity všem imigrantům a azylantům tak, aby tito byli nuceni naučit se jazyk a pracovat v hostitelské zemi.
7. Vyžadovat důsledné plnění Schengenské smlouvy a tvrdou ochranu Schengenského prostoru od tzv. „hraničních zemí“ zejména Itálie, Řecka, Francie, Španělska a Portugalska.
8. Zakázat propagaci šaría podle ustanovení Evropského soudu lidských práv. Takovým propagátorům umožnit okamžité vysídlení do zemí vyznávající tento druh islámu.
9. Zesílit vojenskou pomoc entitám bojujícím proti Islámskému státu, jako jsou severoiráčtí Kurdové.

ZÁVĚR

Migrace v kontextu společné obranné a bezpečnostní politiky Evropské unie a České republiky je fenoménem, kterému věnujeme nedostatečnou pozornost. Především dosud nefunguje spravedlivě evropský politický, správní a právní systém. Islámský džihád (40 procent evropských muslimů si přeje zavedení práva šaría, 60 procent však dává přednost liberální demokracii a sekulárnímu státu) jde po krku celé naší civilizaci, která je nejen anticko-biblická, ale také vědecko-ateistická. Jsme ohroženi všichni.³⁵ Zdá se však, že se spíše věnujeme „přerovnávaní židli na potápějícím se Titanicu“, (ne)hledáme jiného protivníka, než abychom hledali společnou vůli k obraně naší civilizace před úhlavním nepřitelem. Islámská Evropa by časem vypadala jako každá jiná islámská část světa. Evropa by se stala ekonomickou pustinou, bez Židů, křesťanů, ateistů, svobody slova, umění, vědy, humoru, krásy, erotiky, lásky. Za to s trestem smrti za cokoli, co kterýkoli imám označí za urážku islámu. Je zcela na nás, s kým se spojíme a jakou zvolíme obrannou a bezpečnostní taktiku, strategii a politiku.

---

³⁵ KURAS, Benjamin. *Jak zabít civilizaci*. Nové rozšířené vydání. Praha: Eminent, 2015. s. 243, ISBN 978-80-7281-500-5.

TABULKY, GRAFY A PŘÍLOHY

Tabulky:

Tabulka 1 *Statistická data o zaměstnanosti a nezaměstnanosti*. In Český statistický úřad.

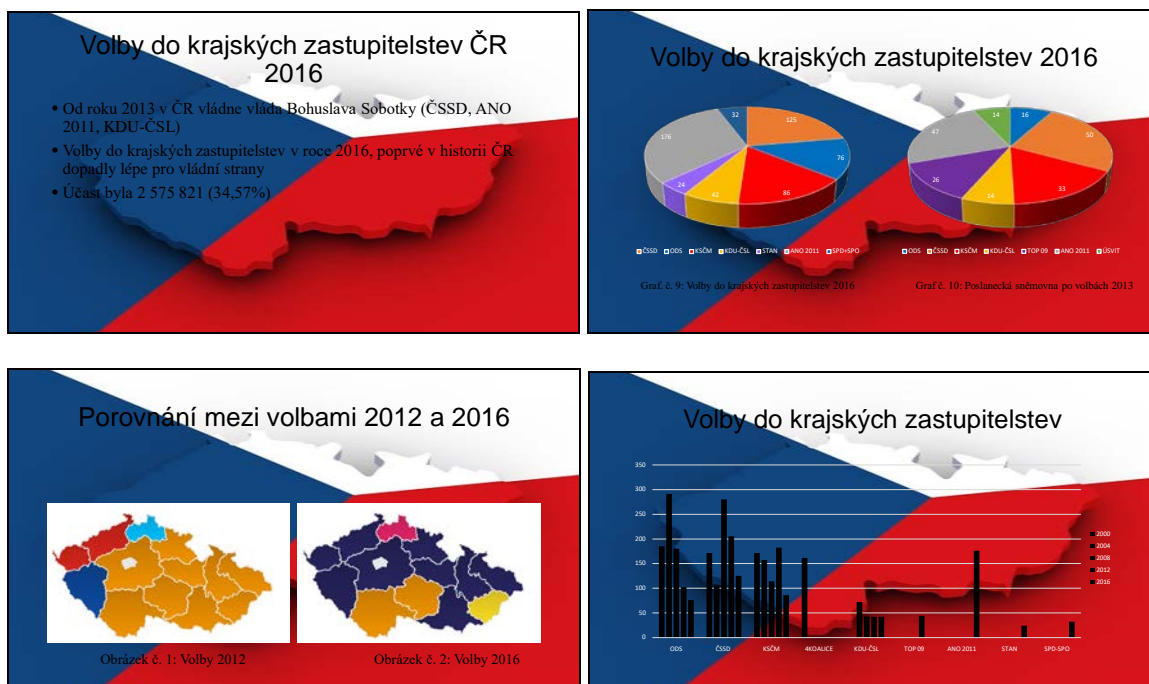
Tabulka 2, *Výčet benefitů, které obdrží azylant ve vybraných evropských zemích*. In <http://echo24.cz/a/weSFe/kolik-berou-zad-1>

Grafy:

Graf 1 *Dávají Vám média dostatečné informace o uprchlické krizi?* Malý tazatelský průzkum. Hrozby v 21. století. IGA VŠRR 2016.

Graf 2 *Souhlasíte s rozhodnutím Evropské rady o přidělení kvót imigrantů ČR?* Malý tazatelský průzkum. Hrozby v 21. století. IGA VŠRR 2016.

Příloha č. 1

ČINNOST – DÍLO

Prof. JUDr. Karel Marek, CSc.

k.marek@centrum.cz

Vysoká škola finanční a správní
Praha

ABSTRAKT

Za základ návrhu nové úpravy byla vzata úprava obchodního zákoníku s přihlédnutím k některým zahraničním úpravám, protože pojetí smlouvy o dílo v platném občanském zákoníku je poplatné jeho původní koncepci z r. 1964 a vzoru občanského zákoníku z r. 1950. V určitých směrech se přihlíží i k některým ustanovením někdejšího zákoníku mezinárodního obchodu, jehož normativní konstrukce platný obchodní zákoník přejímal, ale které byly často formulovány přesněji a přehledněji než stávající úprava.

Klíčová slova: občanský zákoník, náležitosti smlouvy, náležitosti díla, vady díla.

ÚVOD

V případě zabezpečování bezpečnostních potřeb bude docházet i ke smluvnímu zabezpečení příslušné činnosti. Přitom mohou být uzavírány zejména smlouvy o dílo. Půjde u nich o vypracování určité dokumentace (např. na provedení opravy, rekonstrukce, modernizace, komplexního vyzkoušení, zkušebního provozu, provedení bezpečnostního značení, provedení bezpečnostního opatření apod.).

Otázkám tohoto smluvního typu se věnuje následující text. Smlouvy o dílo lze uzavírat jak v tuzemsku, tak i ve vztazích s cizím prvkem.

DÍLO

Dílo je podle důvodové zprávy nového občanského zákoníku pojato jako činnost (práce), přičemž práce jako plnění smlouvy o dílo se od práce poskytované zaměstnancem na základě pracovní smlouvy liší zejména tím, že podle smlouvy o dílo vykonává zhotovitel činnosti samostatně, podle vlastního rozvrhu, s vlastními prostředky a na vlastní riziko, přičemž nepodléhá ani soustavnému dozoru ani řízení objednatele.

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Základní ustanovení v NOZ určuje, že zhotovitel se zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo a objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit cenu. Oproti znění základního ustanovení v obchodním zákoníku je tedy text obohacen o provedení na náklad a nebezpečí zhotovitele, což byl text určený v obchodním zákoníku až v § 537, který na základní ustanovení navazoval. Text základního ustanovení NOZ byl pak obohacen i o zařazení povinnosti převzít dílo, které bylo rovněž v obchodním zákoníku v § 537.

Jinak je v základním ustanovení NOZ upravena cena. Určuje se, že cena díla je sjednána dostatečně určitě, je-li dohodnut alespoň způsob jejího určení, anebo je-li určena alespoň odhadem. Mají-li strany vůli uzavřít smlouvu bez určení ceny díla, platí za ujednanou cena placená za totéž nebo srovnatelné dílo v době uzavření smlouvy a za obdobných smluvních podmínek. Připomínáme, že uzavírání smlouvy vůli stran bez určení ceny díla nemůžeme doporučit zejména u rozsáhlé atypické průmyslové výstavby.

V obchodním zákoníku bylo určení díla vymezeno v § 536, ve vztahu k základnímu ustanovení kupní smlouvy § 409 a k § 410.

V NOZ se této otázce věnuje § 2587 a určuje, že dílem se rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci nebo činnost s jiným výsledkem. Dílem se rozumí vždy zhotovení, údržba nebo úprava stavby nebo její části. Dílem tedy může být i zpracování dokumentace.

Smlouva o dílo se často využívá právě ve výstavbě, kde je třeba zvládat pojmový aparát, který se vytvořil a kde použití příslušného pojmu s jeho daným obsahem vytvořeným jako obchodní zvyklost může být východiskem pro stanovení povinnosti některé ze smluvních stran.

Pro smlouvu o dílo podle obchodního zákoníku bylo předepsáno, že zhotovitel je povinen provést dílo na svůj náklad a na své nebezpečí ve sjednané době, jinak v době přiměřené s přihlédnutím k povaze díla. Nevyplývá-li ze smlouvy nebo z povahy díla něco jiného, mohl zhotovitel provést dílo ještě před sjednanou dobou. Formulací „na svůj náklad a nebezpečí“ bylo mj. vyjádřeno, že pokud by nebylo dohodnuto jinak, nesl rizika zvýšení

nákladů na zhotovení zásadně zhotovitel (to se týká např. zvýšení cen subdodávek oproti předpokladu).

Doba plnění byla u smlouvy o dílo stanovena ve prospěch zhotovitele. I když bylo dílo provedeno před sjednanou dobou – platilo to i pro provedení v době sjednané – byl objednatel povinen provedené dílo převzít. Doba plnění nebyla mnohdy sjednávána jen jedna – celková, ale byla často sjednávána doba pro dílčí plnění a protiplnění. To, že doba plnění je sjednána ve prospěch zhotovitele, to upravuje i NOZ.

Dispozitivní § 328 obchodního zákoníku stanovil: „Je-li předmětem plnění závazku věc určená podle druhu, je dlužník povinen poskytnout věřiteli věc, jež se hodí pro účely, pro něž se věc téhož druhu zpravidla používá na základě obdobných smluv.“

Co se týká předmětu plnění a jeho sjednávání ve smlouvě, lze pak jen doporučit jeho přesné sjednání. V opačném případě (pokud smlouva vůbec vznikne) to vede minimálně k řadě rozporných jednání, operativních řešení a zpravidla i k prodloužení doby plnění a vznášení (mnohdy i oprávněných) požadavků na zvýšení ceny.

Pokud byly hmotné dodávky kontrahovány podle dokumentace, která neurčovala přesně předmět plnění, pak bylo nutné doplnit předmět plnění jeho podrobným popisem ve smlouvě (nebo v příloze smlouvy, která bude její součástí), jinak mohlo docházet ke sporům o rozsah plnění (pokud by smlouva vůbec vznikla).

Jestliže je dílem dokumentace, pak i při jejím vymezení je třeba uvést poklady, ze kterých se má vycházet.

ZVLÁŠTNÍ OSOBNÍ SCHOPNOSTI ZHOTOVITELE DLE NOZ

Právní úprava NOZ provedení díla řeší i problematiku zvláštních osobních schopností zhotovitele. Určuje, že záleží-li provedení díla ve zvláštních schopnostech zhotovitele, zaniká závazek ztrátou jeho způsobilosti nebo jeho smrtí. To však neplatí, může-li dílo úspěšně provést ten, kdo převzal činnost zhotovitele jako jeho nástupce.

Dále je v NOZ určeno, že smrt objednatele sama o sobě závazek neruší, ledaže se tím splnění závazku stane nemožným nebo zbytečným. To platí i v případě zániku závazku smrtí objednatele.

Ustanovení § 2589 NOZ upravuje, že zhotovitel buď provede dílo osobně, anebo je nechá provést pod svým osobním vedením. To však neplatí, není-li provedení díla vázáno

na osobní vlastnosti zhotovitele nebo není-li to vzhledem k povaze díla zapotřebí. Podle navazujícího § 2590 provede zhotovitel dílo s potřebnou péčí v ujednaném čase a obstará vše, co je k provedení díla potřeba.

DALŠÍ NÁLEŽITOSTI SMLOUVY A PROVÁDĚNÍ DÍLA

Protože NOZ určuje: „Má za to, že je čas plnění sjednán ve prospěch zhotovitele,“ znamená to, že pokud by zhotovitel skončil dílo dříve, byl by ho objednatel povinen převzít a dílo zaplatit. Jestliže však nebude mít objednatel peníze pro úhradu dříve k dispozici, příp. by neměl zájem na dřívějším provedení díla, které by např. nemohl dříve využít, pak lze jen doporučit řešení této otázky smluvním ujednáním, které tuto speciální právní úpravu vyloučí.

Ustanovení § 2591 NOZ určuje, že je-li k provedení díla potřebná součinnost objednatele, určí mu zhotovitel přiměřenou lhůtu k jejímu poskytnutí. Toto pochopitelně platí tehdy, není-li lhůta určena ve smlouvě. Uplyne-li lhůta marně, má zhotovitel právo podle své volby si buď zajistit náhradní plnění na účet objednatele, anebo, upozornil-li na to objednatel, odstoupit od smlouvy. Tato součinnost může u zpracování dokumentace spočívat v předávání podkladů a např. též v projednávání dokumentace v jednotlivých etapách jejího zpracování.

Navazující § 2592 a § 2593 NOZ pak odpovídá dosavadní úpravě obchodního zákoníku. Upravuje, že zhotovitel postupuje při provádění díla samostatně. Opak platí a je pak vázán pokyny objednatele jen tehdy, bylo-li to ujednáno a plyne-li to ze zvyklostí. Objednatel má přitom právo provádět kontrolu díla, a pokud zhotovitel porušuje svoje povinnosti a nezajistí nápravu ani v přiměřené době a vedl-li postup zhotovitele nepochybně k podstatnému porušení smlouvy, může objednatel od smlouvy odstoupit.

I další § 2594 NOZ má v zásadě stejné řešení, jako pro tuto otázku použil obchodní zákoník. Je zde určena bezodkladná upozornovací povinnost zhotovitele pro případ, že je nevhodná povaha věcí nebo příkazu, které objednatel zhotoviteli dal. To platí při vynaložení potřebné péče. Neznamená to, že by musel zhotovitel vše zcela prověřovat; nemůže však přijímat „vstupy“ od objednatele, aniž by zachoval odpovídající potřebnou péči jako odborník.

Tvoří-li nevhodná věc nebo pokyn překážku v řádném provádění díla, zhotovitel provádění díla přeruší až do výměny díla či změny příkazu. Lhůta pro dokončení díla se prodlužuje o dobu přerušování a zhotovitel má právo na úhradu nákladů s tím spojených po určenou

dobu. Pokud by na předané věci či příkazu objednatel trval, může zhotovitel žádat, aby mu objednatel toto potvrdil písemně. Pokud zhotovitel postupuje v souladu s touto úpravou § 2594, nemá objednatel právo na vady díla vzniklé nevhodností věcí nebo příkazů. Přitom je podle § 2595 koncipována ještě možnost zhotovitele od smlouvy odstoupit, a to tehdy, trvá-li objednatel na provedení díla podle zřejmě nevhodného příkazu nebo s použitím zřejmě nevhodné věci i po upozornění zhotovitele.

VLASTNICKÉ PRÁVO

NOZ k této problematice určuje, že je-li předmětem díla věc určená jednotlivě, nabývá k ní vlastnické právo objednatel. (To neplatí v případě, že zhotovitel zpracoval věc objednatele na jiném místě než u objednatele či na jeho pozemku nebo na pozemku, který objednatel opatřil, nebo že je hodnota díla stejná nebo vyšší než hodnota objednatelovy zpracované věci, tehdy nabývá vlastnické právo zhotovitel.)

Navazující ustanovení upravují situace zmaření díla. Pokud zhotovitel nabude zpracováním vlastnické právo k věci a zmaří-li se dílo z důvodu, za nějž zhotovitel neodpovídá, nemá objednatel právo na náhradu za věc, kterou zhotoviteli předal ke zpracování. (Právo z bezdůvodného obohacení tím není dotčeno.) Jestliže však k tomu za stejné situace dojde z důvodu, za nějž zhotovitel odpovídá, poskytne objednateli náhradu za jeho zpracovanou věc, anebo mu vrátí věc téhož druhu.

Pokud však zpracováním nabyl vlastnické právo objednatel a zmaří-li se dílo z důvodu, za který zhotovitel odpovídá, může objednatel požadovat buď vydání věci vzniklé zpracováním, anebo tuto věc odmítnout a požadovat náhradu svých věcí použitých ke zpracování. (Vydá-li zhotovitel objednateli věc vzniklou zpracováním, není tím dotčeno jeho právo z bezdůvodného obohacení. Jestliže však objednatel věc vzniklou zpracováním odmítne, má vůči zhotoviteli právo na peněžitou náhradu za zpracovanou věc nebo na vrácení věci téhož druhu.) Jestliže ve stejné situaci došlo ke zmaření z důvodů, za nějž zhotovitel neodpovídá, může objednatel požadovat jen vydání věci vzniklé zpracováním, nahradí však zhotoviteli cenu jeho věci použité ke zpracování.

ÚPLATA A CENA DÍLA

Podle obchodního zákoníku (§ 546) byl objednatel povinen zhotoviteli zaplatit cenu dohodnutou ve smlouvě nebo určenou způsobem stanoveným ve smlouvě. Nebyla-li cena takto dohodnutá nebo určitelná, a smlouva je přesto platná, byl objednatel povinen zaplatit

cenu, která se obvykle platila za srovnatelné dílo v době uzavření smlouvy za obdobných obchodních podmínek.

Pro případ úvah o vzniku smlouvy v souladu se zákonem bez dohody o ceně bylo a je nutné, aby smluvní strany předem zvážily důsledky tohoto postupu opravdu pečlivě.

Za situace, kdy by docházelo k pohybu cenových hladin směrem nahoru, ztrácí zásadně na ceně zhotovitel přímo úměrně s časem, který plyne mezi dobou uzavření smlouvy a dobou, kdy mu vznikne právo na úplatu, případně účtování (fakturování) ceny. Cena se totiž v těchto situacích určuje podle doby uzavření smlouvy. Při takovém jejím určování pak není třeba vycházet jen z určení podle shodného díla (to například u atypických staveb nemusí vůbec existovat), ale stačí vycházet z ceny srovnatelného díla. Musí jít ovšem o dílo zhotovené za obdobných obchodních podmínek (např. obdobného „spolupůsobení“ objednatele, obdobné doby plnění, obdobné složitosti díla a jeho obdobného umístění, obdobných platebních podmínek a podobně). Takové určování ceny u díla ovšem nebude jednoduché a zřejmě může vést ke sporům.

Při uzavírání smlouvy při zhotovování díla bylo možné sjednat či poskytnout zálohy. Sjednání a poskytnutí záloh k ceně za dílo se nedotýkalo účinků v obchodním zákoníku (viz § 548 a § 549 obchodního zákoníku). Byla-li sjednána „pevná cena“, pak se mohlo stát, že zhotovitel případně nedosáhl (např. když dojde ke zvýšení ceny některých vstupních dodávek nad očekávanou hladinu cen) předpokládaného kladného hospodářského výsledku. Naopak při některých příznivých skutečnostech (např. se podaří kontrahovat kvalitní subdodávku – např. zpracování části dokumentace – s cenou nižší, než bývá obvyklé) tomu mohlo být naopak.

Pro určení ceny bylo a je přitom také možné, aby byly zpracovávány rozpočty. U smlouvy o dílo bývá určována cena podle rozpočtu poměrně často.

Otázkám určení ceny podle rozpočtu se věnoval § 547 obchodního zákoníku. Na výši ceny neměl, podle obchodního zákoníku, vliv, že cena byla určena na základě rozpočtu, jenž je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy. Jestliže však byla cena určena na základě rozpočtu, ohledně něhož ze smlouvy vyplývá, že se nezaručuje jeho úplnost, mohl se zhotovitel domáhat přiměřeného zvýšení ceny, objeví-li se při provádění díla potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých, pokud tyto činnosti nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy.

Rozpočet s nezaručenou úplností lze při výstavbě použít například u rekonstrukcí a modernizací, kdy je v rozpočtu na základě výsledků průzkumů (s řádnou odbornou pečlivostí provedených) předaných objednatelem uvažováno s určitým počtem jednotek materiálu včetně prací. Při realizaci je pak možné po demontáži dosavadního zařízení zjistit zvýšenou potřebu těchto jednotek. Musí však být současně naplněna podmínka, že to nebylo možné předvídat při uzavření smlouvy. Kromě rozpočtu s nezaručenou úplností znal obchodní zákoník i rozpočet nezávazný.

Byla-li cena určena na základě rozpočtu, který se podle smlouvy považuje za nezávazný, mohl se zhotovitel domáhat, aby byla cena zvýšena o částku, o niž nevyhnutelně převyší náklady účelně vynaložené zhotovitelem původní náklady zahrnuté do rozpočtu.

Nesouhlasí-li objednatel se zvýšením ceny, určil její zvýšení soud na návrh zhotovitele. Zhotoviteli však zanikl nárok na určení zvýšení ceny podle ustanovení o rozpočtu s nezaručenou úplností (§ 547 odst. 2 obchodního zákoníku) a o rozpočtu nezávazném (§ 547 odst. 3 obchodního zákoníku), jestliže neoznámil nutnost překročení rozpočtové částky a výši požadovaného zvýšení ceny bez zbytečného odkladu poté, kdy se ukázalo (nikoli tedy kdy k tomu došlo, ale kdy se tak ukázalo), že je nevyhnutelné překročení ceny, jež byla určena na základě rozpočtu. Ustanovení o rozpočtu s nezaručenou úplností a o rozpočtu nezávazném chránilo zhotovitele. Obecně by nebylo možné vyloučit, že zvýšení by mohlo být řádově vyšší. Proto obchodní zákoník obsahoval i text, kterým chtěl prospívat objednateli.

Objednatel mohl bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požadoval-li zhotovitel podle příslušných ustanovení obchodního zákoníku (§ 547 odst. 2 a § 547 odst. 3 obchodního zákoníku) zvýšení ceny, jež přesahovala o více než 10 % cenu stanovenou na základě rozpočtu. V tomto případě byl objednatel povinen nahradit zhotoviteli část ceny odpovídající rozsahu částečného provedení díla podle rozpočtu. Vzhledem k dispozitivnosti textu zákona bylo ovšem možné desetiprocentní limit sjednat v jiné výši.

Objednatel byl povinen zaplatit zhotoviteli cenu v době sjednané ve smlouvě. Pokud ze smlouvy nebo obchodního zákoníku nevyplývalo něco jiného, vznikl nárok na zaplacení ceny provedením díla (§ 548 odst. 1 obch. zák.). Realizace tohoto ustanovení přicházela v úvahu též v těch situacích, kdy objednatel neoprávněně odmítal dílo převzít. V praxi byl sjednáván platební režim tak, že placení zpravidla předchází odsouhlasení „soupisu provedených prací“, „zjišťovacích protokolů“ a zápisu o převzetí (resp. protokolu o převzetí).

Odstoupil-li zhotovitel od smlouvy pro prodlení objednatele a nespočívala-li překážka pro splnění povinnosti objednatele v okolnostech vylučujících odpovědnost, náležela zhotoviteli cena, na kterou měl nárok na základě smlouvy. Od této ceny se však odečetlo to, co zhotovitel ušetřil neprovedením díla v plném rozsahu (§ 548 odst. 2 obch. zák.).

Pokud se strany dohodly po uzavření smlouvy na omezení rozsahu díla a nesjednaly-li jeho důsledky na výši ceny, byl objednatel povinen zaplatit jen cenu přiměřeně sníženou. Naopak dohodly-li se tímto způsobem na rozšíření díla, byl objednatel povinen zaplatit cenu přiměřeně zvýšenou. Objednatel byl povinen zaplatit cenu zvýšenou nebo sníženou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným prováděním díla, pokud se strany dohodly po uzavření smlouvy na změně díla a nesjednaly-li její důsledky na výši ceny (§ 549 obch. zák.).

NOZ se věnuje otázkám ceny v § 2610 a § 2614 a určení ceny podle rozpočtu v § 2620 až § 2622. Vychází přitom nejen z dosavadní úpravy obchodněprávní, ale i občanskoprávní a umožňuje i určení ceny odhadem.

Právo na zaplacení ceny vzniká provedením díla. Je-li dílo přejímáno po částech, vzniká právo na zaplacení ceny za každou část při jejím provedení. V určených případech pak NOZ umožňuje žádat část odměny průběžně. § 2611 určuje, že provádí-li se dílo po částech nebo se značnými náklady a neujednaly-li strany placení zálohy, může zhotovitel požadovat během provádění díla přiměřenou část odměny s přihlédnutím k vynaloženým nákladům.

NOZ umožňuje i určení ceny odhadem (viz § 2612 NOZ). Zjistí-li pak zhotovitel po uzavření smlouvy, že cenu určenou odhadem bude třeba podstatně překročit, oznámí to bez zbytečného odkladu objednateli s odůvodněním nové ceny. Pokud by to neučinil bez zbytečného odkladu poté, co potřebu zvýšení ceny zjistil, anebo zjistit měl a mohl, právo na zaplacení rozdílu v ceně nemá. Jestliže zhotovitel oznámil objednateli zvýšení ceny v souladu s určenými podmínkami, může objednatel od smlouvy odstoupit. V tomto případě zaplatí zhotoviteli poměrnou část původně určené ceny, má-li z částečného plnění prospěch.

O tom, jak bude reagovat, se musí objednatel rozhodnout bez zbytečného odkladu. Neodstoupí-li totiž objednatel od smlouvy bez zbytečného odkladu po doručení oznámení o vyšší ceně, platí, že se zvýšením ceny souhlasí.

Pro případ, že by objednatel zmařil provedení díla z důvodu, za nějž odpovídá, náleží zhotoviteli podle § 2613 NOZ cena za dílo snižená o to, co zhotovitel neprovedením díla ušetřil – jde o obdobné řešení, které bylo v obchodním zákoníku. Toto ustanovení je potřeba přitom lišit od § 2599 až § 2603, ustanovení § 2614 NOZ pak přináší řešení obdobné § 549 obch. zák. Určuje se, že dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na omezení díla (§ 549 počítal nejen s omezením, ale i s rozšířením a změnou díla) a neujednají-li důsledky pro výši ceny, zaplatí objednatel cenu upravenou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným provedením díla.

K VADÁM DÍLA

NOZ řeší i problematiku plynoucí z průmyslového či duševního vlastnictví. Podle § 2616, dojde-li podle českého právního řádu nebo podle právního řádu státu, kde má být předmět díla využit, v důsledku k použití předmětu díla, k ohrožení nebo porušení práva třetí osoby z průmyslového vlastnictví, je z toho zhotovitel objednateli zavázán, pokud o tom zhotovitel v době uzavření smlouvy věděl nebo vědět musel. Na právní vady se obdobně použijí ustanovení o právních vadách předmětu koupě.

Co se díla s nehmotným výsledkem týká, přejímá se s drobnými úpravami obchodněprávní regulace; to potvrzuje i důvodová zpráva NOZ k § 2631 až § 2634. Platí zde doporučení o vhodné úpravě smluvní. K tomu § 2635 doplňuje, že se § 2631 až § 2634 použijí obdobně i pro výsledek činnosti zhotovený podle ustanovení o veřejném příslibu (soutěžní dílo).

NOZ přitom v § 2617 obecně pro dílo určuje, že má-li dílo při předání vadu, zakládá to povinnost zhotovitele z vadného plnění. Přechází-li však nebezpečí škody na objednatele až později, rozhoduje doba tohoto přechodu. Po této době má objednatel práva z vadného plnění, způsobil-li zhotovitel vadu porušením své povinnosti. Soud pak nepřizná objednateli právo z vadného plnění, neoznámí-li – podle § 2618 NOZ – objednatel vady díla bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil nebo při náležité pozornosti zjistit měl, nejpozději však do dvou let od předání díla, a namítne-li zhotovitel, že právo bylo uplatněno opožděně. Dal-li však zhotovitel za jakost díla záruku, použijí se obdobně ustanovení o záruce upravená v kupní smlouvě. Záruční doba počíná běžet předáním díla.

ZÁVĚR

Naše poznatky z praxe ukazují, že dosti často nebývá vhodně sjednán předmět plnění. Předmět plnění bývá "otevřený", není přesně vymezen rozsah plnění, odkazuje se i na různé podklady, které v době uzavření smlouvy neexistují, či nejsou dostatečně konkretizovány. Předpokládá se přitom dodatečné upřesňování (např. dodatky).

Vyjadřujeme přesvědčení, že pokud se při uzavírání smluv nerespektují alespoň základní pravidla, pak se při jejich realizaci „postupuje za pochodu“, „upřesňuje“ a celkový výsledek bývá nepříznivý.

V dosahu praktické sféry jsou však i otázky rozhodování sporů. Zákon č. 216/1994 Sb. totiž umožňuje subjektům i pro případ tuzemských majetkových sporů dohodnout si, že spor rozhodne rozhodce, čímž vyloučí rozhodování obecných ("státních") soudů, které žel vydávají rozhodnutí i za několik let. Je přitom možné využít i stálých rozhodčích soudů, což lze jen doporučit (viz např. www.soud.cz).

Pro případ, že není sjednána tzv. rozhodčí doložka, bude případný spor rozhodovat soud. K určité ztrátě času by zde dále mohlo dojít, pokud by žaloba nebyla podána příslušnému soudu.

Spory obecně, kromě pozitiva, že dochází k jejich vyřešení, nesou s sebou řadu negativních jevů, proto je vhodné snažit se sporům předcházet. Lze použít postup souhrnně označovaný jako Alternative Dispute Resolution (ve zkratce ADR), tedy alternativní řešení sporů. Rozšířenou formou ADR je mediace.

Mediace spočívá v tom, že se strany dohodnou na nezávislém důvěryhodném subjektu (může jím být např. advokát nebo vysokoškolský učitel). Tato osoba spolu se stranami hledá schůdné řešení, které nabízí, ale neukládá. Uskutečnění mediace i příp. mediátor mohou být dohodnuti již ve smlouvě.

LITERATURA

MONOGRAFIE

BEJČEK, J., MAREK, K., KOTÁSEK, J., ONDREJOVÁ, D. Nástin obchodního práva II. 2., upr. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 111 s. Edice multimediálních učebních textů č. 78. ISBN 978-80-210-4978-9.

ELIÁŠ, K., ZUKLÍNOVÁ, M. Principy a východiska nového kodexu soukromého práva, Linde Praha, a.s., Praha 2001.

MAREK, K. Smluvní obchodní právo, kontrakty. 4., aktualizov. a rozšířené vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 477 s. ISBN 978-80-210-4619-1.

OVEČKOVÁ, O. a kol. Obchodný zákonník, Komentár, 2. vyd., IURA EDITION, 2005.

SUCHOŽA, J., HUSÁR, J. Právo, Obchod, Ekonomika II, 1. vyd., Praha: Leges 2012, 624 s., ISBN 978-80-87576-33-5.

SUCHOŽA, J., HUSÁR, J., MAREK, K., RABAN, P. Česko-slovenské kontexty obchodního práva. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 544 s. ISBN 978-80-7357-707-0.

ČLÁNEK V ČASOPISU

MAREK, K. K uzavírání smluv. Právní fórum, Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, roč. 2012, č. 4, s. 138–143. ISSN 1214-7966.

MAREK, K., HAJNIŠOVÁ, E. Regulations and Case Law of Public Procurement, Naukovij Visnik Užgorodskogo nacionalnoho universitetu, vypusk 18, 2012, s. 101–105.

OVEČKOVÁ, O. Povinnosť vykonat' dielo a povinnosť zaplatit cenu na základe zmluvy o dielo podľa obchodného zákonníka, Bulletin slovenskej advokácie, č. 1-2/2007, s. 14 - 22.

ČLÁNEK VE SBORNÍKU

ELIÁŠ, K. Sporné otázky novely českého obchodního zákoníku (Pár příkladů z mnoha možných), Sborník XI. Karlovarských právnických dnů, Linde 2001, s. 70.

HAJN, P. Interpretace norem a interpretace skutečností, In Sborník příspěvků z mezinárodní konference studentů doktorského studijního programu "obchodní právo" Masarykovy univerzity "Ekonomické aspekty právní úpravy a jejího výkladu" pořádané dne 20. prosince 2005 katedrou obchodního práva Masarykovy, MU Brno, 2006, s. 10-17.

NEBEZPEČÍ NEUROMARKETINGU

Prof. PhDr. Miroslav Foret, CSc.

miroslav.foret@vske.cz

Ústav managementu Vysoké škola Karla Engliš, a.s.
Brno

ABSTRAKT

Cílem příspěvku je formulovat čtyři otázky týkající se teoretických a metodologických problémů současného neuromarketingu a nalézt na ně odpovědi. Neuromarketing je jednou ze součástí marketingu, jehož hlavním přínosem pro marketingový výzkum je zejména analýza chování spotřebitele a způsoby jeho rozhodování. Neuromarketing poskytuje výsledky exaktního zkoumání v laboratořích (in vitro) v otázkách mozku a jeho funkcí. Z hlediska teoretického začíná neuromarketing na principech behaviorismu. Metodologické problémy jsou spojeny s validitou výsledků měření a s tím, zda považovat vzorek zákazníků za reprezentativní.

Klíčová slova: marketing, neuromarketing, marketingové indikátory, marketingový výzkum.

ÚVOD

V posledních letech se hodně hovoří a píše o *neuromarketingu*. Často se do něj vkládají velká očekávání. Některé kritické poznámky byly již učiněny.¹ Neuromarketing vyvolává obavy nejen v oblasti zneužití poznatků o mozkové činnosti při nákupním chování a rozhodování zákazníků, ale podobně rovněž v politické sféře při ovlivňování voličů.²

Podívejme se tentokrát na jeho možné přínosy, ale také přirozená omezení poněkud systematičtěji a hlavně z pohledu samotného marketingu. Pokusme se touto optikou najít odpovědi na následující čtyři problémy.

---

¹ FORET, M. *Marketingová komunikace*. 3. aktualizované vydání, Computer Press, Brno 2011, ISBN 978-80-251-3432-0, s. 255 – 256.

² SAMUHELOVÁ, M. – ŠIMKOVÁ, L. Neuromarketing. Úvod do problematiky. II. část'. *Marketing Science and Inspirations*. 2016. sv. 11, č. 1, ISSN 1338-7944, s. 15 – 16.

3. NEUROMARKETING JAKO NOVÝ MARKETING

V průběhu stoleté existence marketingu lze zaznamenat jeho dva základní vývojové trendy:

1. *aplikace marketingových principů do konkrétních oblastí a sektorů národního hospodářství* a celé společnosti, jako je to tomu například v případě mezinárodního marketingu rozšiřujícího pozornost marketingu o specifika zahraničních trhů, marketingu služeb se zvláštnostmi tohoto sektoru, podobně jako v případě marketingu sportu a stále se rozšiřují spousty dalších. Cílem těchto aplikací je zlepšit pomocí marketingových nástrojů, principů a postupů jejich fungování v konkrétních tržních podmínkách.
2. v druhém případě se naopak jedná o *aplikaci nových přístupů a nástrojů, především informačních a komunikačních v marketingu*, jak je známe v čím dál početnějších nových názvech a podobách jaké představují například on-line marketing, guerilla marketing, WOM marketing, virálního marketing apod. Tentokrát je snahou obohatit samotný marketing.

A právě pouze v tomto druhém trendu bychom měli chápat rovněž neuromarketing. Evidentně se již svým označením hlásí k marketingu, chce být brán jako jeho součást. Takže na první výše naznačený problém je přirozeně záporná odpověď – *neuromarketing není nějakým novým marketingem*.

4. PŘÍNOSY NEUROMARKETINGU PRO MARKETING

Neuromarketing nesporně nabízí marketingu využití současných elektrotechnických měřících přístrojů jako jsou třeba elektroencefalograf (EEG), funkční magnetická rezonance či magnetoencefalograf, sloužících především k poznání činnosti a fungování mozku. Další podobné instrumenty dokáží sledovat pomocí speciálních kamer třeba reakce očních zornic nebo věnují pozornost povrchu kůže těla. Nepochybně v lékařských vědních disciplínách jsou takové přístroje a jejich měření naprosto funkční a přínosné.

Ovšem otázkou je, co vlastně využití těchto nákladných aparatur znamená pro vlastní marketing. V tomto ohledu lze využití neuromarketingu vidět především v oblasti *marketingového výzkumu*. Jedná se především o exaktnost laboratorních měření, která je na první pohled jeho nejlákavější stránkou. Využití nejmodernějších neurofyziologických měřících aparatur dokáže nesporně zaznamenat reakce respondentů mnohem přesněji než

je obvyklé v běžném marketingovém výzkumu, zejména při použití tradičních technik jako jsou pozorování či dotazování. Rozdíl je naprosto evidentní již samotným použitím měřících znaků. Zatímco v případě výše naznačených aparatur se pohybujeme zcela jistě na nejpřesnější úrovni kardinálních veličin, v případě dotazování jsme nuceni pracovat nejčastěji se znaky pouze ordinálními či dokonce jen nominálními.

Z hlediska technik marketingového výzkumu lze neuromarketing řadit do *pozorování*. Avšak díky využívání naznačených nejmodernějších lékařských měřících aparatur jsou taková zjištění mnohem detailnější a hlavně přesnější než tradiční v podstatě většinou pouze evidenční poznatky o výskytu sledovaného jevu. I z toho důvodu představují takové výsledky zejména pro marketingovou praxi mnohem zásadnější harddata, zatímco při dotazování máme co do činění pouze se softdaty.³ Ovšem na druhé je dobré si v této souvislosti připomenout, že se experimentálně podařilo ověřit, že i softdata jsou náležitě *spolehlivá*.⁴

V zásadě tedy lze na druhou otázku odpovědět kladně - *neuromarketing přináší do marketingu a zejména do marketingového výzkumu mnohem přesnější měření reakcí zkoumaných respondentů*. Ovšem hned je nutné se v následujících odstavcích věnovat tomu, jakou cenu za tyto přínosy platíme. Rozhodně zde nepůjde o to se zabývat pouze již naznačenou finanční náročností těchto elektrotechnických vymožeností. Půjde o podstatnější teoretické a následně především o metodologické záležitosti.

5. TEORETICKÉ PROBLÉMY NEUROMARKETINGU

Ve své teoretické podstatě vyrůstá neuromarketing z behaviorálního přístupu typického pro psychologii první poloviny 20. stol. K jeho negativním stránkám patří především skutečnost, že zredukoval poznávání a pochopení veškerého lidského chování na sice velice přesně evidované, ale bohužel svým záběrem značně omezené sledování reakcí (response) na podněty, stimuly. Vlastní zkoumání se navíc zpravidla vyhýbá projevům v reálných životních podmínkách. Provádí se hlavně v jednodušším, ale nesporně značně umělém laboratorním prostředí.⁵

Odpovědí na nastolenou otázku je tedy známý fakt, že *behaviorální přístup redukuje poznávání individua pouze na jeho vnější projevy – na jeho chování*. Zcela zde absentuje

---

³ Více k těmto otázkám FORET, M. *Marketingový průzkum – Poznáváme svoje zákazníky*. 2. aktualizované vydání, BizBooks, Brno 2012, ISBN 978- 80 - 265 - 0038 – 4, s. 24 – 25 a 76 – 7.

⁴ FORET, M. *Marketingová komunikace*. 3. aktualizované vydání, Computer Press, Brno 2011, ISBN 978-80-251-3432-0, s. 115 – 116.

pro člověka charakteristická stránka vědomí, případně dokonce podvědomí. Přitom psychické sféře se všeobecně přikládá i při fyziologických projevech čím dál větší význam. Jen když si vezmeme nákupní chování zákazníka, je jasné, že se v něm odrážejí takové psychické stavy jako jsou potřeby, přání, názory, postoje, pocity, spokojenost, emoce a mnohé další.

Již ve zmiňované publikaci⁶ bylo zdůrazněno, že nákupní chování a rozhodování zákazníka vychází z jeho *bilancování ve vědomí*. Přitom se zvažuje závažnost problému, který tím chce řešit, znalost nabídky na trhu, reálnost směny vzhledem ke své situaci, racionální i emocionální důvody apod. Do naznačeného procesu vstupují nejen marketingové stránky, především v podobě marketingové komunikace, ale navíc také *socioekonomické determinanty* okolního mikroprostředí (například v podobě rodinné výchovy) i makroprostředí (kultura, ale také třeba dosažená životní úroveň).

Z naznačeného je patrné, že nákupní chování a rozhodování zákazníka je bohužel či spíše naštěstí podstatně složitější problém, než aby se dal snadno laboratorně odhalit sebedokonalejšími elektrotechnickými vymoženostmi. Hlavně však bude sotva kdy možná praktická aplikace takto získaných výsledků v očekávané snadné a naprosto jednoznačně fungující manipulovatelnosti s lidmi – se zákazníky.

Navíc je k tomu nutné připočítat i dostatečně známou skutečnost, že zákazníkem nemusí být nutně pouze jednatel. Pokud budeme uvažovat třeba o domácnostech, organizacích či dokonce vyšších stupních, je zřejmé, že nákupní chování a rozhodování takových zákazníků probíhá výrazně složitěji a projeví se v něm rovněž vlivy skupinového rozhodování a skupinové dynamiky.

6. METODOLOGICKÉ PROBLÉMY NEUROMARKETINGU

Za konkrétní základní metodologický problém neuromarketingu lze považovat otázku *validity* zjištěných poznatků.⁷ Je nepochybné, že neurofyziologům jsou údaje o činnostech určitých stránek mozku či jiných orgánů jasné. Ovšem jak je možné je interpretovat z pohledu marketingu? Skutečně lze z těchto reakcí „odhalit potřeby, názory na produkt,

---

⁵ HAYES, N. *Aplikovaná psychologie*. 1. vydání, Portál, Praha 2003, ISBN 80 – 7178 – 807 – 4, s. 67 – 69.

⁶ FORET, M. *Marketingová komunikace*. 3. aktualizované vydání, Computer Press, Brno 2011, ISBN 978-80-251-3432-0, s. 115 – 116.

⁷ FORET, M. *Marketingový průzkum – Poznáváme svoje zákazníky*. 2. aktualizované vydání, BizBooks, Brno 2012, ISBN 978- 80 - 265 - 0038 – 4, s. 24 – 25 a 76 – 77.

reklamu nebo značku“⁸ Navíc je z výše uvedeného jasné, že i kdyby toto tvrzení platilo, mají zejména fyziologické potřeby silnější vliv na konečnou spotřebu než na samotné nákupní chování a rozhodování, které nepochybně prochází složitějším procesem. Cožpak zákazník kupříkladu nakupuje pouze tehdy, až když má hlad či žízeň? Navíc tak činí v naprosto odlišném prostředí, než jaké představuje laboratoř.

Lze se obávat, že ve formulacích stoupců neuromarketingu je pověstné přání otcem myšlenky. Spíše jde o nevalidní překroucení výsledků. Proto také interpretaci naměřených hodnot lze v tomto ohledu chápat jako obsahově velmi diskutabilní *marketingové indikátory* výše naznačených reakcí.

Rovněž je značně diskutabilní, nakolik lze v těchto podmínkách dosáhnout statistické *reprezentativity* zkoumaného souboru a tím pádem se nastoluje problém s generalizací zjištěných poznatků na další zákazníky. Je nesporné, že v tomto směru má náročná laboratorní výbava, včetně potřebného kvalifikovaného personálu, své zcela přirozené limity.

ZÁVĚR

Přes naznačené problémy je určitě možné očekávat od neuromarketingu přínosy pro další rozvoj marketingu. Zejména pokud se podaří prokázat, že naměřené reakce lze chápat jako *marketingové indikátory* nejen neurofyziologické, ale především psychické činnosti respondentů, jež probíhá při jejich nákupním chování a rozhodování. Navíc pokud by zjištěné poznatky platily jak v laboratorních podmínkách (*in vitro*), ale hlavně při reálném nakupování ať už v tradičních retailových nebo třeba rovněž v internetových obchodech (*in vivo*). Zároveň je třeba věnovat již nyní patřičnou pozornost jeho možnému zneužití při manipulaci s lidským vědomím a chováním. Jedná se minimálně o velmi aktuální etické problémy, které si případně zaslouží i legislativní pozornost. Zejména pokud by se poznatky neuromarketingu aplikovaly vedle obchodní sféry také v politice.

---

⁸ SAMUHELOVÁ, M. – ŠIMKOVÁ, L. Neuromarketing. Úvod do problematiky. I. část. *Marketing Science and Inspirations*. 2015. sv. 10, č. 4, ISSN 1338-7944, s. 47.

MANAŽERSKÝ PRINCIP 4E VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Prof. Ing. Jaroslav Komárek, CSc.

jaroslav.komarek@vske.cz

Ústav managementu Vysoké školy Karla Engliše
Brno

ABSTRAKT

V příspěvku je porovnáno obecné pojetí manažerského principu 4E s právní úpravou zásady 3E (hospodárnost, efektivnost, účelnost) v zákonu o finanční kontrole a poukázáno na problematickou interpretaci zásad a na odlišnou praxi hodnocení ekonomické efektivnosti. Obdobně jsou kriticky hodnoceny zásady pro hodnocení nabídek upravené novelizovaným zákonem o veřejných zakázkách a navržen postup pro eliminování nedostatků hodnocení. V souvislosti s hodnocením nabídek jsou uvedeny problémy stanovení nákladů životního cyklu a důležitost řízení rizika. Jako čtvrté E jsou uvedeny principy Corporate Social Responsibility a kriticky vyhodnocena jejich interpretace v Příručce CSR pro veřejnou správu.

Klíčová slova: manažerský přístup, vícekriteriální hodnocení, ekonomická výhodnost.

ÚVOD

Znalost původních kořenů současného manažerského myšlení patří určitě k základnímu vzdělání všech vedoucích pracovníků, ne pro znalost historie, ale pro pochopení příčin a důsledků vývoje, který je svým myšlenkovým odkazem stále aktuální.

Počátky nauky managementu jsou spojeny s rozvojem strojírenského průmyslu na konci 19. století. Klasiky managementu fascinovalo přesné fungování strojů a vzali si z nich vzor pro řízení lidské práce. Ideálem se stala jednoznačně definovaná organizace s přesným vymezením činností, pravomocí a odpovědností, kde člověk byl chápán jako pouhé kolečko zapadající bezchybně do soukolí velkého stroje a vykonávající jen nezbytné pracovní pohyby. Očekávalo se, že pokud bude přesně vymezeno, co mají pracovníci dělat a ti to budou důsledně plnit, organizace bude úspěšně fungovat. Nejznámějším představitelem tohoto přístupu se stal americký inženýr – samouk Frederick Taylor,

který dal managementu název⁹. Přes nepopíratelný přínos Taylorova systému i trvalou platnost některých zásad je nutno vidět jeho omezenost nejen v redukci lidí na mechanickou součást pracovní operace, ale i v zaměření pouze na základní organizační prvky výroby (dílny). Celistvý pohled na řízení organizace a samotnou činnost manažera přinesl francouzský průmyslník Henry Fayol¹⁰. Činnosti řízení (správy) analyzoval a navrhl první komplexní doporučení pro jednání vedoucích pracovníků, tzv. „Fayolovy principy“: dělba práce, pravomoc a odpovědnost, disciplína, jednota příkazování, jednota řízení, podřízenost individuálních zájmů celku, odměňování, centralizace, hierarchie, pořádek, rovnost (*equity*), stabilita personálu, iniciativa, jednotný duch (*esprit de corps*). I když přínos Henry Fayola nebývá vždy v manažerské literatuře významně zmiňován, je nutno zdůraznit, že jako první definoval sekvenční funkce managementu, které byly později rozšířeny o úlohu lidského faktoru v organizaci (personalistika, vedení) a že také poprvé upozornil na význam spravedlnosti pro motivaci pracovníků a tedy do jisté míry předeslal formulaci aktuálního manažerského principu 4E¹¹:

- effectiveness, tj. míra dosažení cíle;
- economy, tj. míra potřeby zdrojů k dosažení cíle;
- efficiency, tj. hodnocení výsledku z hlediska dosažení cíle i potřeby zdrojů;
- equity, tj. spravedlivě a podle práva.

Uplatnění principu 4E a obdobně 3E¹² v manažerské praxi je vzhledem k obecným trendům společenského a ekonomického vývoje evidentně aktuální, ale současně je možno uvést několik problémů, které nesvědčí o jednoznačném uplatňování tohoto principu ve veřejné správě České republiky.

1. ÚČINNĚ A ÚČELNĚ

První podmínkou racionálního posuzování jakéhokoliv problému je jednoznačné vymezení používaných pojmů, což v tomto případě není tak samozřejmé, jak by se dalo předpokládat u tak zásadních ekonomických termínů. Pokud bychom se při definování principu 3E totiž drželi litery zákona¹³, tak se rozumí:

---

⁹ TAYLOR, F. W. *The Principles of Scientific Management*. New York and London: Harper & Brothers, 1911.

¹⁰ FAYOL, H. *Administration industrielle et générale*. Paris: Dunod et E. Pinat, 1916.

¹¹ NORMAN- MAJOR, K. The Four E's of Great Governance. *Minnesota Cities*, May – June 2012, s. 13.

¹² SHAFRITZ, J. M., HYDE, A. C. *Classics of Public Administration*. 8. vyd. Boston: CENGAGE Learning, 2015, s. 422.

¹³ Zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole, §2.

- hospodárností takové použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů,
- efektivností takové použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění,
- účelností takové použití veřejných prostředků, které zajistí optimální míru dosažení cílů při plnění stanovených úkolů.

Tato interpretace pojmů je ale evidentně odlišná (až zmatečná) od výše uvedené formulace principu 4E (obdobně i 3E). V čem je problém? Hospodárnost (*economy*) se skutečně týká potřeby zdrojů k dosažení určitého cíle, i když to nemusí znamenat přímo minimální. Problém je ale s interpretací termínů efektivnost a účelnost. Termín *effectiveness* představuje jen míru dosaženého účinku (*effect*), zatímco *efficiency* prezentuje poměr vstupů k výstupům a tedy odpovídá uvedené definici efektivnosti. Definice účelnosti prezentuje ale jen jeden (optimální) dosažený stav a nemůže měřit různé dosažené stavy a vlastně tak chybí ekvivalent k *effectiveness*. Výstižnější interpretace principu 3E byla ve veřejné ekonomice používána již v sedmdesátých letech v hodnocení investic na pozemních komunikacích¹⁴, kdy se v uvedeném smyslu rozlišovaly termíny „efektivnost“ a „ekonomická efektivnost“. Efektivností se rozuměla míra dosažení parametrů užítka (např. snížení spotřeby pohonných hmot, nehodovosti nebo zvýšení životnosti vozovky) a ekonomickou efektivností dosažený užitek vztažený na náklady řešení. Obdobně byl požadavek na hodnocení ekonomické efektivnosti uplatněn v úkolech (projektech) státního a resortního plánu technického rozvoje¹⁵. Významným přínosem k hodnocení ekonomické efektivnosti investic na pozemních komunikacích byl transfer know-how z účasti na rozvojovém projektu Evropské hospodářské komise OSN „Transevropská dálnice Sever – Jih“¹⁶. Současná metodika stanovení ekonomické efektivnosti projektů pozemních komunikací (i železniční infrastruktury a dopravně

¹⁴ Metodika pro měření a hodnocení ekonomické efektivnosti investic na pozemních komunikacích. Praha: Správa pro dopravu MV ČR, 1976.

¹⁵ Směrnice FMTIR č. 9/1980 pro propočty ekonomické efektivnosti úkolů plánů technického rozvoje. Praha: Federální ministerstvo pro technický a investiční rozvoj, 1980.

¹⁶ Manual for the economic evaluation of highway projects. Geneva: United Nations Development Programme - Economic Commission for Europe, 1985.

významných vodních cest) vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 1299/2013, přílohy III „Metodika prováděcí analýzy nákladů a přínosů“¹⁷. Je otázkou, jak je vedle takto sofistikované metodiky podporované speciálním softwarovým produktem řešeno rozhodování o veřejných zakázkách v jiných oblastech veřejné správy, zejména v převážně neprofesionální samosprávě.

Snahy získat veřejnou zakázku jdou často za hranici práva, což je obecně známé a ostatně se o tom můžeme přesvědčit v médiích téměř každý den. Položme si ale otázku, jestli výběr v souladu s právem je vždy výběrem správným i z hlediska veřejného zájmu a tedy zda veřejné prostředky budou vynakládány účinně, hospodárně a účelně. Závazný postup pro hodnocení nabídek byl upraven novelizovaným zákonem o veřejných zakázkách č. 134/2016 Sb. a v hodnocení nabídek se principiálně liší od původního. Podle předchozího zákona č. 137/2006 Sb. „Rozhodne-li se zadavatel pro zadání veřejné zakázky podle základního hodnotícího kritéria ekonomické výhodnosti nabídky, stanoví vždy dílčí hodnotící kritéria tak, aby vyjadřovala vztah užitné hodnoty a ceny“¹⁸, a to je správné, protože obsahuje základní kritérium veřejného sektoru (užitek, veřejný prospěch, benefit) a vliv ceny je v děliteli, což odpovídá principu hodnocení ekonomické efektivity (*efficiency*). V současné době se ale používá pro hodnocení ekonomické efektivity podle principu 3E zejména v anglofonních zemích termín „*Value for Money*“ vycházející z praxe veřejné správy Spojeného království a je rozšiřován i na 4E¹⁹.

Podle novelizovaného zákona (v nadlimitním režimu)²⁰ „Ekonomická výhodnost nabídek se hodnotí na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality“ a to není správné, protože cena je vlastně ve jmenovateli (čím vyšší, tím vyšší výhodnost?) a kvalita je shoda vlastností produktu s požadavky zákazníka (veřejnost?), žádný měřitelný užitek. V terminologii veřejné správy se jedná o definiční paskvil (bude ve všech učebnicích ekonomie veřejný prospěch, užitek nebo benefit nahrazen kvalitou?), ostatně ani ekonomická výhodnost nemá v mezinárodním prostředí v překladu odpovídající ekvivalent. Důležité ale je, že mezi dílčími kritérii už není v novelizovaném zákonu zmíněna nabídková cena. Zahrnutí ceny do dílčích kritérií totiž zásadně nevyhovovalo metodickému předpokladu preferenční

---

¹⁷ Prováděcí pokyny pro hodnocení ekonomické efektivity projektů silničních a dálničních staveb. Praha: MD ČR, 2012.

¹⁸ Zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, § 78.

¹⁹ NATIONAL AUDIT OFFICE. Assessing value for money. Successful Commissioning Toolkit. [online], [cit. 11. 7. 2017]. Dostupné z: <https://www.nao.org.uk/successful-commissioning/general-principles/value-for-money/assessing-value-for-money/>

nezávislosti kritérií (dražší je zpravidla lepší ve většině kritérií) v používané jednoduché aditivní funkci užitku, což je všeobecně opomíjený problém²¹. V praxi byla dílčímu kritériu ceny stanovována zpravidla velká váha (0,6 – 0,8) a hodnotilo se vlastně jako podle nejnižší ceny.

„Pro hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky podle kvality je zadavatel povinen stanovit kritéria, která vyjadřují kvalitativní, environmentální nebo sociální hlediska spojená s předmětem veřejné zakázky“²² (environmentální a sociální hlediska nejsou kvalitativní?) a jejich relativní váhu a údaje o kritériích a vahách oznámit při zahájení zadávacího řízení. A jsou to právě váhy, které mají zásadní vliv na výsledek a které může zadavatel naprosto libovolně stanovit (i manipulovat), zatímco transformace absolutních hodnot kritérií na porovnatelné relativní hodnoty metodou vícekritériálního hodnocení vychází jednoznačně z deklarovaných údajů nabídky.

Problémy vícekritériálního hodnocení nevyplývají pouze z více kritérií, ale jak z jejich nesouměřitelné podstaty, tak i použitých jednotek (např. výkon, spolehlivost, životnost, estetické nebo funkční vlastnosti, uživatelská přístupnost, sociální, environmentální nebo inovační aspekty apod.), tak z různé preference, kterou jednotlivým kritériím může přisuzovat zadavatel. Náročným úkolem, podstatně ovlivňujícím celý proces hodnocení, je již samotné stanovení kritérií, která představují základní hledisko pro posouzení, jak bude dosažen cíl hodnocení (užitek). Varianty řešení mohou mít v praxi mnohostranné dopady a soubor kritérií by měl postihovat všechny významné důsledky, ale v rozsahu přiměřeném z hlediska nákladů nebo času na řešení. Kritéria musejí být nejen znatelně měřitelná, ale jasně a jednoznačně přiřazená k hodnoceným jevům nebo stavům a bez vzájemného překrývání (duplicit). Navíc některá kritéria mohou mít charakter výnosový („čím více, tím lépe“), jiná nákladový („čím méně, tím lépe“) a vedle kritérií kvantitativních je nutno uvažovat i kritéria kvalitativní. Hodnocení variant by ale mělo vycházet ze souhrnného posouzení užitku každé z variant a tedy z transformace souboru kritérií na jednu charakteristickou hodnotu (tzv. ekonomickou výhodnost). Není divu, že v praxi se rozhoduje jednoduše podle ceny se všemi negativními důsledky.

Již předchozí novela č. 137/2006 Sb. zrušila vyhlášku č. 240/2004 Sb., která obsahovala závazný postup pro hodnocení veřejných zakázek (což nevylučuje, aby zadavatel použil postup popsany ve zrušené vyhlášce). Současná novela ponechává způsob hodnocení na

---

²⁰ Zákon č.134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, § 114.

²¹ FOTR, J. – DĚDINA, J. – HRŮZOVÁ, H. *Manažerské rozhodování*. Praha: Ekopress, 2000, s. 136.

zadavateli a eliminuje i povinnost stanovit váhy kritérií problematickým ustanovením „Jestliže zadavatel není objektivně schopen stanovit váhu dílčích hodnotících kritérií, uvede dílčí kritéria sestupným pořadím podle významu, který jim přisuzuje.“²³ K tomu lze jen dodat, že objektivně nelze stanovit váhy nikdy, protože vyjadřují subjektivní preferenční postoj zadavatele a na druhé straně sestupné pořadí je přímo východiskem pro stanovení vah metodou pořadí, takže proč?

Pokud již se podaří stanovit „ekonomickou výhodnost“, není ještě vyhráno. Mezi nabídkovou cenou a „kvalitou“ je všeobecně přímá úměra (dražší bývá lepší, i když ne vždy) a výsledky vyhodnocení nabídek si mohou být blízké a rozhodují pak i desetinky. Na tuto absurdní, ale reálnou možnost autor již upozornil dříve²⁴ a navrhl postup hodnocení ve třech krocích. V prvním kroku posuzujeme míru dosažení požadovaného užítku v jednotlivých variantách - *effectiveness*, v druhém kroku porovnáváme cenu nebo náklady variant - *economy* a nakonec přiměřenost užítku vynaloženým nákladům - *efficiency*. Trojí posouzení nabídek z hlediska užítku a ceny může pak při rozhodování vést k závěru odmítnout variantu s „těsně“ nejvyšším konečným hodnocením ekonomické výhodnosti a přijmout variantu v pořadí druhou („*second best*“), ale s výrazně lepšími užitnými vlastnostmi a jen nevýznamně vyšší cenou. Bohužel v praxi se rigidně (v souladu se zákonem) a mnohdy alibisticky přihlíží jen k výslednému hodnocení „ekonomické výhodnosti“ a totéž platí pro rozhodování podle nejnižší ceny. Podle toho pak často vypadá realizace zakázky – neúměrné dodatečné náklady, vady zakázky, změna dodavatele, soudní řízení.

Ekonomická výhodnost nabídek se hodnotí nejen na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality, ale včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality.²⁵ Je nutno si připomenout, že předmětem veřejné zakázky je veřejný statek a není to tedy budova, komunikace nebo technika sama o sobě, ale veřejný prospěch (užitek ve vícekritériálním hodnocení), který přinese její používání a to zpravidla dlouhodobé. Zakázka tak není orientována pouze na realizaci materiálového produktu, ale na získání (akvizici) požadovaných schopností (např. přepravní nebo přenosové kapacity) v celém životním cyklu systému. Vyšší pořizovací náklady mohou být při určité délce životního cyklu

---

²² Zákon č.134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, § 116.

²³ Zákon č.134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, § 115.

²⁴ KOMÁREK, J. Úskalí rozhodování o veřejných zakázkách. *Finanční management*, 2007, č. 6, s. 25-28. ISSN 1213-7693.

²⁵ Zákon č.134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek, § 114.

vyváženy nižšími náklady provozu a podpory (a naopak) a hodnocení musí proto zahrnovat obojí.

Jak ale stanovit náklady životního cyklu, když předmět zakázky ještě nebyl v provozu a jak má zadavatel posoudit věrohodnost údajů o nákladech životního cyklu předložených uchazečem? Zřejmě půjde vždy jen o odhad nákladů metodou přiměřenou významu zakázky. Spektrum metod odhadu je široké: analogický odhad vycházející z transferu nákladových parametrů již existujícího systému na posuzovaný, parametrický odhad založený na regresních závislostech nákladů na parametrech systému a předpokladu platnosti jejich projekce do budoucnosti nebo kalkulační odhad založený na postupné sumarizaci nákladových položek prvků systému pro předpokládaný scénář provozu a podpory, vliv poruchovosti, udržovatelnosti atd. Posouzení nákladů životního cyklu zadavatelem pro jejich uplatnění v hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky není sice tak jednoduché jako u nabídkové ceny, ale při transparentní prezentaci postupu jejich stanovení v nabídce je objektivně možné. Je nutno ale počítat s tím, že pro zakázky odpovídající úrovně vyžaduje rozsah dat použití software pro analýzu nákladů životního cyklu nejen u uchazeče, ale ve sdíleném informačním prostředí i u zadavatele (uživatele), který pak má možnost nejen posoudit náklady, ale i modelovat vliv provozu na náklady životního cyklu a optimalizovat je odpovídající organizací provozu a podpory.²⁶

Je evidentní, že akviziční procesy mohou obsahovat celou řadu rizik na straně dodavatele, zadavatele i uživatele²⁷:

- provozní požadavky (nepřesně definované požadavky, nestabilní požadavky);
- technologie (neověřené technologie, rozvoj technologie může předstihnout realizaci zakázky);
- vývoj (nedostatečné zkušenosti, spoléhání na subdodavatele, materiální a personální nepřípravenost);
- výroba a výstavba (nevyzkoušený výrobní postup, nepřípravenost na vyšší nároky jakosti nebo speciální postupy, nedostatky v řízení subdodávek, dumpingová nabídka

---

²⁶ KOMÁREK, J. Analytická podpora CALS v akvizičních procesech. In: *Projekt MPO ČR Systém marketinkových a LCC analýz*. Brno: CRCG Servis, 2002.

²⁷ KOMÁREK, J. Projektové řízení v životním cyklu systému. *Periodica Academica*, 2006, II, č. 2, s. 31-45.

vyžadující dodatečné navýšení nákladů, problémy s ochranou patentů a průmyslových vzorů a bezpečností informací);

- financování (neodpovídající rozložení financování, zdržení v přidělení finančních prostředků, úpravy vyžadující enormní náklady, podstatný růst inflace nebo krácení rozpočtu);
- časový plán (nepřesné odhady spotřeby času, příliš malé nebo velké časové rezervy);
- řízení zakázky (nedostatky v komunikaci mezi zainteresovanými stranami, rizika nejsou správně vyhodnocena, opatření nejsou přijata, nízká motivace pro mimořádné nasazení ke zvládnutí kritické situace);
- dodržování platných i očekávaných požadavků právních, správních, finančních a technických předpisů;
- vnější prostředí (přírodní katastrofy a průmyslové havárie, stávky a blokády dopravy).

Je proto až s podivem, že riziko veřejné zakázky není v hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky obligatorním dílčím kritériem již ze zákona. Z uvedených příkladů rizik zakázky ale současně vyplývá, že o úspěchu veřejné zakázky nerozhoduje samotný výběr, ale řízení celého procesu akvizice od přípravy zadání až po ukončení životního cyklu. Zvládnutí náročných veřejných zakázek napomáhají dnes již standardizované manažerské nástroje, jako je projektový management, management jakosti, management konfigurace a management rizik (pokud je ovšem zadavatelé ovládají).

2. PODLE PRÁVA A ODPOVĚDNĚ

Význam pojmu *equity* neznamena jen konat v souladu s právem, ale konat slušně a odpovědně. V současném managementu je ve stále větší míře zdůrazňována společenská odpovědnost vedoucích pracovníků, etika a kultura jejich jednání. Společenskou odpovědností manažerů se rozumí ochota a morální i kvalifikační připravenost vedoucích pracovníků nést důsledky svého jednání vůči vnitřnímu i vnějšímu společenskému prostředí a respektovat jeho potřeby. V praxi to ale není jednoduché. Na jedné straně se od manažerů žádá pochopení pro sociální potřeby společnosti, ale na druhé straně účelné hospodaření s omezenými zdroji, které nemůže zajistit plnou zaměstnanost, akceptovat sociální tlaky v oblasti odměňování nebo realizovat plně opatření v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí. Jde v podstatě

o to, jak se v konkrétních podmínkách vyhnout negativním následkům možných konfliktů a při tom udržet a rozvíjet prosperitu organizace. Společenská odpovědnost organizací (*Corporate Social Responsibility*, dále jen „CSR“) představuje dobrovolný závazek organizace (nad rámec zákonných povinností) zohledňovat ve svém rozhodování a každodenních činnostech zájmy a potřeby svých zákazníků, dodavatelů, odběratelů, zaměstnanců, občanů žijících v místě, kde působí, stejně jako životního prostředí a všech ostatních subjektů, jichž se její činnost dotýká, ať již přímo či nepřímo. Smyslem CSR je přispívat k udržitelnému rozvoji společnosti, a to prostřednictvím realizace takových činností, které mají pozitivní dopad na společnost, nebo předcházejí či zmírňují nepříznivé dopady vlastní činnosti. Společenská odpovědnost organizací je specifickým projevem organizační kultury, který apeluje na změnu orientace zejména v podnikatelském prostředí z krátkodobých cílů na dlouhodobé, z maximálního na optimální zisk. Bylo by ale zásadní chybou, kdyby se tento přístup omezoval jen na podnikatelskou sféru (i když *Corporate* v názvu), protože neméně důležitá je její aplikace v organizacích veřejné správy, ať již v jejich vlastním působení nebo ve vazbě na podnikatelskou sféru prostřednictvím veřejných zakázek. Organizace veřejné správy mají v této problematice dvojí roli. Jednak by měly vytvářet ideální podmínky pro rozvoj společenské odpovědnosti, a tím motivovat firmy i občany ke společensky odpovědným aktivitám, na straně druhé by samy měly jít příkladem a chovat se společensky odpovědně. Koncepce CSR se v České republice zatím příliš neprosadila, a to zejména ze dvou důvodů. Prvním důvodem je novost této koncepce a tedy doposud nedostatečná informovanost a druhým důvodem požadavky CSR „per se“. Větší informovanosti má napomoci aktuální Příručka CSR pro veřejnou správu, která vznikla jako výsledek spolupráce Rady kvality ČR, Ministerstva vnitra a několika úřadů územní samosprávy. „Účelem příručky je poskytnout organizacím veřejné správy jakýsi návod, jak se společensky odpovědnými aktivitami začít, jak je prohloubit, nebo s jakými aktéry v této oblasti navázat spolupráci, a učinit tak své aktivity efektivnějšími.“²⁸ Příručka obsahuje informativní vymezení specifik veřejné správy obecně, vysvětlení obsahu CSR v ekonomické, sociální a environmentální oblasti teoreticky i na praktických příkladech a úlohy CSR ve veřejné správě v rámci Národní politiky kvality (a o tom

---

²⁸ *Příručka CSR pro veřejnou správu aneb jak se chovat společensky odpovědně*. Praha: Národní středisko podpory kvality, 2016, s. 2. [online], [cit. 15. 7. 2017]. Dostupné z: http://narodniportal.cz/wp-content/uploads/2016/12/Příloha-č.-1_Příručka-CSR-pro-veřejnou-správu_online-verze.pdf

velmi podrobně, vždyť vydavatelem příručky je Národní středisko podpory kvality). CSR je pojímána jako jeden z aspektů řízení kvality: „Kvalita ve veřejné správě je spojena zejména se snahou organizací dělat správné věci správně, tj. kvalitně, efektivně a včas. Část úřadů v České republice využívá k řízení kvality sebehodnocení dle modelu CAF, implementuje požadavky mezinárodní normy ISO 9001, aplikuje místní Agendu 21 (dále jen MA21), model excelence EFQM apod. V posledních letech se pozornost stále více zaměřuje na společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj.“²⁹ Obdobně jako v zákonu o zadávání veřejných zakázek je termín kvalita použit problematickým způsobem, vždyť kvalitně je i efektivně a včas. CSR je podle uvedené citace až někde na konci celé řady specifických nástrojů řízení kvality, jejichž aplikace vyžaduje specifické odborné znalosti a není vždy otázkou dobrovolnosti. Kvalita je obecně shoda vlastností produktu, v tomto případě služby, s požadavky zákazníka a ten očekává např. vyřízení žádosti ve stanoveném termínu, vstřícné jednání ze strany veřejné správy je bonus navíc, ne cíl. Nelze ale říci, že by zde nebyla žádná souvislost, v novelizaci základního standardu ČSN EN ISO 9001 byl doplněn článek 4.2 Pochopení potřeb a očekávání zúčastněných stran, který oproti předchozí verzi rozšiřuje rozsah o další relevantní externí i interní zájmové strany³⁰.

Uplatnění SCR ve veřejné správě je charakterizováno³¹ jako naplňování ekonomických, právních, etických a ostatních filantropických (?) funkcí, které má instituce vůči svému území, jež řídí (nebo spravuje?). CSR plně souvisí s řádným občanstvím (*Corporate Citizenship*), udržitelným rozvojem (*Sustainable Development*), etikou podnikání (*Business Ethics*) a skládáním účtů společenských a etických, včetně respektování zájmů zainteresovaných stran (*Social and Ethical Accountability*). CSR poskytuje veřejné správě ideální příležitost, jak se s těmito očekáváními a požadavky veřejnosti vyrovnat a reagovat na ně, a to několika způsoby:

- posilováním transparentnosti prostřednictvím vedení dialogu se všemi zainteresovanými stranami, průběžným informováním veřejnosti o dění v organizaci,
- zapojováním zainteresovaných stran do rozhodování,
- veřejným uznáním a oceněním společensky odpovědných subjektů,
- *realizací společensky odpovědných nákupů a veřejných zakázek,*

²⁹ Dtto Příručka CSR pro veřejnou správu aneb jak se chovat společensky odpovědně. s. 6

³⁰ ČSN EN ISO 9001:2016. Systémy managementu jakosti – Požadavky.

- vlastním zapojením do projektů na podporu CSR,
- podporou vzdělávání a výzkumu v oblasti CSR.

Značný potenciál pro uplatnění CSR nabízí oblast veřejných zakázek. Základním principem odpovědného veřejného zadávání³² je zohlednění více hledisek najednou – vedle nejnižší ceny (už ale není dílčím kritériem!) lze zahrnout konkrétní společenské téma, která chce organizace rovněž řešit např.:

- podpora malých a středních podniků,
  - zaměstnání znevýhodněných osob,
  - důstojné pracovní podmínky,
  - dodržování sociálních práv a práv pracovníků,
  - podpora zdraví zaměstnanců,
  - podpora vzdělávání,
  - důraz na snížení zátěže na životní prostředí,
- hodnocení vlivu na zdraví apod.

S uvedenými příklady uplatnění CSR v zadávání veřejných zakázek je možno plně souhlasit, ale jak je promítnout (kvantifikovat) do hodnocení „ekonomické výhodnosti“ podle novely zákona, jaké váhy nebo pořadí? Bez odpovídající (nejlépe závazné) metodiky mají taková doporučení charakter „knížecích rad“ a v praxi mohou vést jen k dalšímu rozšíření subjektivně prosazovaných hledisek. Odpůrci jakékoliv regulace samozřejmě budou oponovat, ale existence takových metodik je inspirací, od jednoduchých návodů³³ až po publikace vysokoškolské úrovně³⁴.

Přípravenost vedoucích pracovníků veřejné správy pro hodnocení veřejných zakázek a uplatňování principů CSR je úkolem studijních programů zaměřených na veřejnou správu, což by mohlo být další téma k diskusi. Co je ale podstatné, současná veřejná

---

³¹ Dtto Příručka CSR pro veřejnou správu aneb jak se chovat společensky odpovědně. s. 12

³² Dtto Příručka CSR pro veřejnou správu aneb jak se chovat společensky odpovědně. s. 15

³³ Section 2 - Value for Money. Construction Procurement Manual. Edinburgh: Scottish Government, 2005. [online], [cit. 17. 7. 2017]. Dostupné z: <http://www.gov.scot/Publications/2005/11/28100404/04084>.

³⁴ The Magenta Book: Guidance notes for policy evaluation and analysis. London: Government Social Research Unit of HM Treasury, 2007. [online], [cit. 17. 7. 2017]. Dostupné z: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20140713015613/http://www.civilservice.gov.uk/wp-content/uploads/2011/09/the_complete_magenta_book_2007_edition2.pdf

správa je ve významné interakci s podnikatelskou sférou i neziskovými organizacemi. Soukromé a neziskové organizace zajišťují veřejné služby, neziskové organizace k nim nabízejí alternativu, ale také sledují („hlídají“) chování veřejné správy a podnikání. Tato situace se projevuje i na trhu práce. Jak soukromý sektor získává stále větší podíl příjmů z veřejných zdrojů a přibývá zákonů a regulace, roste poptávka po pracovnících, kteří se v problematice veřejného sektoru orientují. Jenomže trh práce je dynamický a podle jeho potřeb absolventi programů pro veřejnou správu mohou přecházet do podnikání a naopak absolventi podnikatelských programů nacházejí uplatnění ve veřejné správě. Reakcí na trend integrace veřejného a soukromého sektoru tedy nemůže být zvýšení podílu odborníků pro veřejnou správu, ale doplnění předmětů nebo ucelených kurzů do podnikatelských studijních programů³⁵. Ty by měly být rozšířeny zejména o vysvětlení sociálních změn v globalizované ekonomice, partnerství tří sektorů ve společnosti, veřejné zdroje, jejich regulaci a samozřejmě CSR. Pokud bychom z tohoto hlediska posuzovali současný stav, tak z osmi ekonomických fakult českých veřejných škol s podnikatelským studijním programem je zastoupení předmětu Veřejná ekonomika u dvou, Hospodářská politika nebo Veřejné finance u dvou a Veřejná správa v jednom případě³⁶. Zda je v těchto předmětech zastoupena problematika CSR nelze z veřejných zdrojů zjistit, ale jako samostatný předmět určitě ne. K přiblížení ke stavu aplikace principu 4E ve veřejné správě vyspělých ekonomik je zřejmě ještě dlouhá cesta, zejména s ohledem na problémy uvedené v tomto příspěvku.

ZÁVĚR

Uplatnění principu 4E v manažerské praxi je žádoucí z hlediska současného a zejména budoucího vývoje podnikatelského prostředí charakteristického rostoucí mírou globalizace, nejistot, omezených zdrojů energie a obav z globálních změn ekosystému. Manažerské rozhodování musí být založeno i (a zejména) v těchto podmínkách na objektivních metodách posouzení důsledků variantních rozhodnutí a proto je nutno věnovat pozornost jak rozvoji těchto metod, tak jednoznačnému vymezení základní terminologie, jak bylo uvedeno na příkladu tří ekonomických E. Novela zákona č. 134/2016 Sb. řeší složité peripetie procesu zadávání veřejných zakázek až do otevírání obálek, ale to podstatné,

---

³⁵ WILLIAMSON, A., BURKE, B. a R. BEINECKE. Public Service and Social Responsibility: A Role for Public Affairs in Undergraduate Business Education, *Journal of Public Affairs Education*, 2011, XVII, č. 3, s. 367-374.

³⁶ KOMÁREK J. aj. Higher Education for Higher Competitiveness. *Journal on Efficiency and Responsibility in Education and Science*, 2017, roč. 10, č. 2, s. 34-43.

a sice dosažení veřejného užitku s optimálním využitím zdrojů, je zmíněno vágně a ne zcela správně. Ve výběrových řízeních utratí instituce veřejné správy každý rok několik set miliard, o kterých se sice rozhoduje podle práva, ale ne podle největšího užitku. Nadále zřejmě platí tradovaný výrok exprezidenta Václava Klause „Stát je špatný hospodář“. Nemenší pozornost by měla být věnována čtvrtému E a nekonat jen podle práva, což je samozřejmé. Koncept CSR je novým trendem orientace organizací, který představuje nadstandardní chování ve vztahu k potřebám a zájmům subjektů vnitřního a vnějšího prostředí. K plné realizaci zásad CSR ve veřejné správě je ale ještě dlouhá cesta, zejména s ohledem na uvedený současný stav poznání a jeho problémy.

ABSTRACTS

CAN CZECH STATE BECOME CAREFUL MANAGER? NOT IN 2017

Miloslav Kala

PAGE 8

The Article is composed in the form of consideration of the current state of the Czech legal regulation in the field of management of public resources. The author is trying the approach the subject by considering two seemingly unrelated issues, the question of public awareness of its constitutional rights and freedoms esp. privacy and access to information and the issue of recent unsuccessful legislative attempts to extend the competencies of the Supreme Audit Institution and to propose new law on financial control. The link between these two issues is seen in alleged lack of information about the way how state manages the public resources and the recent disapproval of the Parliament of the proposed laws. Both examples are elaborated in depth in most of the Article, being analysed from various points of view and compared to situation in other EU countries. Considering the availability of the the large scale of information regarding public affairs in the area of public spendings and public audit, the author comes to the conclusion that the only way how to reform the area of audit of public resources is raising awareness of the Czech public and media in order to impose focused pressure on deputies in both chambers of the Czech Parliament. The reform of public finances is the key how to achieve better management of public money by state authorities and municipalities and is also regarded as vital by the European Union.

Key words: due care, management of public resources, access to information, Supreme Audit Institution, financial control.

GETTING INFORMATION FROM SUBORDINATE POLICE OFFICERS BY CHIEF POLICE OFFICERS

Zdeněk Koudelka

PAGE 16

The paper focuses on authorization and possibility of chief police officers to get information especially during criminal investigation. The paper assumes that although the police activities are supervised by the public prosecution in the pre-trial stage of criminal procedure, police officers acting in the Service of Criminal Police and Investigation are still members of the Police as a united armed security force based on principle of executing orders given by the chief police officer. The chief police officer is entitled to gather information about the activities of their subordinate police officers for their own needs as well as various analytical departments have the same right. These departments are able to get more findings by processing information which they would not be able to get otherwise.

MIGRATION IN THE CONTEXT OF COMMON DEFENSE AND SECURITY POLICY IN THE EU AND THE CZECH REPUBLIC

Petr Rožňák

PAGE 29

There were several serious circumstances which led the author to write this article. These are not only worsening international security situation but also the rise of institutional crisis in the Eurozone as well as increasing emptiness of social elites. An organized migration wave which crosses the permeable Schengen boundaries still continues and shows how fragile and toothless the European Union is. This fact divides the EU member states into patriarchal and patrimonial ones and distrust among the member states is on the rise. Apart from that, particular regions look differently at ensuring their own security. Stability, freedom and democracy in individual European regions are also endangered by deviating from the proven vertical way of managing the society (state-region-district-municipality) and clings to the horizontal, non-systematic and chaotic management of society. In some European regions there already are closed communities (France, Belgium, Germany, Sweden, United Kingdom) where the law of the country does not apply. Ostentatious humanists abuse the situation and talk about solidarity and compassion. Actually, they undermine democratic and Christian principles on which the European national states are based. If this is done consciously or unconsciously, out of cunning or stupidity, it is not important for the Europeans, Czechs and Slovaks. The genie of Lucifer's effect is released from the bottle this way. Our prosperity and security are threatened not only by terrorism, radical islamism, mass migration but increasingly and more structurally obviously also by stupidity of the elites. The submitted text corresponds to IGA_Z4_02_2015, in which researchers and student of the University of regional development in Prague and Mendel university in Brno cooperate together with researches from the University of Mikuláš Copernicus in Poznan in Poland.

ACTIVITY – WORK

Karel Marek

PAGE 50

The basis for the draft new legislation was taken from the regulation of this contract by the Commercial Code and having taken regard to certain legal regulations by other countries, because the concept of contract work as contained in the former Civil Code was strongly influenced by its original design from 1964 and the by patterns of the Civil Code of 1950. In some respect certain provisions of former Code of International Trade were also take into account, the normative structure of which was “borrowed” by the later Commercial Code. The new Civil Code regulation, however, should be more precise and clearer than the previous arrangements.

DANGERS OF NEUROMARKETING

Miroslav Foret

PAGE 62

The aim of the article is to formulate four questions and try to find answers about theoretical and methological problems of contemporary neuromarketing. First of all it is clear that neuromarketing is only part of marketing. The main contribution is for marketing research, especially for understanding consumer behavior and customer decision - making process. Neuromarketing offers results of exact labortatory (in vitro) measurements about the brain and its functioning. From the theoretical point of view neuromarketing starts at behaviorims. Methodological problems are mainly connected with validity of the measurements and representativeness of the customers sample in the laboratory investigation.

The paper compares the general concept of the 4E managerial principle with the legal regulation of the 3E principle (economy, effectiveness, efficiency) in the Financial Control Act, pointing to problematic interpretation of principles and to a different practice of assessing economic effectiveness. Similarly, there are critically assessed the principles for the evaluation of tenders regulated by the amended Public Procurement Act and a procedure for eliminating the evaluation deficiencies has been proposed. In connection with the evaluation of the tenders are listed problems determining the life cycle costs and the importance of risk management. As a fourth E the Corporate Social Responsibility principles are presented and critically assessed their interpretation in the Ministerial CSR Handbook for Public Administration.

Redakční rada časopisu

Doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D. <i>Předseda</i>	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Alena Kandalcová, Ph.D. <i>Tajemnice</i>	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
prof. Vladimír Belych, Dr.Sc.	<i>Právnická fakulta, Uralské státní univerzita Jekatěrinburg</i>
prof. JUDr. Jozef Čentěš, Ph.D.	<i>Generální prokuratura Slovenska Bratislava, Univerzita Komenského Bratislava</i>
Ing. Mgr. Jan Demela	<i>Nejvyšší soud Brno</i>
doc. Ing. Jaroslav Dočkal, CSc.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Ing. Zdeněk Dufek, Ph.D.	<i>Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební</i>
prof. Ivan Halász, Ph.D.	<i>Národní univerzita veřejné služby Budapešť, Ústav práva Maďarské akademie věd</i>
JUDr. Milan Hodás, Ph.D.	<i>Ředitel Parlamentního institutu Národní rady SR Bratislava, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislavě.</i>
doc. Ing. Rudolf Horák, CSc.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
JUDr. Jakub Chromý, Ph.D.	<i>Nejvyšší státní zastupitelství Brno</i>
doc. JUDr. Ing. Radek Jurčík, Ph.D.	<i>Mendelova univerzita Brno</i>
Mgr. Pavel Kandalec, Ph.D.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Petr Kolman, Ph.D.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
prof. JUDR. Karel Marek, CSc.	<i>Akademie Sting Brno</i>
prof. JUDr. Petr Průcha, Ph.D.	<i>Nejvyšší správní soud, Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Filip Rigel, Ph.D.	<i>Vysoká škola Karla Engliše Brno</i>
doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc.	<i>Právnická fakulta, Masarykova univerzita Brno</i>
JUDr. Renata Vesecká, Ph.D.	<i>Advokátka Praha</i>

Adresa redakce

Právo a bezpečnost

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1, 602 00 Brno

pravoabezpecnost@vske.cz

Vydavatelství:

Vysoká škola Karla Engliš, a.s.

Mezírka 775/1

602 00 Brno

Tisk:

KEY Publishing s.r.o.

Nádražní 733/176

702 00 Ostrava - Přívoz

Registrováno Ministerstvem kultury pod číslem E 21228.

ISSN 2336–5323

Datum vydání: 1. 9. 2017

Objednávky předplatného přijímá vydavatel, cena předplatného je 600 Kč ročně, jednotlivé číslo stojí 200 Kč a lze jej zakoupit v sídle vydavatele.

